

N:o 63.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag angående kontroll å ångpannor; gifven Stockholms slott den 7 mars 1906.

Under åberopande af bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående kontroll å ångpannor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och förblifver Kungl. Maj:t Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Elof Biesert.

Förslag

till

Lag angående kontroll å ångpannor.

I ART.

Om lagens tillämplighetsområde och ångpannors indelning i klasser.

1 §.

Med ångpanna förstås i denna lag hvarje kärl, hvari genom direkt eldning bildas ånga af högre tryck än atmosfärens, dock äger lagen icke tillämpning å:

- a) ångpanna, uti hvilken vatten- eller ångrummet står i förbindelse med den yttre luften medelst ett öppet stigrör af sådan beskaffenhet, att ångans tryck aldrig kan med mer än ett halft kilogram per kvadratcentimeter öfverstiga atmosfärens;
- b) ångpanna, som endast utgöres af medelst löst lock tillslutbart kärl;
- c) ångpanna, som användes ombord å flottans fartyg eller på staten tillhörigt lokomotiv eller annat staten tillhörigt järnvägsfordon;
- d) ångpanna, som användes ombord å passagerareångfartyg; eller
- e) ångpanna, som användes ombord å utländskt fartyg eller å svenskt fartyg, som begagnas allenast i fart mellan utrikes hamnar.

2 §.

1 mom. Ångpannor indelas efter sin olika explosionskraft i tre klasser.

Till 1:sta klassen höra de ångpannor, för hvilka storleken af hela fattningsrummet, hvarmed förstås ångpannans sammanlagda vatten-

och ångrum, uttryckt i kubikmeter, multiplicerad med det tal, hvar med den mättade ångans mot det högsta tillåtna ångtrycket svarande temperatur efter Celsii termometer öfverskjuter 100 grader, gifver till produkt ett tal, som är större än 200.

Till 2:dra klassen höra de ångpannor, för hvilka berörda produkt är 200 eller därunder men större än 50.

Till 3:dje klassen höra de ångpannor, för hvilka berörda produkt är 50 eller därunder.

2 mom. Ångpanna, för hvilken den i 1 mom. nämnda produkt finnes ej vara större än 5 och som är försedd med åtminstone en säkerhetsventil, en manometer, en vattenståndsmätare och en apparat för inmatning af vatten, vare efter besiktning, som i 12 § 2 mom. sägs, ej vidare underkastad denna lags bestämmelser, så länge det vid besiktningen fastställda högsta tillåtna ångtryck icke öfverskrides.

3 mom. Stå två eller flera ångpannor med hvarandra i kommunikation, utan att tillika sådan anordning finnes vidtagen, att, om en af ångpannorna exploderar, kommunikationen med den eller de öfriga genast afbrytes, skall sådan komplex klassificeras som en ångpanna, hvars fattningsrum är lika stort som de särskilda ångpannornas sammanlagda fattningsrum.

4 mom. Den kontrollmyndighet, som af Konungen förordnas att handhafva kontrollväsendet å ångpannor, äger bestämma, att ångpannor af viss typ eller viss bestämd ångpanna, tillhörande 1:sta eller 2:dra klassen, må på grund af sin konstruktion hänföras till lägre klass.

II ART.

Föreskrifter i afseende å uppställning af ångpannor.

3 §.

1 mom. Ångpanna af 1:sta klassen må ej å land brukas i annan byggnad, där människor i allmänhet vistas, än verkstad eller fabrik, ej heller inom verkstad eller fabrik i annan lokal, än som öfver ångpannan endast är försedd med lätt takbyggnad.

Brukas till 1:sta klassen hörande stationär ångpanna, hvarmed, i motsats till rörlig, förstås sådan landångpanna, i hvilken ångbildningen helt och hållet eller delvis är beroende af uppställningen, på mindre afstånd åt något håll än 10 meter från annan byggnad, där människor

i allmänhet vistas, än verkstad eller fabrik eller från gräns mot grannes tomt eller från allmän väg, gata eller annan öppen plats, där människor i allmänhet vistas, skall pannan därifrån vara afskild medelst en minst 60 centimeter tjock mur, hvars öfverkant är belägen minst en meter högre än högsta delen af ångpannan. Är närliggande byggnad försedd med fönster, som vetter mot ångpannan, må afståndet mellan muren och sådan byggnad icke vara mindre än 6 meter. Hvad sålunda är stadgadt om stationär ångpanna af 1:sta klassen, gälle ock om sådan rörlig ångpanna af samma klass, som endast är afsedd att användas, då den icke är i rörelse.

2 mom. Ångpanna af 2:dra klassen må ej å land brukas i annan byggnad, där människor i allmänhet vistas, än verkstad eller fabrik, därest icke ångpannan är uppställd i särskild lokal, som vid besiktning befunnits innebära antaglig säkerhet för att de skadliga verkningarna af en till äfventyrs inträffande explosion varda inskränkta till samma lokal.

Besiktning, som i detta mom. är nämnd, skall, där fråga är om rörlig ångpanna, verkställas genom en af kontrollmyndigheten på ångpanneägarens begäran utsedd förrättningsman. I fråga om stationär ångpanna skall besiktningen förrättas i sammanhang med den besiktning af själfva ångpannan, hvarom i 11 § förmäles.

3 mom. Ångpanna af 3:dje klassen må, där ej annat föranledes af bestämmelser i annan författning, hvar som helst brukas.

4 §.

Lokal, hvari ångpanna å land är uppställd, samt ångpannerum å fartyg skola vara tillräckligt stora och upplysta för att bekvämligen medgifva pannans behöriga skötsel samt vara försedda med nödiga fasta plattformar och stegar för eftersyn af pannans armatur och ångrör. Dörrarne skola vara att öppna utåt.

III ART.

Om villkoren för rätt att taga ångpanna i bruk.

5 §.

Ångpanna må ej brukas, där ej sådant tillståndsbevis, som i 12 § omförmäles, blifvit för densammas brukande utfärdadt och är i gällande kraft.

6 §.

1 mom. För hvarje ångpanna skall vara fastställdt det högsta ångtryck, hvarmed pannan får brukas (*arbetsstrycket*); och skall detta finnas angifvet å en på själfva ångpannan fästad profstämpel.

2 mom. För hvarje ångpanna skall jämväl vara bestämdt, hvar, då pannan brukas, vattenytan i densamma lägst får stå; skolande det lägsta sålunda tillåtna vattenståndet vara angifvet medelst ett å själfva pannans yttersida anbragt märke.

7 §.

Hvarje ångpanna skall för densammas identifierande vara försedd med en särskild plåt, angifvande namnet å den verkstad, där pannan tillverkats, tillverkningsåret och pannans tillverkningsnummer, dock att sådan plåt icke erfordras å ångpanna, som tillverkats före denna lags trädande i kraft, och, i fråga om ångpanna af utländsk tillverkning, må kunna ersättas af annan för ångpannans identifierande tjänlig beteckning.

8 §.

Till hvarje ångpanna skola finnas minst två i afseende å sugledning, tryckledning och drifanordning af hvarandra oberoende apparater för vattnets inmatning, hvar för sig tillräcklig att äfven vid största möjliga ångbildning förse ångpannan med nödig vattenmängd.

Minst en af dessa apparater skall drifvas med ånga och, utom å lokomotiv, minst en kunna drifvas för hand, där pannans ångtryck och vattenbehof sådant medgifva.

Två eller flere ångpannor, hvilkas vattenrum kommunicera med hvarandra, må i förevarande afseende betraktas som en ångpanna.

9 §.

Hvarje ångpanna skall vara försedd med här nedan angifna armatur, nämligen:

a) Två säkerhetsventiler, fastsatta omedelbart på ångpannan.

Säkerhetsventilerna skola hvar för sig vara så belastade, att de börja utsläppa ånga senast, då det bestämda arbetsstrycket öfverskrides,

samt vara af lika dimensioner och tillräckligt stora att, då öfriga öppningar på ångpannan äro slutna, hvar för sig förhindra ångtrycket att under några förhållanden stiga högre än en tjugonedel öfver nämnda arbetstryck.

Minst en af dessa ventiler skall vara för ångpanneskötaren oåtkomlig i fråga om ventilbelastningens ökning.

Säkerhetsventil skall vara försedd med särskild inrättning för ventilens lättande samt med afloppsrör för ångans afledande ut i fria luften eller till kondensor. Den för de båda föreskrifna säkerhetsventilerna nödiga utströmningsarean må kunna på ett större antal ventiler fördelas.

b) En manometer af lämplig storlek och beskaffenhet, hvilken tydligt angifver ångans tryck utöfver atmosfärens och å hvars skala det fastställda arbetstrycket är tydligt utmärkt; skolande manometern vara lätt åtkomlig samt så anbragt och belyst, att den af ångpanneskötaren kan lätt afläsas från dennes vanliga arbetsplats.

c) Minst två vattenståndsmätare, af hvilka den ena skall vara ett vattenståndsglas med tillhörande kranar.

Ombord å fartyg skall den andra vattenståndsmätaren utgöras af på ångpannan omedelbart anbragta profkranar eller ock af ytterligare ett vattenståndsglas, anbragt å ångpannan på lämpligt afstånd från det förstnämnda.

Vattenståndsmätarna skola vara lätt åtkomliga samt så anbragta och belysta, att de af ångpanneskötaren kunna lätt handteras och iakttagas från dennes vanliga arbetsplats, hvarjämte vattenståndsmätarnas förbindelseöppningar till ångpannan böra vara lätt åtkomliga för rengöring.

d) Ett å eller invid hvarje vattenståndsmätare anbragt märke, som på ett i ögonen fallande sätt angifver det lägsta tillåtna vattenståndet.

e) En ventil för hvarje matareapparat, med hvilken pannan står i förbindelse.

Hvarje ventil skall vara innesluten i särskildt ventilhus, fastsatt omedelbart på ångpannan och så konstrueradt, att ventilen hålles stängd af trycket i pannan, då matning ej äger rum, samt försedt med sådan afstängningsinrättning mot ångpannan, att ventilen kan öfverses, medan pannan är i bruk.

f) En aftappnings- eller utblåsningskran med därvid fast anbragt afloppsrör.

Kan denna kran icke fästas omedelbart på ångpannans lägsta del,

utan måste mellan kranen och pannan anbringas rörförbindning, bör denna vara väl skyddad för stötar och tryck men lätt åtkomlig för tillsyn.

Kranen skall vara försedd antingen med lös nyckel af den beskaffenhet, att den kan aftagas endast, då kranen är stängd, eller ock med annan inrättning, som i lika mån förekommer, att kranen af oakt-samhet kan öppnas eller lämnas öppen.

g) En pådragningsventil eller pådragningskran till hvarje öppning för ångans afledande, anbragt på själfva pannan.

Om två eller flera ångpannor kommunicera med hvarandra eller med gemensam ångsamlare, skola kommunikationsrören vara försedda med omedelbart å hvarje ångpanna fastsatta afstängningsventiler, hvilka helst böra vara själfverkande.

Ångpannor, som äro afsedda för och brukas med väsentligen olika arbetstryck, få icke under några omständigheter hafva gemensam rörledning för ånga.

h) Anordning för kontrollmanometers anbringande.

i) Normalplugg för vattenprofningsröret.

k) Erforderligt antal manhål och rensöppningar, hvilka jämte öfriga å ångpannan befintliga öppningar skola vara försedda med nödiga förstärkningar.

Ångpanna å lokomotiv, lokomobil eller spårvagn skall därjämte vara försedd med en i eldstadens tak insatt säkerhetsplugg af lätt-smält metall.

10 §.

Innan ångpanna tages i bruk, låte ägaren för erhållande af till-ståndsbevis densamma med tillhörande hufvudrör, hvilka äro afsedda att utsättas för ångtryck, äfvensom ångsamlare och apparater för ångans öfverhettande, där sådana förekomma, dessförinnan undergå *större besikt-ning*, hvarom i 11 § förmäles.

11 §.

1 mom. Vid *större besiktning*, därvid ritning och beskrifning öfver ångpannan jämte tillförlitliga intyg öfver hållfastheten och tänjbarheten hos det i densamma använda material skola af ångpanneägaren företes, skall ångpannan undersökas in- och utvändigt. På grund af denna undersökning och med ledning af de företedda handlingarna skall be-siktningsmannen i öfverensstämmelse med de föreskrifter, som af kontroll-myndigheten därom utfärdas, beräkna ej mindre arbetstrycket än äfven

viss tid, hvarunder ångpannan får med detta arbetstryck användas, hvarjämte besiktningsmannen skall bestämma det lägsta vattenstånd, som får förekomma i pannan, då densamma är i bruk.

Vid besiktningen skall ångpannan vidare underkastas följande prof, nämligen:

a) *vattentrycksprof*, därvid vatten inpressas i ångpannan till ett tryck, (*proftrycket*), som med hälften öfverskjuter det beräknade arbetstrycket; skolande ångpannan vid detta prof vara så fri från murverk och beklädnad, att den kan till alla delar undersökas;

b) *ångtrycksprof* medelst i ångpannan alstrad ånga till det arbetstryck, som blifvit för pannan beräknadt; och skall ångtrycksprofvet, i samband med hvilket tjänstbarheten såväl hos matareapparaterna som hos säkerhetsventilerna och pannans öfriga armatur undersökes, verkställas å ångpanna, afsedd att brukas ombord å fartyg, sedan ångpannan blifvit insatt å fartyget, å stationär ångpanna, sedan densamma blifvit uppställd å det ställe, där den skall brukas, samt å rörlig landångpanna på den plats, där ångpanneägaren det önskar.

De till ångpannan hörande hufvudrör, hvilka äro afsedda att ut sättas för ångtryck, äfvensom ångsamlare och apparater för ångans öfverhettande, där sådana förekomma, skola jämväl, innan de uppsättas på sina platser, noga undersökas och underkastas vattentrycksprof enligt de närmare föreskrifter, som af kontrollmyndigheten meddelas.

Vid besiktningen skall besiktningsmannen därjämte tillse, att de i 3 och 4 §§, 6 § 2 mom. och 7 § meddelade föreskrifter blifvit i tilllämpliga delar iakttagna.

2 mom. De i 1 mom. omförmälda handlingar skola, då ångpanna första gången undergår besiktning, företes i dubbla exemplar, af hvilka det ena skall öfverlämnas till besiktningsmannen och det andra af ångpanneägaren förvaras för att vid kommande besiktningar tillhandahållas.

3 mom. Där för ångpanna, som tagits i bruk före denna lags trädande i kraft, eller ångpanna å fartyg, som varit i utländsk ägo, en eller flera af de i 1 mom. omförmälda handlingar icke finnas tillgängliga eller kunna anskaffas, må detta icke utgöra hinder för förrättningen.

12 §.

1 mom. Varda, med iakttagande af föreskrifterna i 11 §, ångpanna och de i nämnda § omförmälda hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater godkända, skall besiktningsmannen fastställa arbets trycket och brukningstiden samt på ångpanneägarens bekostnad förse

ångpannan med den i 6 § 1 mom. omförmälda profstämpel, hvilken skall angifva det fastställda arbetstrycket, proftrycket, år och dag då vattentrycksprofvet verkställdes, förrättningens nummer i årsserien samt besiktningsmannens namn eller märke; och skall denna profstämpel så anbringas, att densamma, äfven sedan pannen blifvit armerad samt beklädd eller inmurad, är fullt synlig. Jämväl hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater skola af besiktningsmannen förses med stämpel, angifvande proftrycket, år och dag för profvets verkställande samt besiktningsmannens namn eller märke.

Besiktningsmannen har därjämte att ofördröjligen utfärda bevis om tillstånd att bruka ångpannan under viss tid; och må denna tid, som skall räknas från den dag, då tillståndsbevis utfärdas, icke sättas kortare än 13 månader eller längre än 5 år.

2 mom. Finnes för ångpanna under fortgången af besiktning, hvarom nu är sagdt, den i 2 § 1 mom. angifna produkt icke vara större än 5, varde förrättningen avslutad; och åligge det besiktningsmannen att på ångpanneägarens bekostnad å ångpannan anbringa stämpel, hvilken skall angifva dels det vid besiktningen fastställda högsta tillåtna ångtryck, dels ock att pannen jämlikt 2 § 2 mom. är fri från kontroll äfvensom år och dag för förrättningen samt förrättningsmannens namn eller märke.

13 §.

Större besiktning må äga rum sålunda, att af de i 11 § omförmälda prof, nämligen vattentrycksprof å ångpanna, enahanda prof å hufvudrör, ångsamlare eller öfverhettningssapparater, samt ångtrycksprof, hvart och ett bildar en särskild förrättning. Där så sker, tillkommer besiktningsman, som verkställer vattentrycksprof å ångpannan, att granska de i 11 § 1 mom. omförmälda handlingar, undersöka ångpannan in- och utvändigt, fastställa arbetstryck, bestämma brukningstiden och det lägsta vattenståndet, tillse att föreskriften i 6 § 2 mom. blifvit iakttagen samt anbringa den i samma § 1 mom. omförmälda profstämpel; besiktningsman, som utfört vattentrycksprof å hufvudrör, ångsamlare eller öfverhettningssapparater, att förse dessa föremål med föreskrifven stämpel; samt besiktningsman, som utfört ångtrycksprofvet, att tillse, att de i 3, 4 och 7 §§ meddelade föreskrifter iakttagits, samt utfärda tillståndsbevis. Sistnämnde besiktningsman tillkommer ock att företaga nytt vattentrycksprof, där han finner sådant nödigt eller efter föregående vattentrycksprof förflutit mer än viss tid, som kontrollmyndigheten har att i instruktion för besiktningsmännen bestämma.

14 §.

Varder vid besiktning, som för erhållande af tillståndsbevis påkallas å ångpanna ombord å fartyg, som inköpes från utlandet, genom intyg af myndighet eller person, som enligt därstädes gällande föreskrifter varit behörig att verkställa vattentrycksprof å ångpannor, styrkt, att pannan jämte till densamma hörande hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater å utrikes ort undergått och uthärdat vattentrycksprof, som i 11 § sägs, ankomme det på besiktningsmannens pröfning, huruvida nytt vattentrycksprof skall företagas, dock att sådant prof ovillkorligen skall äga rum, där efter föregående vattentrycksprofs verkställande förflutit mera än viss tid, som kontrollmyndigheten i instruktion för besiktningsmännen äger att bestämma.

15 §.

Tillståndsbevis skall utfärdas i enlighet med formulär, som af kontrollmyndigheten fastställles, och uttryckligen innehålla:

1:o) den i 7 § omnämnda beteckning å den ångpanna, beviset afser, eller, där sådan beteckning icke förekommer, hvad å profstämpeln blifvit angifvet, så ock uppgift å den klass, ångpannan tillhör;

2:o) det fastställda arbetstrycket; och

3:o) den fastställda brukningstiden.

Dessutom skall i tillståndsbeviset angifvas:

a) i fråga om ångpanna ombord å fartyg det fartyg, hvarå ångpannan finnes;

b) i fråga om stationär ångpanna det ställe, där ångpannan är afsedd att brukas; och

c) i fråga om annan landångpanna de föreskrifter i afseende å brukningsplats, som uti 3 § 1 eller 2 mom. äro meddelade rörande sådan ångpanna, som beviset afser.

16 §.

Tillståndsbeviset medför rätt att bruka den däri omförmälda ångpannan allenast i det fartyg eller å det ställe eller med iakttagande af de andra föreskrifter i afseende å brukningsplats, som i tillståndsbeviset angifvas.

17 §.

Tillståndsbeviset eller bestyrkt afskrift därpå skall alltid finnas på ett i ögonen fallande ställe anbragt å eller invid den ångpanna, det afser, eller, där sådant ej lämpligen kan ske, så förvaras, att vederbörande ändock med lätthet må kunna om innehållet erhålla kännedom.

18 §.

När helst under den i tillståndsbeviset angifna brukningstid ångpanneägaren sådant önskar, äge han bekomma nytt tillståndsbevis, därest ångpannan vid förnyad större besiktning varder ånyo godkänd.

Utfärdas nytt tillståndsbevis, innan den i äldre sådant bestämda brukningstid tilländagått, skall kontrollmyndigheten förklara sistnämnda bevis hafva upphört att gälla.

IV ART.

Föreskrifter att iakttaga under ångpannas brukningstid.

19 §.

1 mom. Skötseln af ångpanna af 1:sta eller 2:dra klassen må ej anförtros annan än den, som antingen vid något af flottans undervisningsverk eller vid någon af statens navigationsskolor aflagt maskinist-examen eller vid något af kontrollmyndigheten godkänt läroverk aflagt examen som maskinist eller eldare eller i enlighet med de föreskrifter, som af Konungen eller vederbörlig myndighet äro eller varda meddelade, förvärfvat behörighet att vara förare eller eldare å lokomotiv eller ock rörande förmåga att sköta ångpanna af den klass, hvarom i hvarje särskildt fall är fråga, erhållit sådant kompetensintyg, som i 32 § 1 mom. omförmäles.

Skötseln af ångpanna af 3:dje klassen må, förutom åt person, hvarom ofvan är sagdt, anförtros jämväl den, som erhållit sådant kompetensintyg, som i 32 § 2 mom. sägs.

Äro med skötseln af en ångpanna flera personer samtidigt sysselsatta, och utöfvar någon af dem förmanskap för de öfriga, erfordras

sådan behörighet, som ofvan sägs, allenast för den, af hvilken förmanskapet utöfvas.

2 mom. I nödfall vare ångpanneägare berättigad att tills vidare under högst 30 dagar anställa ångpanneskötare, som icke besitter den i 1 mom. föreskrifna kompetens; och skall i sådant fall anmälan därom af ångpanneägaren ofördröjligen göras hos polismyndigheten.

3 mom. Ångpanneskötare vare skyldig att utan onödigt dröjsmål styrka sin behörighet, där sådant af vederbörande äskas.

4 mom. Hvad i fråga om behörighet att vara maskinist å fartyg eller eljest om behörighet att sköta ångpanna af visst slag är eller varder i lag eller af Konungen utfärdad författning särskildt stadgadt skall oberoende af bestämmelserna i denna § lända till efterrättelse.

5 mom. Finner kontrollmyndigheten ångpanneskötare på grund af grof eller upprepad öfverträdelse af de för skötsel af ångpanna gifna bestämmelser eller på grund af bristande ordentlighet eller pålitlighet icke längre vara lämplig att hafva skötsel af ångpanna sig anförtrodd, äger kontrollmyndigheten förklara honom obehörig att vidare utöfva sådan befattning; ankommande det på kontrollmyndigheten att, när omständigheterna därtill föranleda, ånyo godkänna honom såsom ångpanneskötare.

20 §.

Önskar ångpanneägare före utgången af den i tillståndsbeviset bestämda brukningstid upphöra med bruket af en ångpanna och varda befriad från den i denna lag föreskrifna kontroll, göra därom till kontrollmyndigheten skriftlig anmälan. Då dylik anmälan gjorts, upphör tillståndsbeviset att äga gällande kraft.

21 §.

1 mom. Under den i tillståndsbeviset bestämda brukningstid åligger det ångpanneägaren, där ej sådan anmälan om upphörandet med bruket af ångpannan, som i 20 § sägs, blifvit gjord, att låta ångpannan undergå *mindre besiktning*, hvarom i 22 § förmåles, första gången inom 13 månader från den dag, tillståndsbeviset utfärdades, samt sedermera inom 13 månader efter hvarje sådan besiktning, vid äfventyr, förutom straffpåföljd, att besiktningen på ångpanneägarens bekostnad verkställas genom kontrollmyndighetens försorg.

2 mom. Önskar ångpanneägare efter sådan anmälan om upphörandet med bruket af en ångpanna, som i 20 § sägs, åter taga densamma i bruk, innan den i tillståndsbeviset utsatta brukningstid gått till ända, vare han pliktig att därförut låta densamma undergå mindre besiktning; och äge, sedan ångpannan blifvit ånyo besiktigad och godkänd, tillståndsbeviset åter gällande kraft.

22 §.

Vid mindre besiktning, som har till uppgift att utröna, huruvida under brukningstiden någon bristfällighet åkommit ångpannan eller dess armatur eller några särskilda förhållanden eljest inträdt, hvarigenom ångpannans hållbarhet annorledes än genom dess normala slitning förminskats, skall ångpannan undersökas in- och utvändigt; dock må ej rifning af murverk eller annan beklädnad äga rum i vidare mån, än besiktningsmannen pröfvar nödigt.

Dessutom skall ångpannan vid sådan besiktning underkastas ångtrycksprof medelst i ångpannan alstrad ånga till det arbetstryck, som blifvit för pannan fastställt. I samband med detta prof undersökes tjänstbarheten såväl hos matareapparaterna som hos säkerhetsventilerna och pannans öfriga armatur.

Slutligen skall vid mindre besiktning undersökas, huruvida de i 3—7 §§ meddelade föreskrifter fortfarande äro i tillämpliga delar iakttagna.

Vid mindre besiktning å stationära ångpannor vare inre undersökning icke erforderlig, därest vid närmast föregående besiktning sådan undersökning ägt rum.

23 §.

1 mom. Finner besiktningsman vid mindre besiktning, att ett fortsatt begagnande af ångpannan kan föranleda omedelbar fara, skall han förbjuda bruket af pannan samt anteckna å tillståndsbeviset, att detsamma upphört att gälla, hvarjämte det åligger honom att, innan han lämnar förrättningsstället, skriftligen meddela ångpanneägaren hvad denne har att, därest han fortfarande vill bruka pannan, iakttaga till farans undanröjande.

Upphör, på sätt nu är sagdt, tillståndsbeviset att gälla, må ångpanneägaren icke ånyo taga ångpannan i bruk, innan han låtit densamma undergå förnyad besiktning och det därvid befunnits, att hvad ångpanneägaren ålagts att verkställa blifvit utfördt.

Har efter föreläggande af besiktningsmannen någon sådan del af ångpannan, af hvars beskaffenhet ångpannans hållbarhet är väsentligen beroende, blifvit ersatt med ny, eller ångpannan eljest undergått större reparation, skall den förnyade besiktningen utgöras af större besiktning; i annat fall vare mindre besiktning därför tillfyllestgörande. Besiktningsmannen åligger att i det skriftliga meddelande, hvarom ofvan är nämnt, angifva hvilket slag af besiktning erfordras.

Finnes vid den senare besiktningen ångpanneägaren hafva verkställt hvad honom ålagts, teckne besiktningsmannen å tillståndsbeviset, att det åter är gällande, hvarefter ångpanneägaren åtnjuter sin på tillståndsbeviset grundade brukningsrätt.

2 mom. Yppar sig vid mindre besiktning, att ångpannan genom mindre omsorgsfull skötsel, genom dåligt matarevatten eller af annan anledning förlorat mera i hållbarhet, än som motsvarar normal slitning, och anser besiktningsmannen därför det förut fastställda arbetstrycket eller den bestämda brukningstiden böra nedsättas, utan att han dock finner omedelbar fara i följd af pannans brukande vara för handen, skall han föreskrifva företagande af större besiktning samt förelägga ångpanneägaren viss kort tid, inom hvilken besiktningen skall vara verkställd, vid äfventyr, förutom straffpåföljd, att besiktningen på ångpanneägarens bekostnad verkställas genom kontrollmyndighetens försorg.

Finnes vid dylik besiktning ångpannan vara behäftad med sådana bristfälligheter, att densamma icke enligt de i 11 § stadgade grunder kan godkännas, skall besiktningsmannen förbjuda bruket af pannan och å tillståndsbeviset anteckna, att detsamma upphört att gälla; och må ångpanneägaren därefter icke ånyo taga pannan i bruk, förrän densamma vid förnyad större besiktning godkänts och besiktningsmannen å tillståndsbeviset tecknat, att det åter har gällande kraft.

3 mom. Förekommer vid mindre besiktning annan anledning till anmärkning, än som i 2 mom. afses, och är densamma icke af sådan art, att pannans drift anses böra inställas, meddele besiktningsmannen, innan han lämnar förrättningsstället, ångpanneägaren skriftligen hvad denne har att iakttaga till den anmärkta felaktighetens afhjälpande samt förelägge honom viss kort tid, inom hvilken han skall hafva låtit utföra hvad honom sålunda blifvit ålagdt; och åligge det ångpanneägaren att, för ådagaläggandet af den anmärkta felaktighetens afhjälpande, inom den utsatta tiden antingen föranstalta om ny mindre besiktning eller ock till kontrollmyndigheten insända två trovärdiga mäns intyg därom, att den anmärkta felaktigheten blifvit afhjälpt, vid äfventyr, förutom straffpåföljd, att kontrollmyndigheten låter på ångpanneägarens

bekostnad verkställa besiktning för utrönande af huruvida felaktigheten blifvit afhjälpt. Finnes vid ny besiktning, att anmärkt felaktighet ej afhjälpts, skall besiktningsmannen förbjuda bruket af pannan och å tillståndsbeviset anteckna, att detsamma upphört att gälla; och må ångpanneägaren därefter icke ånyo taga pannan i bruk, förrän vid förnyad mindre besiktning utrönts, att felaktigheten afhjälpts, samt besiktningsmannen försett tillståndsbeviset med anteckning att det åter har gällande kraft.

24 §.

Har af annan anledning, än i 23 § 1 mom. sägs, någon sådan del af ångpanna, af hvars beskaffenhet pannans hållbarhet är väsentligen beroende, blifvit med ny ersatt eller ångpannan eljest undergått större reparation, såsom att plåt i stomme eller eldstad uttagits, pannan försetts med ny tubsats eller omdiktats efter torrkokning, skall tillståndsbeviset anses sakna gällande kraft under tiden från och med reparationens företagande och intill dess ångpannan underkastats större besiktning och därvid godkänts.

25 §.

1 mom. Inträffar explosion af ångpanna, vare ångpanneägaren pliktig att ofördröjligen därom göra anmälan hos kontrollmyndigheten, hvilken förordnar förrättningsman att å platsen för explosionen anställa besiktning för utrönande af verkningarna af och anledningen till explosionen, dock att, där explosion inträffar ombord å fartyg och ångpanneägaren icke utan synnerlig olägenhet kan afbida, att besiktning, på sätt nu är sagdt, anställes, ångpanneägaren äger att själf föranstalta om besiktning genom besiktningsman, som i 27 § 1 mom. afses, om sådan å orten finnes att tillgå, men eljest af två trovärdiga män; och åligge det i sistnämnda fall ångpanneägaren att ofördröjligen, efter det besiktning ägt rum, till kontrollmyndigheten insända protokoll öfver besiktningen.

2 mom. Intill dess besiktning, som i 1 mom. omförmäles, ägt rum, åligge ångpanneägaren att tillse, att rubbning i det sakernas tillstånd, som genom explosionen uppkommit, icke sker, där ej sådant må vara erforderligt till förekommande af ytterligare fara, för undanröjande af hinder i allmän trafik eller för annat sådant trängande ändamål.

26 §.

Ångpanneägare vare skyldig att för hvarje ångpanna, som af honom brukas, anskaffa en anteckningsbok, upprättad i enlighet med formulär, som fastställles af kontrollmyndigheten.

I nämnda bok skall ångpanneskötaren eller, där flere personer äro samtidigt sysselsatta med skötseln af ångpannan, den, som utöfvar förmanskap för de öfriga, göra anteckning om de tider, då pannan rengjorts och undersökts, samt hvilka bristfälligheter å densamma därvid må hafva iakttagits, äfvensom för hvarje dag angifva, huru många timmar pannan användts.

Anteckningsboken skall vid hvarje besök eller besiktning på anfordran förevisas vederbörande polistjänsteman, yrkesinspektör eller besiktningsman, som har att därom i densamma göra anteckning.

I fråga om ångpanna ombord å fartyg, där på grund af föreskrifterna i sjölagen maskindagbok föres, må sagda anteckningar göras i sistnämnda bok; och gälle i ty fall om uppvisande af maskindagboken hvad om uppvisande af förutnämnda anteckningsbok är stadgadt.

V ART.

Om besiktningsmän.

27 §

1 mom. Sakkunniga personer till det antal, som kan finnas lämpligt, skola af kontrollmyndigheten förklaras behöriga, vissa att verkställa alla slags besiktningar och andra tekniska förrättningar, hvarom i denna lag förmäles, och andra att företaga de uti mindre besiktning ingående undersökningar och prof. Ej må förrättning anses rätteligen verkställd med mindre den är utförd af person, som på grund af kontrollmyndighetens förklarande varit därtill behörig.

2 mom. Besiktningsman skall vara ojäfvig; och gälle för honom enahanda jäf som för vittne. Vid besiktning å ångpanna, som ej tillhör kronan, skall såsom jäf anses jämväl att besiktningsmannen af ångpanneägaren åtnjuter lön och underhåll.

3 mom. Finnes icke, då utförandet af någon sådan förrättning, hvarom i denna lag förmäles, af ångpanneägare åstundas, tillgång till

behörig besiktningsman i orten, äge ångpanneägaren, på anmälan härom hos kontrollmyndigheten, att genom dennas försorg få förrättningen i behörig ordning verkställd.

28 §.

Åtager sig besiktningsman förrättning, hvarom i denna lag förmäles, vare han pliktig att därvid ställa sig till noggrann efterrättelse ej blott bestämmelserna i denna lag utan ock de föreskrifter, som i utfärdad instruktion eller annorledes varda af kontrollmyndigheten meddelade.

29 §.

Besiktningsman, som i 27 § omförmäles, skall öfver hvarje förrättning, som han i denna sin egenskap utför, uppsätta protokoll, innefattande jämväl det beslut, hvartill förrättningen föranleder, i två exemplar, samt så fort ske kan och senast inom fyra dagar efter förrättningens afslutande afsända det ena exemplaret till kontrollmyndigheten och det andra till ångpanneägaren.

Af tillståndsbevis, som besiktningsmannen må hafva utfärdat, skall samtidigt med protokollet ett exemplar till kontrollmyndigheten insändas; och varde i fall, som i 11 § 2 mom. afses, jämväl de till besiktningsmannen aflämnade handlingar med protokollet öfversända.

30 §.

Ångpanneägare skall vid förrättning, hvarom i denna lag förmäles, tillhandahålla förrättningsmannen förutom de i 11 § 1 mom. omförmälda handlingar jämväl protokollen öfver förut verkställda dylika förrättningar rörande samma ångpanna, vid äfventyr att förrättningsmannen eljest, där han finner sådant för förrättningen nödigt, på ångpanneägarens bekostnad rekvirerar afskrifter och kopior af de hos kontrollmyndigheten förvarade exemplaren af samma protokoll och handlingar.

31 §.

Kontrollmanometer och andra för besiktnings verkställande erforderliga tekniska apparater skall förrättningsmannen själf hålla utan rätt

till ersättning för deras användande, hvaremot alla materialier och nödig handräckning tillhandahållas och bekostas af ångpanneägaren.

År ångpanna, då den skall besiktigas, beklädd eller inmurad, vare ångpanneägaren skyldig att låta borttaga beklädnaden eller murverket, i den mån sådant af förrättningsmannen påkallas såsom för förrättnings verkställande erforderligt.

32 §.

1 mom. Den, som af kontrollmyndigheten förklarats behörig att å ångpannor verkställa större besiktning, äger att i enlighet med de närmare föreskrifter, kontrollmyndigheten i instruktion för besiktningsmännen meddelar, på ansökning pröfva sökandes kompetens att sköta ångpannor i allmänhet eller sådana af viss klass och för person, som därvid godkännes, utfärda kompetensintyg.

2 mom. Kompetens att sköta ångpannor af 3:dje klassen må enligt de närmare föreskrifterna i instruktionen på ansökning prövas och intyg därom utfärdas jämväl af den, som af kontrollmyndigheten förklarats behörig att å ångpannor verkställa endast de uti mindre besiktning ingående undersökningar och prof.

33 §.

Öfver besiktningsmans beslut att underkänna sökandes kompetens att sköta ångpannor må ej klagan föras. År någon missnöjd med annat af besiktningsman meddeladt beslut, anmäla det skriftligen hos kontrollmyndigheten; dock lände beslutet till efterrättelse, intill dess annorlunda blifvit i saken förordnad. Påyrkas verkställd förrättnings förnyande, eller finner kontrollmyndigheten sådant för frågans bedömande erforderligt, förordne kontrollmyndigheten efter omständigheterna en, två eller tre sakkunniga personer att så fort sig göra låter verkställa öfverbesiktning.

Öfver hvad vid öfverbesiktning iakttages skall utlåtande af den eller dem, som förrättningen utfört, afgifvas till kontrollmyndigheten, hvilken därefter meddelar beslut i ärendet.

34 §.

1 mom. För förrättning, hvarom i denna lag förmåles, åtnjute förrättningsmannen ersättning enligt följande taxa:

För större besiktning å ångpanna	
af 1:sta klassen	kronor 30: —
„ 2:dra „	„ 20: —
„ 3:dje „	„ 10: —
För enbart fastställande af arbetstryck och utförande af vatten-	
trycksprof å ångpanna	
af 1:sta klassen	kronor 15: —
„ 2:dra eller 3:dje klassen	„ 10: —
Då vid fastställande af arbetstryck för ångpanna, som redan tagits	
i bruk före denna lags trädande i kraft, ritning eller beskrifning öfver	
ångpannan icke föreligger, må förrättningsmannen för sådana förrätt-	
ningar, hvarom härofvan nämnts, såsom ersättning för det ökade arbete,	
som med sådant fastställande är förenadt, uppbära ett tillägg af 10	
kronor.	

För mindre besiktning å ångpanna	
af 1:sta klassen	kronor 15: —
„ 2:dra eller 3:dje klassen	„ 10: —
För sådan besiktning, som i 3 § 2 mom. omförmäles,	„ 10: —
För enbart utförande af ångtrycksprof	„ 10: —
För besiktning i det i 2 § 2 mom. afsedda fall ..	„ 10: —
För vattentrycksprof å till ångpanna hörande hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater eller å något af dessa föremål	„ 10: —
För sådan besiktning, hvarom ångpanneägare enligt 25 § 1 mom. äger att själf föranstalta, för hvarje förrättningsdag	„ 10: —

Då två eller flera ångpannor, tillhörande samma ägare, profvas eller besiktigas vid samma förrättningstillfälle, utgår endast ersättningen för den första pannan enligt nyssnämnda grunder; för den andra pannan utgår ersättningen med tre fjärdedelar och för hvar och en af de därefter följande med hälften af det belopp, som skulle erlagts, om vederbörande panna ensam profvats eller besiktigats. Är fråga om pannor af olika klasser, räknas en af 1:sta klassen eller, där sådan ej finnes, en af 2:dra klassen som den första och den bland de öfriga till klass högsta som den andra. I fråga om sådan komplex af ångpannor, som i 2 § 3 mom. omförmäles, utgår ersättning för hvarje särskild ångpanna, som profvas eller besiktigas, och beräknas efter den klass, ångpannan i och för sig skulle tillhöra.

Förrättningsman, som icke är bosatt i stad, där förrättningen verkställas, äge, där han är boende på mer än 2 kilometers afstånd från förrättningsstället, dessutom, ehvad förrättningen kommit till stånd eller till följd af ångpanneägarens förvållande ej kunnat verkställas, åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt 4:de klassen i gällande resereglemente samt ersättning för tidspillan med 5 kronor för hvarje resedag äfvensom för hvarje dag, som han i afbidan på förrättningens utförande måst uppehålla sig å förrättningsstället.

För tillståndsbevis, protokoll eller annan handling, som det enligt denna lag åligger förrättningsman att tillställa ångpanneägare, må förrättningsmannen icke åtnjuta särskild ersättning.

För öfverbesiktning utgår ersättning efter ofvannämnda grunder till en hvar af förrättningsmännen.

2 mom. För sådan pröfning af kompetens att sköta ångpannor, hvarom i 32 § förmäles, åtnjute besiktningsman, ehvad pröfningen föranleder utfärdandet af intyg eller ej, ersättning af sökanden med 2 kronor, om fråga är om skötsel af ångpannor af 3:dje klassen, men i annat fall med 5 kronor. Ej må för intyg, som här afses, lösen tagas.

35 §.

Den i 34 § 1 mom. omförmälda ersättning erlägges af ångpanneägaren; dock att i fråga om öfverbesiktning kostnaden därför gäldas af kontrollmyndigheten; åliggande det ångpanneägaren att, därest hans klagan ej föranleder ändring i besiktningsmannens beslut, till kontrollmyndigheten återgälda berörda kostnad, hvarom kontrollmyndigheten meddelar beslut i sammanhang med själfva saken.

Om i fall, som afses uti 3 § 2 mom. och 27 § 3 mom., förrättningen verkställas af hos kontrollmyndigheten anställd person, skall den ersättning, som i enlighet med hvad i 34 § sägs för förrättningen erlägges, af förrättningsmannen redovisas att till statskassan ingå.

Förrättning, hvarom kontrollmyndigheten jämlikt 25 § 1 mom. förordnar, bekostas af staten.

VI ART.

Föreskrifter i afseende å lagens efterlefnad.

36 §.

1 mom. Brukas ångpanna, utan att behörigt bevis om tillstånd därtill är i gällande kraft, eller varder den brukad i strid mot de föreskrifter i afseende å brukningsplats, som i tillståndsbeviset angifvas, eller utan att vara försedd med de i 8 och 9 §§ föreskrifna apparater och inrättningar, straffes ångpanneägaren med böter från och med tio till och med femhundra kronor.

2 mom. Åsidosätter ångpanneägare något af hvad honom enligt 4 §, 17 §, 19 § 1 eller 2 mom., 21 § 1 mom., 25 eller 26 § åligger, eller iakttagar han ej hvad i 23 § 2 eller 3 mom. är stadgadt angående anställande af besiktning eller annat ådagaläggande af anmärkta felaktigheters afhjälpande, eller låter han pannas skötsel utöfvas af den, som honom veterligen på grund af kontrollmyndighetens beslut saknar behörighet därtill, straffes med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

37 §.

1 mom. Brukas ångpanna under högre ångtryck än det fastställda arbetstrycket eller med lägre vattenstånd än det lägsta för densamma tillåtna, och är ej stadgandet i 5 mom. tillämpligt, straffes skötare med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor. Lag samma vare för ångpanneägaren, där förseelsen ägt rum med hans vetskap och vilja.

2 mom. Underlåter ångpanneskötaren att fullgöra hvad honom enligt 26 § åligger, och är ej förseelsen belagd med ansvar enligt 287 § sjölagen, straffes med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

3 mom. Begås förseelse, hvarom i 1 eller 2 mom. är sagdt, af ångpanneskötare, som i 19 § 2 mom. omförmäles, vare i hans ställe ångpanneägaren förfallen till det ansvar, som eljest är för skötare stadgadt.

4 mom. Utöfvar någon under tid, då han enligt kontrollmyndighetens beslut är obehörig att vara ångpanneskötare, likväl sådan befattning, straffes med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

5 mom. Hvar, som uppsåtligen hindrar de i 9 § föreskrifna säkerhetsventiler att fritt öppna sig eller å dem anbringa högre belastning än vid senaste besiktning användts, eller försätter annan af pannans säkerhetsapparater ur tjänstbart skick, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

6 mom. Fortsätter någon under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, som i denna § sägs, samma förseelse, skall han, när han därtill varder lagligen förvunnen, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, fällas till de böter, som för förseelsen äro stadgade.

38 §.

De för ångpanneägare stadgade ansvarsbestämmelser skola, i händelse ångpannan tillhör någon, som står under förmyndare eller annan laga målsman, äga tillämpning å denne, samt, där ångpannan äges af bolag, förening eller annat samfund eller af stiftelse eller annan sådan inrättning, å den eller dem, som äga företräda samfundet eller inrättningen. I fråga om ångpanna, som tillhör staten eller kommun, skola nämnda ansvarsbestämmelser gälla skötarens närmaste förman. Har denne till förekommande af förseelse mot lagen gjort hvad på honom ankommit, och äger i följd af öfverordnads åtgärd eller vållande förseelse likväl rum, varde den öfverordnade drabbad af ansvar, som här afses.

39 §.

Det åligger vederbörande polismyndighet äfversom yrkesinspektörerna, hvar inom sitt verksamhetsområde, att vaka öfver denna lags efterlefnad; skolande yrkesinspektör, som finner någon af lagens bestämmelser öfvertredd eller åsidosatt, därom göra anmälan hos polismyndigheten.

Polistjänsteman, yrkesinspektör eller annan, som styrker sig vara stadd i kontrollmyndighetens ärende, äge efter tillsägelse tillträde till ångpanna, som är i bruk.

40 §.

Brukas ångpanna under något af de i 36 § 1 mom. omförmälda förhållanden, eller varder, utan att sådant fall, som i 19 § 2 mom. afses, är för handen, ångpanneskötares behörighet icke utan onödigt dröjsmål styrkt, äge polismyndigheten inställa bruket af ångpannan, till dess rättelse i anmärkta hänseendet åstadkommits.

41 §.

Allmän åklagare skall tala å förseelse, hvarom i denna lag sägs, ändå att angivelse därom ej skett. Han vare ock pliktig utföra åtal å dylik förseelse, som hos honom af kontrollmyndigheten eller yrkesinspektör angifves.

42 §.

Förseelse mot denna lag åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, där sådan ej finnes, vid allmän domstol i den ort, där förseelsen skett, eller, därest i fråga om ångpanna ombord å fartyg förseelsen skett å resa, i den svenska hamn, dit den brottslige med fartyget först ankommer eller där han eljest träffas.

43 §.

Af böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalle två tredjedelar kronan och en tredjedel åklagaren.

Finnes enskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän lag.

VII ART.

Allmänna bestämmelser.

44 §.

Kontrollmyndigheten äger att oberoende af beslut, som af besiktningssman meddelats, föreskrifva vederbörande ångpanneägare vidtagande af sådan åtgärd, som myndigheten finner säkerheten mot explosions-

fara kräfva, samt, där omständigheterna därtill föranleda, förbjuda ångpanneägaren att bruka ångpannan, till dess föreskrifven åtgärd vidtagits; och skall, om sådant förbud meddelas, det för ångpannans brukande utfärdade tillståndsbeviset därmed anses hafva upphört att gälla. I fråga om sättet för ådagaläggandet af, att hvad ångpanneägaren, på sätt nu är sagdt, af kontrollmyndigheten blifvit ålagdt att verkställa blifvit utfördt, skola bestämmelserna i 23 § 1 och 3 mom. äga motsvarande tillämpning, därvid jämväl den för åsidosättandet af föreskrifterna i sistnämnda mom. i 36 § 2 mom. stadgade straffbestämmelse skall gälla. Har tillståndsbevis, efter ty nu är sagdt, upphört att gälla och finnes vid besiktning, att ångpanneägaren fullgjort hvad honom blifvit ålagdt, vare beviset åter gällande och gøre besiktningsmannen därom anteckning å beviset.

Anser kontrollmyndigheten sig icke med ledning af allenast de till densamma rörande ångpannan insända handlingar kunna bedöma, hvilka åtgärder böra vidtagas för vinnande af nöjaktig säkerhet mot explosionsfara, äger kontrollmyndigheten förordna om besiktning å ångpannan; och gälle om sådan besiktning i tillämpliga delar hvad om öfverbesiktning är stadgadt.

Kontrollmyndighetens beslut lände till efterrättelse, intill dess i anledning af förd klagan annorlunda varder förordnad.

45 §.

På ansökning af ångpanneägare äge kontrollmyndigheten medgifva befrielse från iakttagandet af viss i denna lag meddelad föreskrift, därest sökanden visar, att han vidtagit sådan anordning, att föreskriftens syfte ändock varder tillgodosedt.

46 §.

Vid öfverbesiktning eller annan förrättning, hvarom kontrollmyndigheten förordnar, må vederbörande ångpanneägare, själf eller genom ombud, närvara; och skall fördenskuil ångpanneägaren om tiden för sådan förrättning underrättas.

47 §.

Medlem af sådan förening af ångpanneägare, hvilken har till uppgift att genom periodiskt återkommande undersökningar af ångpanneanläggningar åstadkomma betryggande ångpannedrift, vare, där före-

ningens stadgar blifvit af Konungen stadfästa samt dess arbetsordning jämte af föreningen antagna tekniska instruktioner vunnit kontrollmyndighetens godkännande, i fråga om ångpanna, som står under föreningens kontroll, ej i annat fall än i 25 § eller 44 § afses skyldig att föranstalta om besiktning, som i denna lag sägs. Beträffande sådan ångpanna skall hvad om tillståndsbevis i denna lag är stadgadt äga motsvarande tillämpning å tillståndsbevis, som för brukande af nämnda ångpanna skall utfärdas vid besiktning, hvarom föreningen låter föranstalta.

Ångpanneförening, hvarom ofvan är sagdt, åligger dock:

att för alla pannor, som falla under dess öfvervakande, till kontrollmyndigheten ofördröjligen insända de handlingar, som i 11 § 1 mom. omförmälas, där ej sådana handlingar redan före ångpanneägarens inträde i föreningen blifvit af vederbörande besiktningsman till sagda myndighet ingifna;

att före den 1 april hvarje år till kontrollmyndigheten insända förteckning öfver föreningens medlemmar och deras ångpannor jämte summarisk redogörelse öfver de å dessa pannor under föregående kalenderår företagna prof och besiktningar;

samt att hos samma myndighet ofördröjligen anmäla, när någon medlem ur föreningen utgår.

Visar föreningen försummelse i fullgörandet af hvad densamma sålunda åligger eller i afseende å tillsyn å de ångpannor, som stå under dess uppsikt, äge Konungen, på anmälan af kontrollmyndigheten, förklara, att föreningens medlemmar icke vidare må åtnjuta den befrielse från kontroll enligt denna lag, hvarom ofvan är stadgadt.

I afseende å ångpanna ombord å fartyg, hvilket är inregistreradt hos något af Konungen godkändt sällskap för klassificering af fartyg och hvilket till följd däraf står under sällskapets uppsikt, åtnjuta ångpanneägaren enahanda befrielse, som, enligt hvad ofvan sagdt är, tillkommer medlem af ångpanneförening; och skall jämväl rörande sådan ångpanna hvad i denna lag stadgas om tillståndsbevis äga motsvarande tillämpning å af sällskapet utfärdadt tillståndsbevis för pannans brukande; dock att det för tillgodonjutande af befrielse, hvarom nu är nämnt, åligger ångpanneägaren:

att årligen före den 1 april hos kontrollmyndigheten styrka, att fartyget står under uppsikt af sällskap, hvarom nu är sagdt; samt

att efter första fullständiga besiktning å fartyget ofördröjligen till kontrollmyndigheten insända ritning öfver hvarje ombord å fartyget

befintlig ångpanna, där ej sådan ritning redan före fartygets inregistrering blifvit till sagda myndighet ingifven.

48 §.

Hvad i denna lag är stadgadt om ångpanneägare skall, där han åt annan upplåtit nyttjanderätten till pannan, gälla denne.

Denna lag skall lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1907, och skall ägare af ångpanna, som då redan är i bruk, senast inom två år efter sagda dag hafva låtit anställa sådan besiktning, som i 10 § eller 12 § 2 mom. förmäles, därest han önskar därefter fortfarande bruka ångpannan.

Är vid tiden för denna lags trädande i kraft stationär ångpanna uppställd för bruk å annan plats, än som enligt 3 § 1 eller 2 mom. är tillåtet, må utan hinder däraf tillståndsbevis för sådan ångpanna utfärdas; och må, med iakttagande i tillämpliga delar af öfriga i denna lag gifna föreskrifter, nämnda ångpanna därefter på samma plats brukas, så ock, där kontrollmyndigheten sådant medgifver, densamma mot utbyta af samma klass utbytas.

På kontrollmyndigheten ankomme att, på förslag af besiktningsman, för sådan person, som, utan att hafva aflagt examen, hvarom i 19 § 1 mom. sägs, vid denna lags trädande i kraft innehar och under minst tre år på tillfredsställande sätt skött plats såsom maskinist, lokomotivförare eller ångpanneskötare, låta utfärda kompetensintyg att sköta ångpannor, ändock att han icke uppfyllt alla de villkor, som för erhållande af sådant intyg må vara i instruktion för besiktningsmännen föreskrifna.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 de-
cember 1903.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: ODELBORG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING,
 RAMSTEDT,
 BERGER,
 VON FRIESEN
 VIRGIN.

Statsrådet Ramstedt, som denna dag förordnats att föredraga finansärenden, föredrog i underdånighet:

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anförde härefter statsrådet Ramstedt:

»Sedan under år 1884 dels styrelsen för nautiska föreningen i Göteborg och dels Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län, närmast med anledning af en kort förut inträffad explosion af ångpannan å ett lastångfartyg, gjort underdåniga framställningar, att Eders Kungl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, hvilka åtgärder från det allmännas sida borde vidtagas till förekommande af dylika olyckor, samt under följande år ingenjörsföreningens styrelse i

underdånig skrifvelse anhållit, att, då behovet af obligatorisk besiktning och kontroll af ångpannor här i Sverige alltmåra framträdte, Eders Kungl. Maj:t ville låta utfärda erforderliga lagbestämmelser uti ifrågasvarande ämne, täcktes Eders Kungl. Maj:t den 25 juni 1886 uppdraga åt särskilda kommitterade att inom civildepartementet, dit nämnda ärende då hörde, biträda med utredning af frågan om hvilka kontrollföreskrifter lämpligen borde meddelas till förekommande af ångpannors exploderande samt med upprättande af förslag till författning i ämnet.

Den 31 december 1889 afgåvo nämnda kommitterade betänkande med förslag till förordning angående kontroll å ångpannor.

I följd af nådig remiss afgaf först järnvägsstyrelsen underdånigt utlåtande öfver förslaget, därvid jämväl öfverlämnades infordradt yttrande från den af flertalet järnvägsförvaltningar bildade järnvägsföreningen.

Efter det därpå kommerskollegium anbefallts att, sedan vederbörande föreningar och enskilda, som kunde vara af frågan intresserade, lämnats tillfälle att sig yttra samt yrkesinspektörerna blifvit hörda, afgifva underdånigt utlåtande i ärendet, har kommerskollegium den 30 december 1901 afgifvit sådant utlåtande med särskildt af kollegium upprättadt författningsförslag; och har kollegium därvid öfverlämnat yttranden af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings, Kronobergs och Malmöhus län, magistraterna i Sundsvall, Sköfde och Örnsköldsvik, kronofogden i södra Ångermanlands öfre fögderi A. Huss, tjänstförrättande kronofogden i södra Ångermanlands nedre fögderi A. Ekelund, samtliga yrkesinspektörer, svenska teknologföreningen, tekniska samfundet i Göteborg, skånska ingenjörsklubben, Norrköpings ingenjörsklubb, tekniska föreningarna i Norrköping och Eskilstuna, Stockholms fabriksförenings fullmäktige, fabriksföreningen i Gäfle, maskinistföreningen i Stockholm, svenska maskinistlogen (Göteborg), Stockholms norra järnarbetarefackförening, Katrinefors aktiebolag, Mariestad—Kinnekulle järnvägs aktiebolag samt Mariestad—Moholms järnvägs aktiebolag, bergnings- & dykeribolaget Neptun, Ludvigsbergs verkstadsaktiebolag, Liljedahlska läderfabriken, Forsviks aktiebolag, Aledals nyckelfabrik, maskinnästaren vid Lunds hospitals maskinafdelning L. P. Lundgren, A. Larsson i Bränninge, maskinisten V. W. Alenius vid länslasarettet i Falköping och verkställande direktören för aktiebolaget Arboga mekaniska verkstad A. P. Artman.

Öfver kommerskollegii förslag har maskinistföreningen i Stockholm därefter inkommit med infordradt yttrande.

Jag anhåller nu att få för vidare behandling anmäla detta ärende.

I fråga om behovet af föreskrifter rörande kontroll å ångpannor anförde ingenjörsföreningens styrelse såsom stöd för sin ofvan omförmälda, år 1885 afgifna framställning: Då till följd af det ökade bruket af ånga antalet af här i landet begagnade ångpannor under de senare åren blifvit allt större, hade faran för de olyckor, som kunde uppkomma af felaktigt konstruerade eller vårdslöst skötta ångpannor, naturligtvis i betydlig mån ökat, hvilket äfven framginge af flera under den sista tiden inträffade ångpanneexplosioner. Det förhållande att icke flera olyckshändelser än hittills redan inträffat härledde sig onekligen därifrån, att flertalet af här använda ångpannor blifvit tillverkade vid våra gamla välkända ångpanneverkstäder samt af utmärkt material, men då nu många af dessa ångpannor, ehuru redan i det närmaste utslitna, fortfarande vore under begagnande, samt vidare numera dels inom landet uppstått en mängd nya verkstäder, vid hvilka ångpannor tillverkades och reparerades, och flera af dessa verkstäder förestodes af personer med mindre erfarenhet vid dylika arbeten, dels ock från utlandet hit inkomme ganska många ångpannor, af hvilka åtskilliga vore af tvifvelaktig säkerhet, funnes det nu flera orsaker än förr, som gäfve anledning att under den närmaste framtiden befara olyckshändelser. Detta vore så mycket påtagligare, då till det förut omnämnda ytterligare komme, att det ångtryck, som numera vanligen begagnades, vore betydligt högre än det, som därförut användts, och faran häraf blefve därjämte så mycket större som, enligt hvad nyligen inträffade händelser visade, man icke droge i betänkande att förstora ångtrycket äfven vid begagnande af alldeles utslitna ångpannor. Enligt hvad erfarenheten från utlandet gäfve vid handen, förekommes faran för dylika explosioner i betydlig mån genom noggrann besiktning och kontroll af ångpannor, men här i Sverige kunde man icke vänta att, i likhet med hvad annorstädes ägt rum, tillfyllestgörande sådan skulle komma till stånd genom ångpanneägarnas egna tillgöranden.

Hvad ingenjörsföreningens styrelse sålunda anført torde, såsom kommerskollegium ock för sin del yttrat, i hufvudsak fortfarande äga tillämplighet.

Enligt genom kommitterades föranstaltande insamlade uppgifter utgjorde antalet landångpannor här i riket den 1 januari 1887 6,484 stycken. Kommerskollegium har approximativt beräknat, att landångpannornas antal sedan dess stigit till 12,600, samt att, om äfven ångpannor ombord å fartyg medräknas, här i riket finnas 14,824 i bruk varande ångpannor.

Hvad det i ångpannorna använda arbetstrycket beträffar, så har, enligt hvad kommerskollegium uppgifvit, detta, som vid tiden för ofvanberörda framställning från ingenjörsföreningen sällan uppgick till 6 atmosfärer, i så väsentlig grad ökats, att ett ångtryck af 12—13 atmosfärer nu icke vore ovanligare, än hvad 6 atmosfärers ångtryck på den tiden varit.

Såväl det ökade antalet ångpannor som bruket af högre ångtryck hafva naturligtvis i hög grad ökat sannolikheten för att ångpanneexplosioner skola inträffa. Enligt hvad kommerskollegium uppgifvit, hafva under åren 1889—1900 här i landet inträffat minst 31 explosioner af ångpannor och andra ångkärl, därvid 24 personer dödats och 36 personer skadats.

Den i ingenjörsföreningens underdåniga framställning uttalade förmodan, att man här i Sverige icke kunde vänta, att tillfyllestgörande besiktning och kontroll af ångpannor skulle komma till stånd genom ångpanneägarnas egna tillgöranden, synes också besanna sig. Visserligen hafva under det sista årtiondet här i Sverige bildats två föreningar af ångpanneägare med uppgift att genom periodiskt återkommande undersökningar af ångpanneanläggningar åstadkomma betryggande ångpannedrift, men enligt uppgift i kommerskollegii utlåtande omfattade dessa föreningar icke mera än 1,558 ångpannor eller endast omkring en åttondel af de sannolikt inom landet befintliga landångpannorna; och ser man på förhållandena i utlandet, så synes äfven däraf framgå, att införandet af en obligatorisk ångpannekontroll här i landet icke längre bör undanskjutas. Kommerskollegium har i sitt utlåtande åberopat, hurusom, enligt de senaste officiella statistiska meddelandena från England, Frankrike och Tyskland, i England, där hittills icke några offentliga föreskrifter angående kontroll å ångpannor funnits, men väl åtskilliga besiktnings-, assurances- och klassificeringsföreningar vore i verksamhet, explosionernas antal under de senare åren uppgått till i medeltal 4,32 per år och 10,000 ångpannor, under det att i Frankrike och Tyskland, där sedan länge obligatorisk ångpannekontroll ägde rum, motsvarande siffror varit respektive 3,4 och 1,07. I nästan alla länder i Europa finnas sedan längre eller kortare tid tillbaka lagbestämmelser rörande kontroll å ångpannor i allmänhet; och hvad våra grannländer beträffar, så har sådan lagstiftning funnits i Danmark sedan 1875, i Finland sedan 1888 och i Norge sedan 1895. Några skäl, hvarför vi här i Sverige lättare än i andra länder skulle kunna undvara lagbestämmelser i förevarande afseende, torde ej heller kunna anföras. Enligt hvad de i ärendet afgifna yttrandena gifva vid handen, äro också

åsikterna föga delade angående behovet af kontrollföreskrifter rörande ångpannor. Alla de, som yttrat sig i anledning af kommitterades författningsförslag, hafva nämligen nästan utan undantag framhållit önskvärdheten af, att föreskrifter i ämnet varda utfärdade.»

Sedan statsrådet Ramstedt härefter redogjort för kommitterades förslag, kommerskollegii utlåtande samt handlingarna i öfrigt, anförde han vidare:

»Såsom af den nu lämnade redogörelsen framgår, hafva kommitterade vid utarbetandet af sitt förslag till ordnandet af den offentliga kontrollen å ångpannor uppställt följande grundsatser, nämligen att kontrollen ytterst bör afse förekommande af människors skadande till lif eller lem till följd af ångpannors exploderande, att föreskrifterna böra innebära en direkt kontrollerande verksamhet, att kontrollen bör vara i möjligaste måtto verksam men dock så afpassad, att den icke förorsakar ångpanneägaren större besvär eller olägenhet, än ändamålet nödvändigt fordrar, samt att nödig hänsyn bör tagas till ångteknikens fria utveckling. I afseende å dessa grundsatser har kommerskollegium förklarat sig icke hafva något att erinra; och att den blifvande lagstiftningen bör vara i öfverensstämmelse med samma grundsatser, lär icke med fog kunna bestridas. Emot det af kommitterade utarbetade författningsförslaget hafva emellertid uti åtskilliga af de däröfver afgifna yttrandena framställts anmärkningar, gående ut därpå, att kommitterade icke i allo följt de af dem uppställda grundsatserna. Sålunda har anmärkts, att vissa bestämmelser i förslaget skulle medföra en verklig fara för industrien och ångpannetekniken, att på grund af andra bestämmelser i detsamma ett stort antal af nu i bruk varande ångpannor icke skulle få begagnas, samt att förslaget vore så långt gående, att det säkerligen icke blefve möjligt att genomföra detsamma. Om ock dessa anmärkningar innebära öfverdrift, torde det likväl icke kunna förnekas, att kommitterades bestämmelser i vissa afseenden äro väl stränga och att kommitterade vid deras affattning icke tagit all den hänsyn till redan bestående förhållanden, som försiktigheten bjuder. Kommerskollegium har också, på sätt framgår af den af mig gifna redogörelsen för kommitterades och kommerskollegii särskilda författningsförslag, ansett sig böra i vissa hänseenden förorda mindre stränga bestämmelser än de af kommitterade föreslagna. Vid affattningen af sitt författningsförslag synes kommerskollegium hafva tagit vederbörlig hänsyn till de anmärkningar, som emot kommitterades förslag framställts; och chefen

för finansdepartementet har fördenskull ansett kommerskollegii förslag till förordning angående kontroll å ångpannor böra läggas till grund för den blifvande författningen i ämnet. Nämnda förslag har sedermera blifvit inom departementet öfversedt, därvid åtskilliga ändringar i förslaget vidtagits. Den allra största delen af dessa ändringar är dock endast af redaktionell natur och torde därför icke tariffva någon särskild motivering. Skälen för öfriga vidtagna ändringar anholder jag däremot att i korthet få angifva.

Då i fråga om ångpanna ombord å lastångfartyg, som inköpes från utlandet, det synes vara onödigt strängt att fordra, att sådan ångpanna, innan den får här i riket begagnas, skall i enlighet med bestämmelserna i förslaget undergå vattentrycksprof, äfven om pannan kort tid förut i utlandet undergått och uthärdat dylikt prof, har, med stöd jämväl af innehållet i 11 § af förordningen angående hvad i afseende å passagerareångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör den 12 februari 1864, uti förslagets 14 § införts föreskrift därom, att det i sådant fall ankommer på besiktningsmannens pröfning, huruvida nytt vattentrycksprof skall företagas.

Med hänsyn dels därtill att eldarexamen icke afläggas vid statens navigationsskolor, dels ock därtill att af offentlig myndighet utfärdade bestämmelser rörande kompetens att vara lokomotivförare finnas allenast i fråga om lokomotivförare vid statens järnvägar, hafva en del jämförelser af ordalagen i 19 § vidtagits.

Föreskrifterna i 25 § torde icke alltid vara fullt lämpliga, då explosion af ångpanna inträffar ombord å fartyg. I anledning häraf har i 1 mom. tillagts, att, därest ångpanneägaren icke utan synnerlig olägenhet kan afbida, att besiktning af därtill utaf kontrollmyndigheten förordnad besiktningsman anställles, han äger att själf föranstalta om besiktning. Detta tillägg har föranlett ett tillägg jämväl till 34 § angående arfvodet för dylik besiktning; och har detsammes belopp upptagits till hvad kommitterade i sådant hänseende föreslagits.

Då enligt gällande sjölag maskindagbok i vissa fall skall föras ombord å ångfartyg, har till förekommande däraf, att dubbla anteckningar måste föras rörande ångpannans skötsel, ett tillägg gjorts jämväl till 26 § i kommerskollegii förslag.

Ansvarsbestämmelserna i 36 § hafva fullständigats. Uttrycket i 37 § 1 mom. att, om ångpanna brukas under där angifna förhållanden, »den skyldige» skall straffas, har ansetts icke innebära erforderlig tydlighet, hvarföre de af kommitterade använda ordalag i stället införts.

Men då förutom skötaren jämväl ångpanneägaren bör straffas, därest förseelsen skett med hans vetskap och vilja, har en sådan föreskrift tillagts. Därjämte har i ett 3 mom. införts ett stadgande motsvarande sista stycket af 19 § i lagen angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke den 17 oktober 1900. Stadgandet i 38 § af kommerskollegii förslag har såsom öfverflödigt utslutits. I stället har i samma § intagits en föreskrift till förekommande af konkurrens mellan öfverträdelse af ifrågavarande författning, å ena, samt brott mot allmänna strafflagen eller sjölagen, å andra sidan.

Bestämmelsen i 44 §, som är af stor vikt för åstadkommande af en effektiv kontroll å ångpannor, har för vinnande af större tydlighet närmare utvecklats i öfverensstämmelse med de åsikter, som uttalats i kommerskollegii utlåtande. Då det tydligen är af vikt att förhindra, att en ångpanneskötare, som genom grof eller upprepad öfverträdelse af de för skötsel af ångpanna gifna bestämmelser eller på grund af bristande ordentlighet eller pålitlighet visat sig icke vara lämplig att hafva skötsel af ångpanna sig anförtrodd, fortfarande utöfvar sådan befattning, har i 44 § införts en bestämmelse, hvarigenom kontrollmyndigheten, i likhet med hvad som gäller i Danmark, tillerkänts rätt att förklara en sådan person obehörig att vidare utöfva befattning såsom ångpanneskötare.

På sätt kommerskollegii utlåtande utvisar, har det icke varit kollegii mening, att, såsom synes framgå af den formulering, kollegium gifvit åt 47 § 1 mom., ångpanna, tillhörande medlem af sådan ångpanneförening, som där afses, skulle vara fritagen från tillämpning af alla andra bestämmelser i förslaget än de i 25 § upptagna, utan torde det hafva varit kollegii uppfattning, att jämväl i fråga om sådan ångpanna bestämmelserna om ångpannors uppställning och utrustning, ångpanneskötares kompetens, kontrollmyndighetens befogenhet att ingripa m. m. skola vara gällande. På grund häraf och för att jämväl åt § i öfrigt gifva större tydlighet, hafva ändringar i densamma blifvit vidtagna.

Slutligen har af hänsyn till redan bestående förhållanden en ändring gjorts i andra stycket af öfvergångsbestämmelserna.

Den ifrågasatta lagstiftningen har ansetts vara af beskaffenhet att böra, med tillämpning af föreskriften i sista punkten af 89 § regeringsformen, bringas till stånd i samverkan med Riksdagen, hvarför det inom departementet omarbetade förslaget erhållit beteckningen lag.»

Sedan föredraganden härefter uppläst omförmälda lagförslag af
Bih. till Riksd. Prot. 1906. 1 Saml. 1 Afd. 29 Häft.

den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar, hemställde han i underdånighet, att högsta domstolens utlåtande öfver detta förslag måtte för det ändamål, 87 § regeringsformen omförmäler, genom utdrag af protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall.

Ex protocollo
Carl Törneblad.

Bilaga.

Förslag till **Lag angående kontroll å ångpannor.**

I Art.

Om lagens tillämplighetsområde och ångpannors indelning i klasser.

1 §.

Med ångpanna förstås i denna lag hvarje kärl, hvari genom direkt eldning bildas ånga af högre tryck än atmosfärens, dock äger lagen icke tillämpning å:

a) ångpanna, uti hvilken vatten- eller ångrummet står i förbindelse med den yttre luften medelst ett öppet stigrör af sådan beskaffenhet, att trycket i pannan aldrig kan öfverstiga en half atmosfär;

b) ångpanna, för hvilken den i 2 § 1 mom. angifna produkt icke är större än 5 och som är försedd åtminstone med en säkerhetsventil, en manometer, en vattenståndsmätare och en apparat för inmatning af vatten;

c) ångpanna, som endast utgöres af medelst löst lock tillslutbart kärl;

d) ångpanna, som användes ombord å flottans fartyg eller på staten tillhörigt lokomotiv eller annat staten tillhörigt järnvägsfordon; eller

e) ångpanna, som användes ombord å passagerareångfartyg.

Med tryck förstås öfvertryck utöfver atmosfärens och med en atmosfär ett tryck af en kilogram per kvadratcentimeter.

2 §.

1 mom. Ångpannor indelas efter sin olika explosionskraft i tre klasser.

Till 1:sta klassen höra de ångpannor, för hvilka storleken af hela fattningsrummet, hvarmed förstås ångpannans sammanlagda vatten- och ångrum, uttryckt i kubikmeter, multiplicerad med det tal, hvarmed den mättade ångans mot det högsta tillåtna ångtrycket svarande temperatur efter Celsii termometer öfverskjuter 100 grader, gifver till produkt ett tal, som är större än 200.

Till 2:dra klassen höra de ångpannor, för hvilka berörda produkt är 200 eller därunder men större än 50.

Till 3:dje klassen höra de ångpannor, för hvilka berörda produkt är 50 eller därunder.

2 mom. Stå två eller flera ångpannor med hvarandra i kommunikation, utan att tillika sådan anordning finnes vidtagen, att, om en af ångpannorna exploderar, kommunikationen med den eller de öfriga genast afbrytes, skall sådan komplex klassificeras som en ångpanna, hvars fattningsrum är lika stort som de särskilda ångpannornas sammanlagda fattningsrum.

3 mom. Den kontrollmyndighet, som af Konungen förordnas att handhafva kontrollväsendet å ångpannor, äger bestämma, att ångpannor af viss typ eller viss bestämd ångpanna, tillhörande 1:sta eller 2:dra klassen, må på grund af sin konstruktion hänföras till lägre klass.

II Art.

Föreskrifter i afseende å uppställning af ångpannor.

3 §.

1 mom. Ångpanna af 1:sta klassen må ej å land brukas i annan byggnad, där människor i allmänhet vistas, än verkstad eller fabrik, ej heller inom verkstad eller fabrik i annan lokal, än som öfver ångpannan endast är försedd med lätt takbyggnad.

Brukas till 1:sta klassen hörande stationär ångpanna, hvarmed, i motsats till rörlig, förstås sådan landångpanna, i hvilken ångbildningen

helt och hållet eller delvis är beroende af uppställningen, på mindre afstånd åt något håll än 10 meter från annan byggnad, där människor i allmänhet vistas, än verkstad eller fabrik eller från gräns mot grannes tomt, skall pannan därifrån vara afskild medelst en minst 60 centimeter tjock mur, hvars öfverkant är belägen minst en meter högre än högsta delen af ångpannan. Är närliggande byggnad försedd med fönster, som vetter mot ångpannan, må afståndet mellan muren och sådan byggnad icke vara mindre än 6 meter. Hvad sålunda är stadgadt om stationär ångpanna af 1:sta klassen gälle ock om sådan rörlig ångpanna af samma klass, som endast är afsedd att användas, då den icke är i rörelse.

2 mom. Ångpanna af 2:dra klassen må ej å land brukas i annan byggnad, där människor i allmänhet vistas, än verkstad eller fabrik, därest icke ångpannan är uppställd i särskild lokal, som vid besiktning befunnits innebära antaglig säkerhet för, att de skadliga verkningarna af en till äfventyrs inträffande explosion varda inskränkta till samma lokal. Sådan besiktning skall, på begäran af ångpanneägaren, verkställas genom en af kontrollmyndigheten därtill utsedd förrättningsman.

3 mom. Ångpanna af 3:dje klassen må, där ej annat föranledes af bestämmelser i annan författning, hvar som helst brukas.

4 §.

Lokal, hvari ångpanna är uppställd, skall vara tillräckligt stor och upplyst för att bekvämligen medgifva pannans behöriga skötsel samt vara försedd med nödiga fasta plattformar och stegar för eftersyn af pannans armatur och ångrör. Dörrarna till lokalen skola vara att öppna utåt.

III Art.

Om villkoren för rätt att taga en ångpanna i bruk.

5 §.

Ångpanna må ej brukas, där ej sådant tillståndsbevis, som i 12 § omförmäles, blifvit för densammas brukande utfärdadt och är i gällande kraft.

6 §.

1 mom. För hvarje ångpanna skall vara fastställt det högsta ångtryck, hvarmed pannan får brukas, (*arbetstrycket*); och skall detta finnas angifvet å en på själfva ångpannan fästad profstämpel.

2 mom. För hvarje ångpanna skall jämväl vara bestämdt, hvar, då pannan brukas, vattenytan i densamma lägst får stå; skolandet det lägsta sålunda tillåtna vattenståndet vara angifvet medelst ett å själfva pannans yttersida anbragt märke.

7 §.

Hvarje ångpanna skall för densammas identifierande vara försedd med en särskild plåt, angifvande namnet å den verkstad, där pannan tillverkats, tillverkningsåret och pannans tillverkningsnummer, dock att sådan plåt icke erfordras å ångpanna, som tillverkats före denna lags trädande i kraft.

8 §.

Till hvarje ångpanna skola finnas minst två i afseende å sugledning, tryckledning och drifanordning af hvarandra oberoende apparater för vattnets inmatning, hvar för sig tillräcklig att äfven vid största möjliga ångbildning förse ångpannan med nödig vattenmängd.

Minst en af dessa apparater skall drifvas med ånga och, utom å lokomotiv, minst en kunna drifvas för hand, där pannans ångtryck och vattenbehof sådant medgifva.

Två eller flera med hvarandra kommunicerande ångpannor må i förevarande afseende betraktas som en ångpanna.

9 §.

Hvarje ångpanna skall vara försedd med här nedan angifna armatur, nämligen:

a) Två säkerhetsventiler, fastsatta omedelbart på ångpannan.

Säkerhetsventilerna skola hvar för sig vara så belastade, att de börja utsläppa ånga senast, då det bestämda arbetstrycket öfverskrides, samt vara af lika dimensioner och tillräckligt stora att, då öfriga öppningar på ångpannan äro slutna, hvar för sig förhindra ångtrycket att

under några förhållanden stiga högre än en tjugondedel öfver nämnda arbetstryck.

Minst en af dessa ventiler skall vara för ångpanneskötaren oåtkomlig i fråga om ventilbelastningens ökning.

Säkerhetsventil skall vara försedd med särskild inrättning för ventilens lättande samt med afloppsrör för ångans afledande ut i fria luften eller till kondensor. Den för de båda föreskrifna säkerhetsventilerna nödiga utströmningsarean må kunna på ett större antal ventiler fördelas.

b) En manometer af lämplig storlek och beskaffenhet, hvilken tydligt angifver ångans tryck utöfver atmosfärens och å hvars skala det fastställda arbetstrycket är tydligt utmärkt; skolande manometern vara lätt åtkomlig samt så anbragt och belyst, att den af ångpanneskötaren kan lätt afläsas från dennes vanliga arbetsplats.

c) Minst två vattenståndsmätare, af hvilka den ena skall vara ett vattenståndsglas med tillhörande kranar.

Ombord å fartyg skall den andra vattenståndsmätaren utgöras af på ångpannan omedelbart anbragta profkranar eller ock af ytterligare ett vattenståndsglas, anbragt å ångpannan på lämpligt afstånd från det förstnämnda.

Vattenståndsmätarna skola vara lätt åtkomliga samt så anbragta och belysta, att de af ångpanneskötaren kunna lätt handteras och iakttagas från dennes vanliga arbetsplats, hvarjämte vattenståndsmätarnas förbindelseöppningar till ångpannan böra vara lätt åtkomliga för rengöring.

d) Ett å eller invid hvarje vattenståndsmätare anbragt märke, som på ett i ögonen fallande sätt angifver det lägsta tillåtna vattenståndet.

e) En ventil för hvarje matareapparat, med hvilken pannan står i förbindelse.

Hvarje ventil skall vara innesluten i särskildt ventillhus, fastsatt omedelbart på ångpannan och så konstrueradt, att ventilen hålles stängd af trycket i pannan, då matning ej äger rum, samt försedt med sådan afstängningsinrättning mot ångpannan, att ventilen kan öfverses, medan pannan är i bruk.

f) En aftappnings- eller utblåsningskran med därvid fast anbragt afloppsrör.

Kan denna kran icke fästas omedelbart på ångpannans lägsta del, utan måste mellan kranen och pannan anbringas rörförbindning, bör denna vara väl skyddad för stötar och tryck men lätt åtkomlig för tillsyn.

Kranen skall vara försedd antingen med lös nyckel af den be-

skaffenhet, att den kan aftagas endast, då kranen är stängd, eller ock med annan inrättning, som i lika mån förekommer, att kranen af oaktsamhet kan öppnas eller lämnas öppen.

g) En pådragningsventil eller pådragningskran till hvarje öppning för ångans afledande, anbragt på själfva pannan.

Om två eller flera ångpannor kommunicera med hvarandra eller med gemensam ångsamlare, skola kommunikationsrören vara försedda med omedelbart å hvarje ångpanna fastsatta afstängningsventiler, hvilka helst böra vara själfverkande.

Ångpannor, som äro afsedda för och brukas med väsentligen olika arbetstryck, få icke under några omständigheter hafva gemensam rörledning för ånga.

h) Anordning för kontrollmanometers anbringande.

i) Normalplugg för vattenprofningsröret.

k) Erforderligt antal manhål och rensöppningar, hvilka jämte öfriga å ångpannan befintliga öppningar skola vara försedda med nödiga förstärkningar.

Ångpanna å lokomotiv, lokomobil eller spårvagn skall därjämte vara försedd med en i eldstadens tak insatt säkerhetsplugg af lätt-smält metall.

10 §.

Hvar som vill taga en ångpanna i bruk låte för erhållande af tillståndsbevis densamma med tillhörande hufvudrör, hvilka äro afsedda att utsättas för ångtryck, äfvensom ångsamlare och apparater för ångans öfverhettande, där sådana förekomma, dessförinnan undergå *större besiktning*, hvarom i 11 § förmäles.

11 §.

1 mom. Vid *större besiktning*, därvid ritning och beskrifning öfver ångpannan jämte tillförlitliga intyg öfver hållfastheten och tänjbarheten hos det i densamma använda material skola af ångpanneägaren företes, skall ångpannan undersökas in- och utvändigt. På grund af denna undersökning och med ledning af de företedda handlingarna skall besiktningsmannen i öfverensstämmelse med de föreskrifter, som af kontrollmyndigheten därom utfärdas, fastställa ej mindre arbetstrycket än äfven viss tid, hvarunder ångpannan får med detta arbetstryck användas,

hvarjämte besiktningsmannen skall bestämma det lägsta vattenstånd, som får förekomma i pannan, då densamma är i bruk.

Där ej annat föranledes af bestämmelserna i 14 §, skall ångpannan vidare vid besiktningen underkastas följande prof, nämligen:

a) *vattentrycksprof*, därvid vatten inpressas i ångpannan till ett tryck, *proftrycket*, som med hälften öfverskjuter det fastställda arbetstrycket; skolande ångpannan vid detta prof vara så fri från murverk och beklädnad, att den kan till alla delar undersökas;

b) *ångtrycksprof* medelst i ångpannan alstrad ånga till det arbetstryck, som blifvit för pannan fastställt; och skall ångtrycksprofvet, i samband med hvilket tjänstbarheten såväl hos matareapparaterna som hos säkerhetsventilerna och pannans öfriga armatur undersökes, verkställas å ångpanna, afsedd att brukas ombord å fartyg, sedan ångpannan blifvit insatt å fartyget, å stationär ångpanna, sedan densamma blifvit uppställd å det ställe, där den skall brukas, samt å rörlig landångpanna på den plats, där ångpanneägaren det önskar.

De till ångpannan hörande hufvudrör, hvilka äro afsedda att uppsättas för ångtryck, äfvensom ångsamlare och apparater för ångans öfverhettande, där sådana förekomma, skola jämväl, innan de uppsättas på sina platser, underkastas vattentrycksprof enligt de närmare föreskrifter, som af kontrollmyndigheten meddelas.

Vid besiktningen skall besiktningsmannen därjämte tillse, att de i 3 och 4 §§, 6 § 2 mom. och 7 § meddelade föreskrifter blifvit i tillämpliga delar iakttagna.

2 mom. De i 1 mom. omförmälda handlingar skola, då ångpanna första gången undergår besiktning, företes i dubbla exemplar, af hvilka det ena skall öfverlämnas till besiktningsmannen och det andra af ångpanneägaren förvaras för att vid kommande besiktningar tillhandahållas.

3 mom. Där för ångpanna, som tagits i bruk före denna lags trädande i kraft, en eller flera af de i 1 mom. omförmälda handlingar icke finnas tillgängliga eller kunna anskaffas, må detta icke utgöra hinder för förrättningen.

12 §.

Har, med iakttagande af föreskrifterna i 11 §, ångpanna blifvit godkänd, skall besiktningsmannen på ångpanneägarens bekostnad förse ångpannan med den i 6 § 1 mom. omförmälda profstämpel, hvilken skall angifva det fastställda arbetstrycket, proftrycket, år och dag då vattentrycksprofvet verkställdes, förrättningens nummer i årsserien samt

besiktningsmannens namn eller märke; och skall denna profstämpel så anbringas, att densamma, äfven sedan pannan blifvit armerad samt beklädd eller inmurad, är fullt synlig.

Jämväl de i 11 § omförmälda hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater skola, där desamma blifvit vid vattentrycksprof godkända, af besiktningsmannen förses med stämpel, angifvande proftrycket, år och dag för profvets verkställande samt besiktningsmannens namn eller märke.

Har, på sätt nu är sagdt, ångpanna med de till densamma hörande hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater blifvit godkända, åligger det därjämte besiktningsmannen att ofördröjligen utfärda bevis om tillstånd att bruka ångpannan under viss tid; och må denna tid, som skall räknas från den dag, då tillståndsbevis utfärdas, icke sättas kortare än 13 månader eller längre än 5 år.

13 §.

Varder större besiktning icke i sin helhet utförd af en och samma besiktningsman, tillkommer det den besiktningsman, som fastställt arbetstrycket och verkställt vattentrycksprofvet å ångpannan, att förse densamma med profstämpel, den besiktningsman, som verkställt vattentrycksprofvet å de till ångpannan hörande hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater, att förse dessa föremål med föreskrifven stämpel samt den besiktningsman, som utfört ångtrycksprofvet, att utfärda tillståndsbevis.

14 §.

Befinnes vid besiktning, som påkallats för erhållande af tillståndsbevis, att ångpannan eller till densamma hörande hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater redan äro försedda med stämpel, hvarom i 12 § förmäles, eller varder vid dylik besiktning å ångpanna ombord å fartyg, som inköpes från utlandet, genom intyg af svensk konsul eller annan behörig ämbetsmyndighet styrkt, att pannan jämte öfriga nyssnämnda föremål å utrikes ort undergått och uthärdat vattentrycksprof, som i 11 § sägs, ankomme det på besiktningsmannens pröfning, huruvida nytt vattentrycksprof skall företagas, dock att sådant prof ovillkorligen skall äga rum, där efter föregående vattentrycksprofs verkställande förflutit mera än viss kort tid, som kontrollmyndigheten äger att bestämma.

15 §.

Tillståndsbevis skall utfärdas i enlighet med formulär, som af kontrollmyndigheten fastställles, och uttryckligen innehålla:

1:o) den i 7 § omnämnda beteckning å den ångpanna, beviset afser, eller, där sådan beteckning icke förekommer, hvad å profstämpeln blifvit angifvet, så ock uppgift å den klass, ångpannan tillhör;

2:o) det fastställda arbetstrycket; och

3:o) den fastställda brukningstiden.

Dessutom skall i tillståndsbeviset angifvas:

a) i fråga om ångpanna ombord å fartyg det fartyg, hvarå ångpannan finnes;

b) i fråga om stationär ångpanna äfvensom sådan rörlig landångpanna, angående hvilken tillståndet afser brukning allenast å visst ställe, det ställe, där ångpannan är afsedd att brukas; och

c) i fråga om annan landångpanna de föreskrifter i afseende å brukningsplats, som uti 3 § 1 eller 2 mom. äro meddelade rörande sådan ångpanna, som beviset afser.

16 §.

Tillståndsbeviset medför rätt att bruka den däri omförmälda ångpannan allenast i det fartyg eller å det ställe eller med iakttagande af de andra föreskrifter i afseende å brukningsplats, som i tillståndsbeviset angifvas.

17 §.

Tillståndsbeviset eller bestyrkt afskrift däraf skall alltid finnas på ett i ögonen fallande ställe anbragt å eller invid den ångpanna, det afser, eller, där sådant ej lämpligen kan ske, så förvaras, att vederbörande ändock med lätthet må kunna om innehållet erhålla kännedom, vid äfventyr för ångpanneägaren att eljest anses bruka ångpannan utan tillståndsbevis.

18 §.

När helst under den i tillståndsbeviset angifna brukningstid ångpanneägaren sådant önskar, äge han bekomma nytt tillståndsbevis, därest ångpannan vid förnyad större besiktning varder ånyo godkänd.

Utfärdas nytt tillståndsbevis, innan den i äldre sådant bestämda brukningstid tilländagått, skall sistnämnda bevis, öfverkorsadt, af besiktningsmannen insändas till kontrollmyndigheten.

IV Art.

Föreskrifter att iakttaga under ångpannans brukningstid.

19 §.

1 mom. Skötseln af ångpanna af 1:sta eller 2:dra klassen må ej anförtros annan än den, som antingen vid något af flottans undervisningsverk eller vid någon af statens navigationsskolor aflagt maskinist-examen eller vid något af kontrollmyndigheten godkändt läroverk aflagt examen som maskinist eller eldare eller i enlighet med de föreskrifter, som af Konungen eller vederbörlig myndighet äro eller varda meddelade, förvärfvat behörighet att vara förare eller eldare å lokomotiv eller ock erhållit sådant kompetensintyg, som i 32 § 1 mom. omförmäles.

Skötseln af ångpanna af 3:dje klassen må, förutom åt person, hvarom ofvan är sagdt, anförtros jämväl den, som erhållit sådant kompetensintyg, som i 32 § 2 mom. sägs.

Äro med skötseln af en ångpanna flera personer samtidigt sysselsatta, och utöfvar någon af dem förmanskap för de öfriga, erfordras sådan behörighet, som ofvan sägs, allenast för den, af hvilken förmanskapet utöfvas.

2 mom. I nödfall vare ångpanneägare berättigad att på eget ansvar tills vidare under högst 30 dagar anställa ångpanneskötare, som icke besitter den i 1 mom. föreskrifna kompetens; och skall i sådant fall anmälan därom af ångpanneägaren ofördröjligen göras hos polismyndigheten.

3 mom. Ångpanneskötare vare skyldig att på anfordran af vederbörande styrka sin behörighet.

4 mom. Hvad i fråga om behörighet att vara maskinist å fartyg eller eljest om behörighet att sköta ångpanna af visst slag är eller varder i lag eller af Konungen utfärdad författning särskildt stadgadt, skall oberoende af bestämmelserna i denna § lända till efterrättelse.

20 §.

Önskar ångpanneägare före utgången af den i tillståndsbeviset bestämda brukningstid upphöra med bruket af en ångpanna för längre tid än ett år och under samma tid varda befriad från den i denna lag föreskrifna kontroll, göra därom till kontrollmyndigheten skriftlig anmälan med bifogande af tillståndsbeviset.

21 §.

Under den i tillståndsbeviset bestämda brukningstid åligger det ångpanneägaren, där ej sådan anmälan om upphörandet med bruket af ångpannan, som i 20 § sägs, blifvit gjord, att låta ångpannan undergå *mindre besiktning*, hvarom i 22 § förmåles, första gången inom 13 månader från den dag, tillståndsbeviset utfärdades, samt sedermera inom 13 månader efter hvarje sådan besiktning, vid äfventyr, förutom straff-påföljd, att besiktningen på ångpanneägarens bekostnad verkställas genom kontrollmyndighetens försorg.

Önskar ångpanneägare efter sådan anmälan om upphörandet med bruket af en ångpanna, som i 20 § sägs, åter taga densamma i bruk, innan tillståndsbeviset upphört att gälla, vare han pliktig att därförut låta densamma undergå mindre besiktning; och åligge det den tillkallade besiktningsmannen att från kontrollmyndigheten rekvirera tillståndsbeviset och, sedan ångpannan blifvit behörigen besiktigad och godkänd, återställa detsamma till ångpanneägaren. Har däremot den i tillståndsbeviset utsatta brukningstid gått till ända, skall ångpannan underkastas större besiktning, innan den får tagas i bruk.

22 §.

Vid *mindre besiktning*, som har till uppgift att utröna, huruvida under brukningstiden någon bristfällighet åkommit ångpannan eller dess armatur eller några särskilda förhållanden eljest inträdd, hvarigenom ångpannans hållbarhet annorledes än genom dess normala slitning förminskats, skall ångpannan undersökas in- och utvändigt.

Dessutom skall ångpannan vid sådan besiktning underkastas ångtrycksprof medelst i ångpannan alstrad ånga till det arbetstryck, som blifvit för pannan fastställt. I samband med detta prof undersökes

tjänstbarheten såväl hos matareapparaterna som hos säkerhetsventilerna och pannans öfriga armatur.

Slutligen skall vid mindre besiktning undersökas, huruvida de i 3—7 §§ meddelade föreskrifter fortfarande äro i tillämpliga delar iakttagna.

Vid mindre besiktning å stationära ångpannor vare inre undersökning icke erforderlig, därest vid närmast föregående besiktning sådan undersökning ägt rum.

23 §.

1 mom. Finner besiktningsman vid mindre besiktning, att ett fortsatt begagnande af ångpannan kan föranleda omedelbar fara, skall han förbjuda bruket af pannan samt anteckna å tillståndsbeviset, att detsamma upphört att gälla, hvarjämte det åligger honom att, innan han lämnar förrättningsstället, skriftligen meddela ångpanneägaren hvad denne har att, därest han fortfarande vill bruka pannan, iakttaga till farans undanröjande.

Har, på sätt nu är sagdt, tillståndsbeviset upphört att gälla, må ångpanneägaren icke ånyo taga ångpannan i bruk, innan han låtit detsamma undergå förnyad besiktning och det därvid befunnits, att hvad ångpanneägaren ålagts att verkställa blifvit utfördt.

Besiktningsmannen vid denna senare besiktning anteckne i sådant fall å tillståndsbeviset, att det åter är gällande, hvarefter ångpanneägaren åtnjuter sin på tillståndsbeviset grundade brukningsrätt.

Har efter föreläggande af besiktningsmannen någon sådan del af ångpannan, af hvars beskaffenhet ångpannans hållbarhet är väsentligen beroende, blifvit ersatt med ny, eller ångpannan eljest undergått större reparation, skall den förnyade besiktningen utgöras af större besiktning; i annat fall vare mindre besiktning därför tillfyllestgörande.

2 mom. Yppar sig vid mindre besiktning, att ångpannan genom mindre omsorgsfull skötsel, genom dåligt matarevatten eller af annan anledning förlorat mera i hållbarhet, än som motsvarar normal slitning, och anser besiktningsmannen därför det förut fastställda arbetstrycket eller den bestämda brukningstiden böra nedsättas, utan att han dock finner omedelbar fara i följd af pannans brukande vara för handen, skall han föreskrifva företagande af större besiktning samt förelägga ångpanneägaren viss kort tid, inom hvilken besiktningen skall vara verkställd, vid äfventyr, förutom straffpåföljd, att besiktningen på ångpanneägarens bekostnad verkställas genom kontrollmyndighetens försorg.

3 mom. Förekommer vid mindre besiktning annan anledning till anmärkning, än som i 2 mom. afses, och är densamma icke af sådan art, att pannans drift anses böra inställas, meddele besiktningsmannen, innan han lämnar förrättningsstället, ångpanneägaren skriftligen hvad denne har att iakttaga till den anmärkta felaktighetens afhjälpande samt förelägge honom viss kort tid, inom hvilken han skall hafva låtit utföra hvad honom sålunda blifvit ålagdt; och åligge det ångpanneägaren att, för ådagaläggandet af den anmärkta felaktighetens afhjälpande, inom den utsatta tiden antingen föranstalta om ny besiktning eller ock till kontrollmyndigheten insända två trovärdiga mäns intyg därom, att den anmärkta felaktigheten blifvit afhjälpt, vid äfventyr, förutom straffpåföljd, att kontrollmyndigheten låter på ångpanneägarens bekostnad verkställa besiktning för utrönande af, huruvida felaktigheten blifvit afhjälpt.

24 §.

Har af annan anledning, än i 23 § 1 mom. sägs, någon sådan del af ångpanna, af hvars beskaffenhet pannans hållbarhet är väsentligen beroende, blifvit med ny ersatt eller ångpannan eljest undergått större reparation, får densamma icke tagas i bruk utan att dessförrinnan hafva underkastats större besiktning och därvid blifvit godkänd.

25 §.

1 mom. Inträffar explosion af ångpanna, vare ångpanneägaren pliktig att ofördröjligen därom göra anmälan hos kontrollmyndigheten, hvilken förordnar förrättningsman att å platsen för explosionen anställa besiktning för utrönande af verkningarna af och anledningen till explosionen, dock att, där explosion inträffar ombord å fartyg och ångpanneägaren icke utan synnerlig olägenhet kan afbida, att besiktning, på sätt nu är sagdt, anställles, ångpanneägaren äger att själf föranstalta om besiktning genom besiktningsman, som i 27 § 1 mom. afses, om sådan å orten finnes att tillgå, men eljest af två trovärdiga män; och åligge det i sistnämnda fall ångpanneägaren att ofördröjligen, efter det besiktning ägt rum, till kontrollmyndigheten insända protokoll öfver besiktningen.

2 mom. Intill dess besiktning, som i 1 mom. omförmäles, ägt rum, åligge ångpanneägaren att tillse, att rubbning i det sakernas till-

stånd, som genom explosionen uppkommit, icke sker, där ej sådant må vara erforderligt till förekommande af ytterligare fara, för undanröjande af hinder i allmän trafik eller för annat sådant trängande ändamål.

26 §.

Ångpanneägare vare skyldig att för hvarje ångpanna, som af honom brukas, anskaffa en anteckningsbok, upprättad i enlighet med formulär, som fastställles af kontrollmyndigheten.

I nämnda bok skall vederbörande ångpanneskötare göra anteckning om de tider, då pannan rengjorts och undersökts, samt hvilka bristfälligheter å densamma därvid må hafva iakttagits, äfvensom för hvarje dag angifva, huru många timmar pannan användts.

Anteckningsboken skall vid hvarje besök eller besiktning på anfordran förevisas vederbörande polistjänsteman, yrkesinspektör eller besiktningsman, som har att därom i densamma göra anteckning.

I fråga om ångpanna ombord å fartyg, där på grund af föreskrifterna i sjölagen maskindagbok föres, må sagda anteckningar göras i sistnämnda bok; och gälle i ty fall om uppvisande af maskindagboken hvad om uppvisande af förutnämnda anteckningsbok är stadgadt.

V Art.

Om besiktningsmän.

27 §.

1 mom. Besiktning af ångpanna eller annan teknisk förrättning, hvarom i denna lag förmäles, skall, för att anses behörigen verkställd, vara utförd af person, som af kontrollmyndigheten förklarats behörig att vid sådan förrättning, hvarom fråga är, vara besiktningsman eller eljest af kontrollmyndigheten förordnats att förrättningen verkställa.

2 mom. Finnes icke, då utförandet af någon sådan förrättning, hvarom i denna lag förmäles, af ångpanneägare åstundas, tillgång till behörig besiktningsman i orten, äge ångpanneägaren, på anmälan härom hos kontrollmyndigheten, att genom dennas försorg få förrättningen i behörig ordning verkställd.

28 §.

Åtager sig besiktningsman förrättning, hvarom i denna lag förmäles, vare han pliktig att därvid ställa sig till noggrann efterrättelse ej blott bestämmelserna i denna lag utan ock de föreskrifter, som i utfärdad instruktion eller annorledes varda af kontrollmyndigheten meddelade.

29 §.

Besiktningsman, som i 27 § omförmäles, skall öfver hvarje förrättning, som han i denna sin egenskap utför, uppsätta protokoll, innefattande jämväl det beslut, hvartill förrättningen föranleder, i två exemplar, samt så fort ske kan och senast inom fyra dagar efter förrättningens afslutande tillställa det ena exemplaret kontrollmyndigheten och det andra vederbörande ångpanneägare.

Då tillståndsbevis rörande ångpanna första gången utfärdats, åligge det besiktningsmannen att till kontrollmyndigheten insända jämväl de handlingar, han, enligt föreskrifterna i 11 § 2 mom., af ångpanneägaren bekommit.

30 §.

Ångpanneägareshall vid förrättning, hvarom i denna lag förmäles, tillhandahålla förrättningsmannen förutom de i 11 § 1 mom. omförmälda handlingar jämväl protokollen öfver förut verkställda dylika förrättningar rörande samma ångpanna, vid äfventyr att förrättningsmannen eljest på ångpanneägarens bekostnad rekvirerar afskrifter och kopior af de hos kontrollmyndigheten förvarade exemplaren af samma protokoll och handlingar.

31 §.

Kontrollmanometer och andra för besiktnings verkställande erforderliga tekniska apparater skall förrättningsmannen själf hålla utan rätt till ersättning för deras användande, hvaremot alla materialier och nödig handräckning tillhandahållas och bekostas af ångpanneägaren.

Är ångpanna, då den skall besiktigas, beklädd eller inmurad, vare ångpanneägaren skyldig att låta borttaga beklädnaden eller murverket, i den mån sådant af förrättningsmannen påkallas såsom för förrättningens verkställande erforderligt.

32 §.

1 mom. Den, som af kontrollmyndigheten förklarats behörig att å ångpannor verkställa större besiktning, äger att i enlighet med de närmare föreskrifter, kontrollmyndigheten i instruktion för besiktningsmännen meddelar, på ansökning pröfva sökandes kompetens att sköta ångpannor i allmänhet eller sådana af viss klass och för person, som därvid godkännes, utfärda kompetensintyg.

2 mom. Kompetens att sköta ångpannor af 3:dje klassen må enligt de närmare föreskrifterna i instruktionen på ansökning pröfvas och intyg därom utfärdas jämväl af den, som af kontrollmyndigheten förklarats behörig att å ångpannor verkställa endast de uti mindre besiktning ingående undersökningar och prof.

33 §.

Är någon missnöjd med besiktningsmans beslut, anmäl det skriftligen hos kontrollmyndigheten. Påyrkas verkställd förrättnings förnyande, eller finner kontrollmyndigheten sådant för frågans bedömande erforderligt, förordne kontrollmyndigheten efter omständigheterna en, två eller tre sakkunniga personer att så fort sig göra låter verkställa öfverbesiktning.

Öfver hvad vid öfverbesiktning iakttages skall utlåtande af den eller dem, som förrättningen utfört, afgifvas till kontrollmyndigheten, hvilken därefter meddelar beslut i ärendet.

Besiktningsmans beslut lände till efterrättelse, intill dess annorlunda blifvit i saken förordnad.

34 §.

1 mom. För förrättning, hvarom i denna lag förmäles, åtnjute förrättningsmannen ersättning enligt följande taxa:

För större besiktning å ångpanna	
af 1:sta klassen	kronor 30: —
„ 2:dra „	„ 20: —
„ 3:dje „	„ 10: —
För enbart fastställande af arbetstryck och utförande af vattentrycksprof å ångpanna	
af 1:sta klassen	kronor 15: —
„ 2:dra eller 3:dje klassen	, 10: —

Då vid fastställande af arbetstryck för ångpanna, som redan tagits i bruk före denna lags trädande i kraft, ritning eller beskrifning öfver ångpannan icke föreligger, må förrättningsmannen för sådana förrättningar, hvarom häröfvan nämnts, såsom ersättning för det ökade arbete, som med sådant fastställande är förenadt, uppbära ett tillägg af 10 kronor.

För mindre besiktning å ångpanna	
af 1:sta klassen	kronor 15: —
„ 2:dra eller 3:dje klassen	„ 10: —
För sådan besiktning, som i 3 § 2 mom. omförmäles,	„ 10: —
För enbart utförande af ångtrycksprof	„ 10: —
För vattentrycksprof å till ångpanna hörande hufvudrör äfvensom ångsamlare och öfverhettningssapparater	„ 10: —
För sådan besiktning, hvarom ångpanneägare enligt 25 § 1 mom. äger att själf föranstalta, för hvarje förrättningsdag	„ 10: —

Då två eller flera ångpannor, tillhörande samma ägare, profvas eller besiktigas vid samma förrättningstillfälle, utgår endast ersättningen för den första pannan enligt nyssnämnda grunder; för den andra pannan utgår ersättningen med tre fjärdedelar och för hvar och en af de därefter följande med hälften af det belopp, som skulle erlagts, om vederbörande panna ensam profvats eller besiktigats. År fråga om pannor af olika klasser, räknas en af 1:sta klassen eller, där sådan ej finnes, en af 2:dra klassen som den första och den bland de öfriga till klass högsta som den andra. I fråga om sådan komplex af ångpannor, som i 2 § 2 mom. omförmäles, utgår ersättning för hvarje särskild ångpanna, som profvas eller besiktigas, och beräknas efter den klass, ångpannan i och för sig skulle tillhöra.

Förrättningsman, som icke är bosatt i stad, där förrättningen verkställes, äge dessutom, där han är boende på mer än 2 kilometers afstånd från förrättningsstället, åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt 4:de klassen i gällande resereglemente samt ersättning för tidspillan med 5 kronor för hvarje resedag äfvensom för hvarje dag, som han i afbidan på förrättningens utförande måst uppehålla sig å förrättningsstället.

För tillståndsbevis, protokoll eller annan handling, som det enligt denna lag åligger förrättningsman att tillställa ångpanneägare, må förrättningsmannen icke åtnjuta särskild ersättning.

För öfverbesiktning utgår ersättning efter ofvannämnda grunder till en hvar af förrättningsmännen.

2 mom. För sådan pröfning af kompetens att sköta ångpannor, hvarom i 32 § förmåles, åtnjute besiktningsman, ehvad pröfningen för-
anleder utfärdandet af intyg eller ej, ersättning af sökanden med 2 kronor, om fråga är om skötsel af ångpannor af 3:dje klassen, men i annat fall med 5 kronor.

35 §.

Den i 34 § 1 mom. omförmälda ersättning erlägges af ångpanne-
ägaren; dock att i fråga om öfverbesiktning kostnaden därför gäldas af kontrollmyndigheten, åliggande det ångpanneägaren att, därest kontrollmyndigheten finner, att han saknat skäl till sin förda klagan, till kontrollmyndigheten återgälda berörda kostnad, hvarom kontrollmyndig-
heten meddelar beslut i sammanhang med själfva saken.

Om i fall, som afses uti 3 § 2 mom. och 27 § 2 mom., förrätt-
ningen verkställes af hos kontrollmyndigheten anställd person, skall den ersättning, som i enlighet med hvad i 34 § sägs för förrättningen
erlägges, af förrättningsmannen redovisas att till statskassan ingå.

Förrättning, hvarom kontrollmyndigheten jämlikt 25 § 1 mom.
förordnar, bekostas af staten.

VI Art.

Föreskrifter i afseende å lagens efterlefnad.

36 §.

1 mom. Brukas ångpanna, utan att ångpanneägaren innehar be-
hörigt, i gällande kraft varande bevis om tillstånd därtill, eller brukas
ångpanna i strid mot de föreskrifter i afseende å brukningsplats, som
i tillståndsbeviset angifvas, eller utan att vara försedd med de i 8 och
9 §§ föreskrifna apparater och inrättningar, straffes ångpanneägaren
med böter från och med tio till och med femhundra kronor.

2 mom. Öfverträder ångpanneägare föreskrifterna i 19 § 1 eller 2
mom. eller 24 §, eller åsidosätter ångpanneägare något af hvad honom
jämlikt 21 §, 23 § 2 och 3 mom., 25 § och 26 § åligger, straffes med
böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

3 mom. Underlåter ångpanneskötare att fullgöra hvad honom enligt
§ 26 åligger, straffes efter ty i 2 mom. sägs.

37 §.

1 mom. Brukas ångpanna under högre ångtryck än det fastställda arbetstrycket eller med lägre vattenstånd än det lägsta för densamma tillåtna, straffes skötaren eller, där flera sådana äro, den af dem, som utöfvar förmanskap för de öfriga, med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor. Har förseelsen skett med ångpanneägarens vetskap och vilja, vare jämväl denne förfallen till böter efter ty nu är sagdt.

2 mom. Hvar, som uppsåtligen hindrar de i 9 § föreskrifna säkerhetsventiler att fritt öppna sig eller å dem anbringa högre belastning, än vid senaste besiktning användts, eller försätter annan af pannans säkerhetsapparater ur tjänstbart skick, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

3 mom. Försätter någon under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, som i 1 eller 2 mom. sägs, samma förseelse, skall han, när han därtill varder lagligen förvunnen, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, fällas till de böter, som för förseelsen äro stadgade.

38 §.

De för öfverträdelse af denna lag stadgade bötesbestämmelser gälla icke i de fall, då å öfverträdelsen straff är i allmänna strafflagen eller sjölagen utsatt.

39 §.

Det åligger vederbörande polismyndighet äfvensom yrkesinspektörerna, hvar inom sitt verksamhetsområde, att vaka öfver denna lags efterlefnad; skolande yrkesinspektör, som finner någon af lagens bestämmelser öfverträdd eller åsidosatt, därom göra anmälan hos polismyndigheten.

Polistjänsteman, yrkesinspektör eller annan, som styrker sig vara stadd i kontrollmyndighetens ärende, äge, efter tillsägelse hos vederbörande ångpanneägare, tillträde till ångpanna, som är i bruk.

40 §.

Brukas ångpanna under någon af de i 36 § 1 mom. omförmälda förhållanden, eller varder, utan att sådant fall, som i 19 § 2 mom. afses,

är för handen, ångpanneskötares behörighet icke på anfordran styrkt, äge polismyndigheten inställa bruket af ångpannan, till dess rättelse i anmärkta hänseendet åstadkommits.

41 §.

Allmän åklagare skall tala å förseelse, hvarom i denna lag sägs, ändå att angivelse därom ej skett. Han vare ock pliktig utföra åtal å dylik förseelse, som hos honom af kontrollmyndigheten eller yrkesinspektör angifves.

42 §.

Förseelse mot denna lag åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, där sådan ej finnes, vid allmän domstol i den ort, där förseelsen skett, eller, därest i fråga om ångpanna ombord å fartyg förseelsen skett å resa, i den svenska hamn, där fartyget finnes, då åtalet anställes; och gälle i fråga om klagan öfver beslut i dessa mål hvad om besvär i brottmål är förordnad.

43 §.

Af böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalle två tredjedelar kronan och en tredjedel åklagaren.

Finnes enskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän lag.

VII Art.

Allmänna bestämmelser.

44 §.

Kontrollmyndigheten äger att oberoende af beslut, som af besiktningsman meddelats, föreskrifva vederbörande ångpanneägare vidtagande af sådan åtgärd, som myndigheten finner säkerheten mot explosionsfara kräfva, samt, där omständigheterna därtill föranleda, förbjuda ångpanneägaren att bruka ångpannan, till dess föreskrifven åtgärd vidtagits;

och skall, om sådant förbud meddelas, det för ångpannans brukande utfärdade tillståndsbeviset därmed anses hafva upphört att gälla. I fråga om sättet för ådagaläggandet af, att hvad ångpanneägaren, på sätt nu är sagdt, af kontrollmyndigheten blifvit ålagdt att verkställa blifvit utfördt, skola bestämmelserna i 23 § 1 och 3 mom. äga motsvarande tillämpning, därvid jämväl den för åsidosättandet af föreskrifterna i sistnämnda mom. i 36 § 2 mom. stadgade straffbestämmelse skall gälla.

Anser kontrollmyndigheten sig icke med ledning af allenast de till densamma rörande ångpannan insända handlingar kunna bedöma, hvilka åtgärder böra vidtagas för vinnande af nöjaktig säkerhet mot explosionsfara, äger kontrollmyndigheten förordna om besiktning å ångpannan; och gälle om sådan besiktning i tillämpliga delar hvad om öfverbesiktning är stadgad.

Finner kontrollmyndigheten ångpanneskötare på grund af grof eller upprepad öfverträdelse af de för skötsel af ångpanna gifna bestämmelser eller på grund af bristande ordentlighet eller pålitlighet icke längre vara lämplig att hafva skötsel af ångpanna sig anförtrodd, äger kontrollmyndigheten förklara honom obehörig att vidare utöfva sådan befattning.

Kontrollmyndighetens beslut lände till efterrättelse, intill dess i anledning af förd klagan annorlunda varder förordnad.

45 §.

På ansökning af ångpanneägare äge kontrollmyndigheten medgifva befrielse från iakttagandet af viss i denna lag meddelad föreskrift, därest sökanden visar, att han vidtagit sådan anordning, att föreskriftens syfte ändock varder tillgodosedt.

46 §.

Vid öfverbesiktning eller annan förrättning, hvarom kontrollmyndigheten förordnar, må vederbörande ångpanneägare, själf eller genom ombud, närvara; och skall för den skull ångpanneägaren om tiden för sådan förrättning underrättas.

47 §.

Medlem af sådan förening af ångpanneägare, hvilken har till uppgift att genom periodiskt återkommande undersökningar af ångpanne-

anläggningar åstadkomma betryggande ångpannedrift, vare, där föreningens stadgar blifvit af Konungen stadfästa samt dess arbetsordning jämte af föreningen antagna tekniska instruktioner vunnit kontrollmyndighetens godkännande, befriad från skyldighet att i fråga om ångpanna, som står under föreningens kontroll, föranstalta om besiktning, som det enligt denna lag eljest ålegat honom att låta verkställa. Beträffande sådan ångpanna skall hvad om tillståndsbevis i denna lag är stadgadt äga motsvarande tillämpning å tillståndsbevis, som för brukande af nämnda ångpanna skall utfärdas vid besiktning, hvarom föreningen låter föranstalta.

Ångpanneförening, hvarom ofvan är sagdt, åligger dock:

att för alla pannor, som falla under dess öfvervakande, till kontrollmyndigheten ofördröjligen insända de handlingar, som i 11 § 1 mom. omförmälas, där ej sådana handlingar redan före ångpanneägarens inträde i föreningen blifvit af vederbörande besiktningsman till sagda myndighet ingifna;

att före den 1 april hvarje år till kontrollmyndigheten insända förteckning öfver föreningens medlemmar och deras ångpannor jämte summarisk redogörelse öfver de å dessa pannor under föregående kalenderår företagna prof och besiktningar;

samt att hos samma myndighet ofördröjligen anmäla, när någon medlem ur föreningen utgår.

Visar föreningen försummelse i fullgörandet af hvad densamma sålunda åligger, äge Konungen, på anmälan af kontrollmyndigheten, förklara, att föreningens medlemmar icke vidare må åtnjuta den befrielse från kontroll enligt denna lag, hvarom ofvan är stadgadt.

Ångpanna ombord å fartyg, hvilket är inregistrerad hos något af Konungen godkändt sällskap för klassificering af fartyg och hvilket till följd däraf står under sällskapets uppsikt, vare fritagen från kontroll enligt denna lag, dock att det för sådant ändamål åligger ångpanneägaren:

att årligen före den 1 april hos kontrollmyndigheten styrka, att fartyget står under uppsikt af sällskap, hvarom nu är sagdt;

att efter första fullständiga besiktning å fartyget ofördröjligen till kontrollmyndigheten insända ritning öfver hvarje ombord å fartyget befintlig ångpanna, där ej sådan ritning redan före fartygets inregistrering blifvit till sagda myndighet ingifven; samt

att i händelse af explosion af ångpannan iakttaga hvad i 25 § finnes stadgadt.

48 §.

Hvad i denna lag är stadgadt om ångpanneägare skall, där annan person vid den tidpunkt, hvarom i hvarje särskildt fall är fråga, närmast har att förfoga öfver ångpannan, gälla nämnda person.

Denna lag skall lända till efterrättelse från och med den och skall ägare af ångpanna, som då redan är i bruk, senast inom två år efter sagda dag hafva förskaffat sig sådant tillståndsbetyg, som i 12 § sägs, därest han önskar därefter fortfarande bruka ångpannan.

Är vid tiden för denna lags trädande i kraft stationär ångpanna uppställd för bruk å annan plats, än som enligt 3 § 1 eller 2 mom. är tillåtet, må utan hinder däraf tillståndsbetyg för sådan ångpanna utfärdas; och må, med iakttagande i tillämpliga delar af öfriga i denna lag gifna föreskrifter, nämnda ångpanna därefter på samma plats brukas, så ock, där kontrollmyndigheten sådant medgifver, densamma mot ny panna af samma klass utbytas.

På kontrollmyndigheten ankomme att, på förslag af besiktningsman, för sådan person, som, utan att hafva aflagt examen, hvarom i 19 § 1 mom. sägs, vid denna lags trädande i kraft innehar och under minst tre år på tillfredsställande sätt skött plats såsom maskinist, lokomotivförare eller ångpanneskötare, låta utfärda kompetensintyg att sköta ångpannor, ändå att han icke uppfyllt alla de villkor, som för erhållande af sådant intyg må vara i instruktion för besiktningsmännen föreskrifna.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts
högsta domstol fredagen den 20 januari 1905.*

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden: HERSLOW,
CARLSON,
LINDBÄCK,
HELLSTRÖM,
BOHMAN,
GREFBERG,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG.

Sedan, jämlikt högsta domstolens beslut den 3 februari 1904, handlingarna rörande det till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlämnade förslag till lag angående kontroll å ångpannor mellan högsta domstolens ofvanbemälda ledamöter cirkulerat, företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande förslaget bilagdt detta protokoll.

Förslaget föranledde följande anmärkningar:

1 §.

Högsta domstolen anmärkte, att uttrycket »ånga af högre tryck än atmosfärens» icke stode väl tillsammans med förklarandet i paragrafens sista stycke, att med tryck förstodes öfvertryck utöfver atmosfärens.

Justitieråden *Herslow, Carlson, Lindbäck, Hellström, Bohman* och friherre *Marks von Würtemberg* erinrade att, då lagens föreskrifter angående besiktningar å ångpanna naturligtvis hade afseende endast å sådana ångpannor, som öfverhufvud fölle under lagens tillämplighets-

område, samt, på sätt af 2 § 1 mom. framginge, afgörandet, huruvida en ångpanna jämlikt punkt b) i 1 § vore undantagen från lagens tillämpning, berodde på kännedom om »högsta tillåtna ångtryck», hvilket åter förutsatte, att pannan undergått viss i lagen föreskrifven besiktning, omförmälda punkt icke kunde bibehållas oförändrad.

Justitierådet *Grefberg* yttrade: »Enligt mom. b) skall lagen under vissa villkor ej tillämpas å ångpanna, för hvilken den i 2 § 1 mom. angifna produkt icke är större än 5. Då emellertid här afsedda produkt icke kan beräknas, förr än högsta tillåtna ångtrycket eller arbetstrycket blifvit bestämdt, samt för fastställande af arbetstrycket förutsattes sådan undersökning, som omförmäles i 11 §, torde i förslaget ej åsyftas, att ångpanna af nu ifrågavarande beskaffenhet ej skall falla under lagen utan allenast att, i fall, efter den undersökning och profning, som i lagen föreskrifves, det befinnes, att berörda produkt ej öfverstiger 5, pannan får brukas utan att vara underkastad lagens bestämmelser. Ett stadgande af sådant innehåll, angifvande tillika huru dylika ångpannor skola identifieras, torde lämpligen inrymmas under 2 §.»

Justitieråden *Herslow*, *Lindbäck*, *Hellström*, *Bohman*, *Grefberg* och friherre *Marks von Würtemberg* anmärkte vidare, att ehuru förslagets bestämmelser syntes utmärka, att förslaget icke skulle äga tillämpning vare sig å utländska ångfartyg eller å svenska ångfartyg, som begagnades allenast i fart mellan utrikes hamnar, tydlig föreskrift härom saknades.

Justitierådet *Carlson* erinrade, dels att förslagets bestämmelser icke kunde utan modifikationer iakttagas beträffande ångpannor å svensk lastångare, om denna icke vore i svensk hamn då besiktning borde ske eller ångpanneskötare antagas, dels ock att föreskrifter erfordrades om och i hvad mån lagen vore tillämplig å ångpannor å utländsk lastångare, som besökte svensk hamn.

Justitierådet *Hellström* tillade, att han, som i saknad af erforderliga tekniska kunskaper icke kunde bedöma, hvilka ångpannor genom stadgandet i mom. b) blefve från lagens tillämpning undantagna, dock ansåge sig böra såsom önskvärdt uttala, att med hänsyn till lagens för ångpanneägaren ganska betungande föreskrifter lagen icke borde äga tillämpning å sådana mindre ångpannor, som begagnades i till exempel mejerier, för drifvande af tröskverk eller för annat liknande ändamål.

2 § 3 mom.

Justitierådet *Lindbäck* yttrade: »Då det torde vara åsyftadt, att kontrollmyndigheten icke skall äga meddela bestämmelse uti ifrågava-

rande hänseende rörande viss bestämd ångpanna, tillhörande första eller andra klassen, annorledes än efter ansökan af ångpanneägaren, synes, till undvikande af missförstånd, föreskrift härom vara erforderlig.»

3 §.

Justitieråden *Carlson, Lindbäck, Bohman* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig om följande yttrande:

»Då det i första stycket af 1 mom. upptagna stadgande synes kunna så förstås, som om hinder ej skulle möta att anbringa en 1:a klassens ångpanna i verkstads- eller fabriksbyggnad, som inrymmer jämväl bostadslägenheter eller andra till verkstaden eller fabriken ej hörande lokaler, där människor pläga vistas, men från förslaget utgångspunkt sådant uppenbarligen ej bör tillåtas, hemställes, att stadgandet måtte erhålla en i öfverensstämmelse härmed ändrad affattning, hvaraf åter följer, att motsvarande ändring bör vidtagas ej mindre i andra stycket af 1 mom. än ock i 2 mom.

Den i första punkten af första momentets andra stycke gifna skyddsföreskrift torde böra utvidgas därhän, att den komme att äga tillämpning jämväl i de fall, att ifrågavarande ångpannor brukas på mindre afstånd åt något håll än tio meter från allmän väg, gata eller torg.»

Justitierådet *Lindbäck* tillade: »Det i andra punkten af första momentets andra stycke upptagna stadgande synes böra i så måtto förtydligas, att byggnad, som här omnämnes, skall vara sådan byggnad, där människor i allmänhet vistas.»

Justitierådet *Grefberg* anförde: »Då lagen företrädesvis skall hafva till syfte att skydda människor från skada till lif eller lem, äro de i 1 mom. andra stycket för sådant ändamål föreskrifna åtgärder äfven erforderliga, i fall ångpanna brukas i närheten af allmän väg eller gata eller annan öppen plats, där människor i allmänhet finnas.»

4 §.

Justitieråden *Carlson, Lindbäck, Bohman, Grefberg* och friherre *Marks von Württemberg* ansågo denna §:s affattning ej med erforderlig tydlighet angifva, huruvida densamma skulle äga tillämpning, utom å lokal, hvori ångpanna å land vore uppställd, jämväl å ångpannerum ombord å fartyg.

7 §.

Justitieråden *Herslow, Carlson, Hellström, Bohman, Grefberg* och friherre *Marks von Würtemberg* förenade sig om följande yttrande: »Den i förevarande § upptagna föreskrift skulle tilläfventyrs kunna medföra väsentliga och, såsom det vill synas, onödiga svårigheter för dem, som från utlandet tillhandla sig redan brukade ångpannor. Särskildt torde föreskriften någon gång kunna leda till olägenhet vid inköp af utländska ångfartyg. Med anledning häraf hemställes om sådan ändring i paragrafen att, i öfverensstämmelse med det till grund för det remitterade förslaget liggande kommittéförslaget, den i paragrafen afsedda tillverkningsplåt må i fråga om ångpanna af utländsk tillverkning kunna ersättas af annan för ångpannans identifierande tjänlig beteckning.»

9 §.

Justitierådet friherre *Marks von Würtemberg*, med hvilken justitieråden *Carlson, Lindbäck, Bohman* och *Grefberg* instämde, yttrade: »Med hänsyn till den i sista stycket af 1 § intagna definition å ångtryck hemställer jag, att i mom. b) af 9 § de efter orden »ångans tryck» förekommande orden »utöfver atmosfärens» måtte uteslutas.»

10 §.

Justitieråden *Herslow, Hellström, Bohman, Grefberg* och friherre *Marks von Würtemberg* förenade sig om följande yttrande:

»Då lydelsen af denna § synes kunna föranleda den uppenbarligen icke åsyftade tolkning, att hvarje gång en ångpanna ombytte ägare denne skulle, innan han toge pannan i bruk, föranstalta om större besiktning, torde åt densamma böra gifvas en förändrad redaktion, som angifver den verkliga meningen, eller att innan en ångpanna första gången tages i bruk, ägaren skall, för erhållande af tillståndsbevis, låta densamma undergå större besiktning.»

Justitierådet *Carlson* anförde: »Med afseende å hvad beträffande denna § redan blifvit anmärkt och då *dels* i 5 § är stadgad, att ångpanna icke må tagas i bruk innan tillståndsbevis erhållits, *dels* 10—15 §§ böra gälla äfven då tillståndsbevis skall utfärdas, sedan ångpannan — lofligen eller olofligen — tagits i bruk, såsom ock i 11 § 2 och 3 mom. antydes, *dels* ock föreskriften att den större besiktningen skall

omfatta jämväl hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater kunde gifva anledning till den uppfattning, att densamma icke skall afse armaturen, synes åt ifrågavarande paragraf böra gifvas ungefär följande lydelse: »Då ångpanneägaren vill erhålla bevis om tillstånd att bruka ångpannan, låte han densamma undergå större besiktning.»

Justitierådet *Lindbäck* yttrade: »Lydelsen af denna § synes kunna föranleda till den uppenbarligen icke åsyftade tolkning, att hvarje gång en ångpanna ombytte ägare, densamma icke finge af nye ägaren tagas i bruk med mindre han föranstaltade om större besiktning. I betraktande häraf och då den i sista punkten af 21 § intagna bestämmelse, att, om den i tillståndsbeviset utsatta brukningstid tilländagått, ångpannan skall underkastas större besiktning, innan den får tagas i bruk, synes hafva sin rätta plats i förevarande 10 §, torde åt densamma böra gifvas sådan förändrad redaktion, som angåfve, dels den med §:ns nuvarande lydelse åsyftade mening eller att, innan en ångpanna första gången tages i bruk, ägaren skall för erhållande af tillståndsbevis låta densamma undergå större besiktning, dels ock att, när den i utfärdadt tillståndsbevis bestämda tid för pannans brukande gått till ända, utan att dessförinnan nytt dylikt bevis, hvarigenom brukningstiden förlängts, blifvit utfärdadt, ägaren icke är berättigad att fortfarande bruka pannan, innan han låtit densamma undergå sådan besiktning, hvarom i 11 § förmäles, och på grund däraf undfått förnyadt tillståndsbevis.»

11 §.

Justitieråden *Lindbäck*, *Bohman*, *Grefberg* och friherre *Marks von Württemberg*, förenade sig om följande yttrande:

»Enär, om ock vid större besiktning arbetstryck och brukningstid för ångpannan i första hand bestämmas med ledning af de vid besiktningen företedda handlingar och den undersökning, pannan vid besiktningen undergått, det slutliga fastställandet dock ej kan äga rum förr än pannan undergått och uthärdat föreskrifna prof, torde ordet »fastställa» i första stycket af 11 §:ns första moment böra utbytas mot »beräkna».

Då meningen torde vara, att besiktningsmannen själf skall å pannan anbringa det i 6 § 2 mom. omförmälda märke, vare sig detta sker före eller vid själfva besiktningen, torde orden »6 § 2 mom.» böra uteslutas ur sista stycket i 11 § 1 mom.».

Beträffande 3 mom. tillade justitierådet *Lindbäck*: »Detta stad-

gande synes innebära, att, om vid förrättning, som blifvit utsatt för verkställande af större besiktning första gången å ångpanna, hvilken tagits i bruk före lagens trädande i kraft, en eller flere af de i 1 mom. omförmälda handlingar ej funnos tillgängliga och förrättningsmannen anser att de kunna anskaffas, den tilltänkta förrättningen måste uppskjutas, så framt icke ångpanneägaren är i tillfälle att omedelbart på anfordran förskaffa sig de saknade handlingarna. Då emellertid af stadgandet framgår, att företeende af de i 1 mom. angifna handlingar icke utgör ett nödvändigt villkor för att besiktningen må kunna verkställas, samt det i förevarande fall i allmänhet blefve förenadt med stor svårighet och mången gång omöjligt för ångpanneägaren att anskaffa ifrågakomna handlingar, tillstyrker jag, att föreliggande moment ändras därhän, att i händelse de saknade handlingarna icke kunna anskaffas utan att därigenom komme att vållas uppskof med den utsatta besiktningsförrättningen, densamma skall företagas utan hinder däraf, att sagda handlingar icke finnas tillgängliga.»

Justitieråden *Herslow, Carlson, Hellström, Bolman, Grefberg* och friherre *Marks von Württemberg* höllo före, att det kunde ifrågasättas, huruvida icke stadgandet i 3 mom. borde äga tillämpning jämväl beträffande ångpanna å fartyg, som inköpts från utlandet.

Justitierådet *Carlson* anförde: »I fråga om ordningsföljden emellan de i 11 och 12 §§ upptagna stadganden kan anmärkas

att då undersökningen, huruvida ångpannan är identifierad så, som i 7 § sägs, synes skola ske vid besiktningsens början, föreskriften därom bör hafva en motsvarande plats;

att fastställandet af arbetstrycket och brukningstiden samt bestämmandet af lägsta vattenståndet torde böra upptagas såsom af undersökningarne och profven föranledda beslut och i nära sammanhang med de i 12 § föreskrifna åtgärder, till hvilka äfven böra höra lägsta vattenståndets utmärkande å ångpannan, såsom i 6 § 2 mom. föreskrifves;

samt att stadgandet om vattentrycksprof å hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater bör komma före stadgandet om ångtrycksprof.

Måhända bör tydligare utmärkas, att till det i ångpannan använda material räknas äfven det material, som användts vid tillverkning af hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater, samt att föreskriften om undersökning af ångpannan in- och utvändigt i tillämpliga delar gäller äfven hufvudrör m. m.

Af stadganden å spridda ställen i förslaget synes framgå dels att den större besiktningen kan delas i två förrättningar, omfattande, den

ena vattentrycksprof med därtill hörande undersökningar och åtgärder samt den andra ångtrycksprof med därtill hörande undersökningar och åtgärder, under villkor att ångtrycksprofvet verkställles inom viss kort tid efter vattentrycksprofvet och att det i hvarje fall beror på pröfning af den besiktningsman, som verkställer ångtrycksprofvet, huruvida nytt vattentrycksprof skall verkställas eller icke; *dels* ock att vattentrycksprofvet å hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater kan verkställas vid annan förrättning än vattentrycksprofvet å själfva ångpannan. Denna mening synes emellertid böra mera direkt uttalas t. ex. i 13 §.

Under förutsättning, att 11 § kommer att angå endast besiktningsman, som i sin helhet verkställles vid en och samma förrättning, synas orden »Där ej annat föranledes af bestämmelserna i 14 §» böra utgå och föreskrifterna under a) om vattentrycksprof å ångpannan och under b) om ångtrycksprof här upptagas såsom ovillkorliga. Nämnda villkorssats är enligt min mening vilseledande och i flera afseenden oriktig, i ty att *dels* underlåtande af ångtrycksprofvet icke i något fall föranledes af bestämmelserna i 14 §, jämförd med däri åberopade 12 §, *dels* 14 § angifver att, utom vattentrycksprofvet å själfva ångpannan, äfven vattentrycksprofvet å hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater kan uteslutas, och *dels* uteslutande af ettdera profvet drar med sig uteslutande af andra åtgärder, hvilka i 11 och 12 §§ upptagas såsom ovillkorliga.

I sista stycket af 1 mom. torde af skäl, som redan angifvits, hänvisningarna till 6 § 2 mom. och 7 § böra uteslutas. Dessutom synes böra angifvas, att hvad stycket i öfrigt innehåller alltid gäller om stationär ångpanna och ångpanna afsedd att brukas i fartyg, men om rörlig landångpanna endast då ägaren begär att få bruka denna på ett visst uppgifvet ställe.»

12 §.

Justitierådet *Grefberg* anförde: »Enligt den regel, som gifves i första stycket af denna §, skall ångpanna förses med profstämpel först sedan samtliga de åtgärder, hvilka föreskrifvas i nästföregående §, blifvit vidtagna. Enär såsom villkor för profstämpelns anbringande enligt lydelsen af förevarande § sålunda betingas, icke allenast att ångpannan med dit hörande hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater efter undersökning och verkställda prof blifvit godkänd utan äfven att matareapparater och armatur befunnits tillfredsställande, men

i sista stycket af §:n stadgas såsom villkor för utfärdande af tillståndsbevis att ångpanna med tillhörande hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater blifvit godkänd, kan af detta styckes lydelse dragas den uppenbarligen icke åsyftade slutsatsen, att tillståndsbevis må utfärdas, oaktadt matareapparater och armatur i en eller annan mån icke fullt motsvara sitt ändamål. En dylik tolkning skulle förebyggas om i sista stycket uteslötes där gjorda uppräknings af vissa till ångpanna hörande apparater.»

Justitierådet *Carlson* utlät sig: »Om denna paragraf skall gälla endast om större besiktning, som verkställas i ett sammanhang, synes den böra förenklas så, att de åtgärder, som föreskrifvas i de särskilda styckena blifva beroende af en och samma förutsättning, nämligen, att ångpannan godkännes vid besiktningen. Därjämte hänvisas till mitt yttrande vid 11 § om ångpannans förseende med vattenståndsmärke.»

13 §.

Justitieråden *Herslow*, *Lindbäck*, *Bohman*, *Grefberg* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig om följande yttrande:

»Förslaget lämnar icke någon upplysning huruvida större besiktning må utföras af flere besiktningsmän allenast då sådant af vederbörande ångpanneägare påkallas eller om meningen är, att den rätt att meddela förelägganden rörande verkställande af större besiktning, som jämlikt förslaget i vissa fall tillkommer besiktningsmän och kontrollmyndigheten, jämväl innefattar befogenhet för dessa myndigheter att föreskrifva, det besiktningen skall verkställas af flere besiktningsmän. Ett stadgande, som klargör lagens ståndpunkt i denna fråga, torde icke böra saknas.

Vidare synes bestämmelse vara erforderlig därom, hvilken af besiktningsmännen skall anbringa den i 6 § 2 mom. föreskrifna stämpel äfvensom fullgöra hvad i sista stycket af 11 §:ns första moment är besiktningsman ålagdt.»

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitieråden *Bohman* och *Grefberg* instämde, tillade: »Det stadgande förvarande § innehåller angående åliggande för dem, som verkställt vattentrycksprof på ångpanna, att å denna anbringa profstämpel lärers, särskildt om det sammanställs med vissa föreskrifter i 14 §, få anses innebära, att i det fall, hvarom 13 § handlar, åsättande af profstämpel skall äga rum innan den större besiktningen bragts till slut och pannan därvid blifvit godkänd. Stadgandet innefattar alltså ett undantag från den i

12 § gifna regeln, att profstämpels anbringande ej må ifrågakomma, förr än pannen blifvit godkänd. Detta förhållande mellan de båda bestämmelserna framgår emellertid icke med erforderlig klarhet af dessas affattning, utan torde det vara af nöden att i 13 § uttryckligen angifva, att vid besiktnings uppdelande i flere förrättningar omförmälda i 12 § gifna regel ej äger tillämpning.

Då det, så vidt jag förstår, ej är helt och hållet otänkbart, att ett ångtrycksprof eller den besiktning, som i samband därmed skall äga rum, leder till det resultat, att det för ångpannan förut beräknade arbetstryck bör nedsättas — något som tilläfventyrs äfven kan blifva en följd däraf att, vid den med vattentrycksprof förenade besiktningen å hufvudrör, ångsamlare och öfverhettningssapparater, dessa maskindelar fått sig åsatt ett lägre arbetstryck än det för själfva ångpannan förut beräknade — lär en bestämmelse vara af nöden om behörighet för den besiktningsman, som skall utfärda tillståndsbevis, att i fall af här antydda beskaffenhet borttaga förut befintliga stämplat och anbringa nya.»

Justitierådet *Carlson* anförde: »Såsom vid 11 § anmärkts kan lämpligen i 13 § intagas ett direkt stadgande därom, att större besiktning kan delas i särskilda förrättningar. I sammanhang härmed bör noggrant angifvas, i hvad mån föreskrifterna i 11 och 12 §§ skola gälla de särskilda förrättningarne. Stadgandena om undersökning, huruvida ångpannan är identifierad så, som i 7 § sägs, och om företeende af vissa handlingar torde böra gälla både vid vattentrycksprofvet och vid ångtrycksprofvet, dock så att endast då ångtrycksprof första gången verkställes och ångpannan därvid godkännes, handlingarna behöfva företes i två exemplar, af hvilka ett öfverlämnas till förrättningsmannen (se 29 § 2 mom.). Föreskrifterna om undersökning af ångpannan jämte hufvudrör m. m. lära i första rummet skola gälla vattentrycksprofvet men torde åtminstone i viss mån böra tillämpas äfven å ångtrycksprofvet. Till vattentrycksprofvet bör höra att fastställa arbetstrycket och brukningstiden (se 23 § 2 mom.), åsätta profstämplat samt måhända äfven att bestämma lägsta vattenståndet och utmärka detsamma å ångpannan; till ångtrycksprofvet åter att tillse att föreskrifterna i 3 och 4 §§ blifvit iakttagna samt att utfärda tillståndsbevis. Naturligtvis måste, innan ångtrycksprofvet verkställes, förrättningsmannen förvissa sig om, att vattentrycksprof inom viss tid förut ägt rum och huru detta utfallit samt tillse, att ångpanna, hufvudrör m. m. äro försedda med de stämplat och märken, som vid vattentrycksprofvet skolat åsättas.»

14 §.

Justitierådet *Lindbäck*, med hvilken justitierådet friherre *Marks von Württemberg* instämde, yttrade: »Emedan svensk konsul, äfven om han varit närvarande, då ångpanna å utrikes ort underkastats vatten-trycksprof, i regeln torde sakna kompetens att bedöma, huruvida pannan kan anses hafva uthärdat profvet, hemställer jag, att hvad paragrafen innehåller om intyg af svensk konsul måtte uteslutas; hvarjämte jag anser orden »behörig ämbetsmyndighet» lämpligen böra utbytas mot ungefär följande uttryck »myndighet eller person, som enligt därstädes gällande föreskrifter varit behörig att verkställa vatten-trycksprof å ångpannor».

Då uttrycket »viss kort tid, som kontrollmyndigheten äger att bestämma», synes icke med tillräcklig tydlighet återgifva den antagligen åsyftade meningen, eller att nämnda myndighet äger utfärda för besiktningsmän i allmänhet gällande föreskrifter uti ifrågavarande hänseende, torde någon jämkning af redaktionen i denna del blifva erforderlig.»

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg* tillade: »I redaktionellt hänseende vill jag erinra, att då i första stycket af 12 § ej är fråga om annan profstämpel än den, som åsättes vid en odelad större besiktning — något som framgår däraf, att i samma § förutsättes, att pannan skall vara definitivt godkänd innan stämpeln anbringas — det torde vara mindre lämpligt och möjligen kunna leda till missförstånd att i 14 §, hvilken, såvidt den rör här i riket tillverkade pannor, tvärtom åsyftar det fall, att besiktningen sönderfaller i flere förrättningar, beteckna profstämpeln såsom »stämpel hvarom i 12 § förmäles»; och hemställer jag förty, att sistnämnda uttryck må utbytas mot »profstämpel eller stämpel, hvarom i andra stycket af 12 § förmäles.»

Justitierådet *Grefberg*, med hvilken justitierådet *Bohman* förenade sig, anförde: »Såsom villkoren för att intyg, hvarom här är fråga, skall af besiktningsman kunna godkännas torde föreskrifvas, att det skall vara utfärdadt af myndighet, som enligt gällande föreskrifter i det land, där ångpannan undergått vattentrycksprof, varit behörig att verkställa dylika prof.»

Justitierådet *Carlson* utlät sig: »Vid den ifrågasatta omarbetningen af 13 § torde hvad 14 § innehåller för det fall att svenska profstämplar finnas åsatta ångpannan jämte hufvudrör m. m. komma att i förändrad form ingå i 13 §. Hvad 14 § i öfrigt innehåller synes mig

böra i vissa afseenden förtydligas och kompletteras. Intyget om vatten-trycksprof å utrikes ort torde, för att kunna tillerkännas giltighet, böra utmärka, att profvet verkställts i öfverensstämmelse med föreskrifter i lag, gällande i den utländska orten, eller, om sådana ej finnas, af sakkunnig person. Det torde ock — för så vidt föreskrifterna om fastställande af arbetstryck, om åsättande af profstämplor och om innehållet i tillståndsbevis skola gälla äfven i förevarande fall — vara nödigt stadga, att nämnda intyg måste utvisa storleken af det tryck, som användts, (proftrycket); att arbetstrycket skall fastställas till högst två tredjedelar af detta proftryck, och att i profstämplorna skall på något sätt angifvas, att ångtrycksprofvet icke verkställts vid förrättningen.

Med förslagens affattning synes bäst öfverensstämma, att besiktningen i detta fall skall förrättas af person, som är behörig verkställa fullständig större besiktning, men förslagens mening i detta afseende är dock icke fullt klar.»

15 §.

Justitieråden *Herslow, Lindbäck, Hellström, Bohman, Grefberg* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig om följande yttrande:

»Då enligt förevarande förslag det icke finnes någon anledning för ägare af rörlig landångpanna att låta tillståndet att bruka densamma inskränkas till allenast visst ställe, hemställles, att orden »äfvensom sådan rörlig landångpanna, angående hvilken tillståndet afser brukning allenast å visst ställe» måtte ur paragrafen uteslutas.»

Justitierådet *Carlson* anförde: »På grund af hvad jag anmärkt vid sista stycket i 11 § 1 mom. anser jag stadgandet i 15 § under b) böra ändras till ungefär följande lydelse: i fråga om stationär ångpanna äfvensom i fråga om rörlig ångpanna, då ägaren begärt tillstånd att bruka denna å ett visst uppgifvet ställe, — —

I följd häraf och då det synes vara lämpligt, att ångpanneägare, som icke i tillståndsbeviset får sig tillerkänd rätt att bruka ångpannan å ett bestämdt vid besiktningen godkänt ställe, erhåller erinran om de föreskrifter med afseende å brukningsplats, han har att iakttaga jämväl enligt 4 §, samt äfven öfverträdelse af detta lagrum torde böra med straff beläggas, hemställer jag, att i stadgandet under c) orden »annan landångpanna» utbytas mot orden »rörlig landångpanna i andra fall» samt 4 § åberopas jämte 3 § 1 och 2 mom.»

17 §.

Högsta domstolen ansåg, att det stadgade äfventyret för åsidosättandet af den i paragrafen gifna ordningsföreskrift, hvilket kunde medföra icke endast ansvar för ångpanneägaren enligt 36 § 1 mom. utan äfven att polismyndigheten inställde bruket af ångpannan, vore onödigt strängt samt att äfventyret fördenskull borde uteslutas ur paragrafen och i stället i 36 § 2 mom. stadgas ansvar för öfverträdelse af ifrågavarande föreskrift.

Justitierådet *Lindbäck* tillade: »Stadgandet, att ifrågavarande handling skall vara anbragt på ett i ögonen fallande ställe, synes mig vara onödigt och fördenskull böra uteslutas.

Till förtydligande af hvad med uttrycket »vederbörande» förstås, torde därtill böra fogas orden »som enligt 39 § äger tillträde till ångpanna.»

18 §.

Justitieråden *Herslow, Carlson, Hellström, Bohman, Grefberg* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig om följande yttrande:

»Enär föreskriften i andra stycket af förevarande §, att det äldre tillståndsbeviset skall öfverkorsadt insändas till kontrollmyndigheten, tillkommit för att hindra ångpanneägaren att, sedan nytt bevis utfärdats, begagna sig af det äldre, men denna föreskrift synes sakna all betydelse, i ty att enligt nästföregående § ångpanneägaren kan för där afsedda ändamål använda styrkt afskrift af beviset, torde, i stället för hvad sålunda föreslagits, stadgas, att det äldre tillståndsbeviset skall förklaras hafva upphört att gälla.»

Justitierådet *Carlson* tillade: »Mot formuleringen af första stycket kan anmärkas, att ägare af ångpanna, för hvilkens brukande tillståndsbevis blifvit utfärdadt, äfven efter utgången af den i tillståndsbeviset angifna brukningstiden bör vara berättigad att när som helst erhålla nytt tillståndsbevis, om ångpannan vid större besiktning godkännes.»

19 §.

1 mom. Högsta domstolens ledamöter förenade sig om följande yttrande: »Då kompetensintyg, som i 32 § 1 mom. omförmäles, jämväl kan afse kompetens att sköta allenast ångpannor af tredje klassen,

synes förevarande 1 mom. i 19 § böra undergå förändring, så att hvad däri åberopas rörande kompetensintyg kommer att afse endast skötande af första eller andra klassens ångpanna.»

2 mom. Justitieråden *Herslow, Carlson, Lindbäck, Hellström, Bohman* och friherre *Marks von Württemberg* ansågo uttrycket »på eget ansvar» vara otydligt och böra utbytas mot annat, som bättre uttryckte, hvad därmed åsyftades.

3 mom. Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitieråden *Herslow, Carlson, Lindbäck, Hellström* och *Bohman* instämde, anförde: »Enär uttrycket »på anfordran» möjligen kan komma att föranleda den tolkning, att då vederbörande påkallar, att ångpanneskötares behörighet styrkes, sådant ovillkorligen skall ske genast, men en dylik föreskrift för vissa fall måste anses obillig och med hänsyn till stadgandena i 40 § kan leda till afsevärdt men för ångpanneägaren, hemställer jag, att förevarande mom. må erhålla ungefär följande affattning:

»Ångpanneskötares behörighet skall utan onödigt dröjsmål styrkas, där sådant af vederbörande äskas.»

Vidtages dylik ändring i förslaget föranledes däraf någon jämkning i 40 §.»

Justitierådet *Lindbäck* tillade: »Då rörande omfattningen af det här använda uttrycket »vederbörande» olika meningar kunna yppas, anser jag, särskildt i betraktande af den stränga påföljd, som enligt 40 § drabbar ångpanneägaren, i händelse skötarens kompetens icke på anfordran styrkes, ofvannämnda uttryck böra utbytas mot en föreskrift, som tydligt angäfve, å hvilken eller hvilka myndigheter uttrycket äger afseende.»

20 §.

Justitieråden *Lindbäck, Bohman* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig om följande yttrande:

»Förslagets bestämmelser i fråga om rätten att bruka en ångpanna äro grundade på den förutsättning, att ångpanneägaren ovillkorligen skall i original innehafva gällande bevis om tillstånd därtill. Brister denna förutsättning och nyttjar ägaren det oaktadt pannan, är han enligt förslaget underkastad bötesansvar jämte äfventyret att polismyndigheten inställer bruket af pannan. I händelse, såsom ofta kan inträffa, att gällande tillståndsbevis förstöres eller för ägaren förkommer, skulle han således blifva nödsakad upphöra med användandet af ångpannan, intill dess han efter föregången större besiktning åter erhöle

ett nytt tillståndsbevis. Att tillägga själfva innehafvet af ifrågavarande bevis en så stor betydelse synes icke vara lämpligt ej heller erforderligt, utan torde det vara tillfyllest att såsom villkor för rätt till ångpannas brukande uppställa allenast den fordran, att tillståndsbevis, hvarom i 12 § förmäles, blifvit för pannans brukande utfärdadt och är i gällande kraft. En dylik ändring af lagen torde icke i någon afsevärd mån försvåra öfvervakandet af dess efterlefnad, då vederbörande lätteligen från kontrollmyndigheten kan erhålla kännedom om huruvida, beträffande viss ångpanna, ifrågavarande villkor för rättigheten att bruka densamma äro för handen. Godkännes den nu uttalade uppfattning, bör i öfverenstämmelse därmed ändring ske af lagens stadgande i 36 § 1 mom. om straff för ångpanneägare, som brukar ångpanna utan att innehafva i gällande kraft varande beslut om tillstånd därtill. Vidtages dylik ändring, torde det ej vara af nöden att ålägga den, som vill göra anmälan, hvarom i 20 § förmäles, att därvid foga tillståndsbeviset, utan synes stadgandet därom böra uteslutas, hvaremot i stället tarfvas ett uttryckligt förklarande, att, då dylik anmälan gjorts, beviset upphör att äga gällande kraft.»

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitierådet *Bohman* instämde, tillade: »Affattningen af förevarande § skulle möjligen kunna föranleda den missuppfattning, att i anmälan, som här afses, ovillkorligen skall angifvas en bestämd tid, hvarunder pannan icke kommer att brukas, och att ägaren allenast under denna tid är befriad från kontroll. Vid sådant förhållande och då någon anledning ej, efter mitt omdöme, föreligger att här undantaga sådana fall, då ägaren för kortare tid än ett år eller för alldeles obestämd tid vill upphöra med pannans brukande, hemställer jag om uteslutande af orden »för längre tid än ett år» äfvensom orden »under samma tid.»

Justitierådet *Grefberg*, med hvilken justitierådet *Hellström* var ense, anförde: »Enligt 5 §, däri rättigheten att bruka ångpanna gjorts beroende däraf, att vederbörligt tillståndsbevis utfärdats och är i gällande kraft, äger följaktligen denna rättighet, såvidt ej särskilda förhållanden äro för handen, bestånd under den tid, beviset omfattar. I 36 § 1 mom. och 40 § har satts såsom villkor för rätt att bruka ångpanna, att ägaren däraf är i besittning af tillståndsbeviset, i ty att han eljest är underkastad ansvar, såsom om han utan tillstånd använde ångpannan, och äfventyret att bruket däraf inställes af polismyndighet. Skall emellertid bruksrätten kunna utöfvas, endast så vidt tillståndsbeviset innehafves af ångpanneägaren, kan svåra förluster i synnerhet vid större industriella inrättningar uppstå, i fall beviset af en eller

annan anledning förstöres eller förkommer, och då så inträffar i fråga om ångpanna ombord å lastångfartyg under resa medför detta förbindelse att stoppa i öppen sjö eller att anlöpa nödhamn. Följaktligen kan på goda grunder ifrågasättas, att rätten att bruka ångpanna bör göras beroende af gällande tillstånd och icke däraf, att tillståndsbevis innehafves. Om kontrollmyndigheten städse kan lämna upplysning om bevisets innehåll skulle kontrollen å lagens efterlefnad ej i någon afsevärd mån försvåras därigenom, att sådan upplysning en eller annan gång måste inhämtas. Då bestämmelserna om tillståndsbeviset i förevarande § äfven grundas däpå, att besittningen däraf är ett nödvändigt villkor för bruket af en ångpanna, torde, därest hvad nu anmärkts vinner afseende, berörda bestämmelser ersättas med ett stadgande, som innebär, att, i fall sådan anmälan, hvarom här är fråga, skett, det meddelade tillståndsbeviset att bruka ångpanna skall upphöra att gälla intill dess detsamma, på sätt i andra stycket af 21 § stadgas, åter förklarats gällande samt bestämmelserna i detta stycke af 21 § därefter lämpas».

Justitierådet *Carlson* anförde: »Bifogandet af tillståndsbeviset vid anmälan, hvarom här är fråga, synes vara ett lämpligt sätt att styrka annälarens behörighet, men för undantagsfall torde äfven annan utväg härtill böra honom anvisas. Då tillståndsbeviset bifogas, torde detsamma böra i rekommenderadt bref återsändas försedt med bevis om den gjorda anmälan. Med justitierådet friherre Marks von Würtemberg är jag ense därom, att i paragrafen bör intagas stadgande därom, att då anmälan sker tillståndsbeviset upphör att gälla samt att tidsbestämmelserna böra uteslutas.»

Justitierådet *Herslow* delade visserligen den af andra ledamöter i högsta domstolen redan uttalade åsikt, att innehafvande af tillståndsbeviset icke borde stadgas såsom ett nödvändigt villkor för ångpanneägares rätt att begagna sin ångpanna, men att denna rätt uteslutande borde vara beroende däraf, att han till begagnandet erhållit tillstånd, som fortfarande gällde. Justitierådet ansåg dock föreskriften om tillståndsbevisets återlämnande till kontrollmyndigheten i det i förevarande paragraf omförmälda fall icke vara onödig och utan betydelse. Sedan ångpanneägaren i enlighet med denna paragraf anmält sig vilja upphöra med bruket af ångpannan, skulle han ju jämlikt 21 § icke vara berättigad att, oaktadt den i tillståndsbeviset bestämda brukningstid icke gått till ända, ånyo taga ångpannan i bruk, innan han låtit densamma undergå mindre besiktning; men sin skyldighet i detta afseende kunde han lätteligen ostraffadt undandraga sig, i fall han finge behålla tillståndsbeviset.

I detta fall hade nämligen de i 39 § uppgifna myndigheter, hvilka vore pliktige att öfvervaka lagens efterlefnad, uppenbarligen icke någon anledning att, därest de icke på förhand erhållit kännedom om ångpanneägarens anmälan om upphörandet med bruket af ångpannan, draga hans rätt att begagna densamma i tvifvelsmål. Väl vore det sant, att ångpanneägaren, äfven om han icke vore i besittning af själfva tillståndsbeviset, kunde genom företeende af en bestyrkt afskrift däraf tills vidare undgå stadgade påföljder af sin lagöfverträdelse; men då tillståndsbeviset i hufvudskrift ej kunde af ångpanneägaren företes, måste denna omständighet innebära en kraftig maning för vederbörande att genom efterhörande hos kontrollmyndigheten skaffa sig visshet om verkliga förhållandet.

21 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitieråden *Carlson*, *Lindbäck*, *Hellström* och *Bohman* instämde, anförde: »Under åberopande af hvad vid 20 § blifvit af mig anfördt hemställer jag, att i senare stycket af 21 § orden »innan tillståndsbeviset upphört att gälla» må utbytas mot »innan den i tillståndsbeviset utsatta bruksnings-tid gått till ända »samt att föreskriften om skyldighet för besiktningsman att från kontrollmyndigheten rekvirera och till ångpanneägaren återställa tillståndsbeviset må uteslutas; och torde i stället böra inflyta ett förklarande, att, sedan ångpannan blifvit ånyo besiktigad och godkänd, tillståndsbeviset åter äger gällande kraft.»

Justitieråden *Hellström*, *Bohman*, *Grefberg* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig om följande yttrande:

»Den i sista punkten af senare stycket intagna bestämmelsen torde med hänsyn till det sammanhang, hvori den förekommer, icke kunna anses äsyfta annat fall än det, hvarom nästföregående punkt handlar. Då det emellertid icke kan vara lämpligt att allenast för här ifrågavarande specialfall uppställa en regel, som tydligen måste gälla äfven eljest, torde *antingen* senare styckets sista punkt böra helt och hållet uteslutas *eller ock* där förekommande bestämmelse intagas i en fristående paragraf, i hvilken då möjligen kan införas jämväl föreskrift därom, att större besiktning erfordras, där ägare af en stationär ångpanna vill bruka denna å annan plats än den som i tidigare tillståndsbevis angifvits.»

Häri instämde justitierådet *Carlson* så tillvida, att justitierådet ansåg sista punkten af andra stycket böra uteslutas.

Justitierådet *Grefberg* tillade: »I fråga om lastångare, som för fraktfart emellan Sverige och utlandet äro stadda på resa eller i följd af sådan fraktfart befinna sig i utlandet, då tiden för den i 1 mom. omförmälda besiktning är inne, kan föreskriften om sådan besiktning ej vinna tillämpning utan erfordras särskilda bestämmelser.

Enär det kan inträffa att, sedan sådan anmälan, som omförmäles i 20 § ägt rum, ångpanneägaren önskar bruka ångpannan innan den tid förflutit, som i anmälan afsetts, och enär särskildt skäl för besiktning endast af den anledning, att ångpannan under någon tid icke varit i bruk, desto mindre föreligger, som ett sådant förhållande ofta kan inträffa under tillståndstiden utan att anledning förefinnes att därom enligt 20 § göra anmälan, synes besiktning i det fall, att ångpanna efter berörda anmälan ånyo tages i bruk, vara af nöden allenast såvidt den tid, som förflutit, sedan den underkastats besiktning, uppgår till eller öfverstiger 13 månader, hvaremot, med hänsyn till hvad under 20 § hemställts, anmälan om att ångpannan ånyo kommer att användas dock är erforderlig, vid äfventyr att den eljest anses brukas utan tillstånd.»

Justitierådet *Lindbäck* erinrade, beträffande sista punkten i denna paragraf, om hvad vid 10 § blifvit af honom yttradt.

23 §.

Justitieråden *Herslow*, *Lindbäck*, *Grefberg*, *Bohman* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig om följande anmärkning beträffande 1 mom.

»Den reparation, som vid besiktning, hvarom i detta mom. sägs, kan föreläggas ångpanneägaren att verkställa, är af två slag, större eller mindre. Det meddelande rörande de föreskrifna arbetena, som besiktningsmannen har att tillställa ångpanneägaren, skall väl innefatta uppgift å arbetenas beskaffenhet, men frågan om eller i hvad mån de äro att hänföra till större eller mindre reparation är enligt förslaget öfverlämnad åt ångpanneägarens egen pröfning. Då han härutinnan lätt kan begå misstag och således till utrönande, huruvida arbetena blifvit behörigen verkställda, till äfventyrs föranstaltar om allenast mindre besiktning i fall, då reparationens beskaffenhet kräft större besiktning, synes, till förebyggande af dylika misstag med däraf föranledda olägenheter för ångpanneägaren, lämpligast vara, att besiktningsmannen, såvidt ske kan, i omförmälda skriftliga meddelande tillika angifver, hvilketdera slaget af besiktning i hvarje förekommande fall erfordras.»

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitieråden *Lindbäck* och *Bohman* instämde, anförde beträffande 2 och 3 mom: »Skulle vid större besiktning, som jämlikt föreskriften i andra mom. verkställas, ångpannan finnas behäftad med sådana brister, att densamma, med iakttagande af de i 11 § stadgade grunder, icke kan godkännas, torde, i väsentlig öfverensstämmelse med hvad i 1 mom. sägs, besiktningsmannen böra förbjuda bruket af pannan och föres tillståndsbeviset med anteckning, att detsamma upphört att gälla, hvarjämte ångpanneägaren icke må äga ånyo taga pannan i bruk under tiden från det berörda förbud meddelades och intill dess, efter det pannan vid förnyad större besiktning godkänts, anteckning å tillståndsbeviset skett därom, att detsamma åter äger gällande kraft. Jag hemställer, att stadganden i nu antydda syfte måtte i lagen upptagas.

Därest vid någon af de besiktningar, om hvilkas företagande antingen ångpanneägaren själf eller ock, i händelse han försummar sin skyldighet härutinnan, kontrollmyndigheten har att föranstalta, den felaktighet, hvars afhjälpande skolat vid besiktningen konstateras, fortfarande finnes i större eller mindre mån kvarstå, torde tredje momentet kräfva stadganden, motsvarande dem hvilkas införande i lagen min vid mom. 2 gjorda hemställan afser.

Till förebyggande af möjliga tvifvelsmål torde i tredje momentet böra bestämdt uttalas, att den nya besiktning, som där afses, skall vara *mindre* besiktning.»

Justitierådet *Grefberg* yttrade: »För de fall att vid den besiktning, som antingen ångpanneägaren eller kontrollmyndigheten med anledning af anmärkta felaktigheter enligt 3 mom. låter anställa, det finnes, att dessa ej blifvit nöjaktigt afhjälpta eller sådant utrönes af det intyg, ångpanneägaren till myndigheten insändt, torde i förslaget inrymmas rätt för kontrollmyndigheten att, om förhållandena så påkalla, förklara tillståndet att bruka ångpannan hafva upphört tills nödiga åtgärder enligt dylikt intyg eller besiktning vidtagits.»

Justitierådet *Carlson* anförde: »Uppenbarligen bör besiktningsmannen, då han enligt 1 mom. förbjuder bruket af ångpannan, lämna upplysning om de fel, som föranleda denna åtgärd. Mera tvifvelaktigt synes vara om besiktningsmannen skall lämna anvisningar om sättet för dessa fels afhjälpande. I hvarje fall torde ångpanneägaren icke böra vara förhindrad att få förbudet upphäfdt, då han på annat sätt än besiktningsmannen föreskrifvit afhjälpt felen, och ej heller vara ovillkorligen berättigad därtill, då han fullgjort de af besiktningsmannen meddelade föreskrifter. Då den förändring eller reparation af

ångpannan, som verkstälts till följd af förbudet, föranleder *större* besiktning, synes vid denna böra förfaras så, som förut stadgas om sådan besiktning, och sålunda, om ångpannan godkännes, nytt tillståndsbevis utfärdas. Något skäl att upplifva det gamla förefinnes icke i detta fall. Det är däremot, såsom framgår af 2 mom., mycket möjligt, att arbetstrycket eller brukningstiden måste nedsättas, och då duger ju icke det gamla tillståndsbeviset längre. Lika möjligt är, att ångpanneägaren är berättigad att erhålla förlängd brukningstid och detta lär icke kunna ske med mindre nytt tillståndsbevis utfärdas.

Om efter ändringen eller reparationen endast *mindre* besiktning anställes, bör denna vara en sådan besiktning, som i 22 § omförmäles, så att, om förbudet därvid upphäves, ny tid härifrån kommer att räknas för nästa mindre besiktning.

Slutligen erinras, att den befogenhet, som i 1 mom. tillerkännes förrättningsman vid mindre besiktning, uppenbarligen bör tillkomma äfven förrättningsman vid större besiktning, som hålles under tid, för hvilken tillståndsbevis gäller.

Om vid den större besiktning, som hålles i anledning af föreläggande enligt 2 mom., ångpannan godkännes med eller utan nedsättning af arbetstrycket eller brukningstiden, bör såsom vid 1 mom. erinrats, nytt tillståndsbevis utfärdas. Däremot stannar man i villrådighet om, huru skall förfaras, därest ångpannan vid denna besiktning icke godkännes. Uppenbart är, att den vid den mindre besiktningen yppade anmärkningen icke bör få förfalla och att man icke heller kan fortsätta med förelägganden om större besiktning. Det naturligaste torde vara att ångpanneägaren måste upphöra med bruket af ångpannan. Under sådana förhållanden synes ifrågavarande moment böra ändras till det innehåll, att om vid mindre besiktning de här angifna förutsättningar finnas vara för handen, besiktningsmannen skall förklara, att tillståndsbeviset upphör att gälla med viss dag inom kort tid därefter, och därom göra anteckning å tillståndsbeviset. Naturligtvis bör tiden utmätas så, att ångpanneägaren kan inom denna erhålla större besiktning.

Den befogenhet, som enligt 3 mom. tillkommer förrättningsman vid mindre besiktning, lär ock böra tillkomma besiktningsman vid större besiktning, som hålles under tid för hvilken tillståndsbevis gäller.

Slutet af momentet bör, enligt min mening, förändras till ungefär följande lydelse — »antingen föranstalta om större eller mindre besiktning —» — bekostnad verkställa mindre besiktning.»

24 §.

Justitierådet *Lindbäck*, med hvilken justitieråden *Bohman* och friherre *Marks von Württemberg* instämde, yttrade: »Att uppdraga en säker och bestämd gräns emellan hvad som är att hänföra till större och mindre reparation af ångpanna torde, särskildt för sådana ångpanneägare, hvilka icke äro fackmässigt utbildade, i allmänhet blifva förenadt med stor svårighet. Det torde därför kunna med visshet förutses, att tolkningen af ifrågavarande §, om den bibehålles oförändrad, ofta skulle komma att i tillämpningen blifva föremål för stridiga meningar. Lagen kan visserligen icke fullständigt afhjälpa denna olägenhet; men densamma torde dock kunna icke oväsentligt minskas, om i lagen exempelvis angäfvdes de arbeten, hvilka förnämligast böra hänföras under begreppet »större reparation».

Vidare och hvad angår bestämmelsen, att ångpannan efter reparationens verkställande icke får tagas i bruk utan att densamma dessförinnan underkastats större besiktning och därvid blifvit godkänd, synes denna bestämmelse lämpligen böra utbytas mot en föreskrift, gående ut därpå, att tillståndsbeviset skall anses icke äga gällande kraft under tiden från och med reparationens fullbordan och intill dess ångpannan underkastats större besiktning och därvid blifvit godkänd. Genom en sådan förändring af §:ns affattning skulle densamma bringas i bättre öfverensstämmelse med den omformulering af stadgandet i 36 § 1 mom., som varder erforderlig, i händelse det af mig vid 20 § gjorda uttalande vinner afseende.»

Justitierådet *Carlson* anförde: »Då af en sådan ändring eller reparation, som här afses, i själfva verket skulle blifva en följd, att tillståndsbeviset upphör att gälla, synes slutmeningen böra ändras till nu angifna innehåll. Häraf blir en följd, att brukandet af ångpannan innan nytt tillståndsbevis meddelats kommer att hemfalla under 36 § 1 mom. och 40 § i stället för allenast under 36 § 2 mom.»

26 §.

Högsta domstolen anmärkte, att af ordalagen i andra stycket icke framginge, huruvida, då flera personer vore samtidigt sysselsatta med skötseln af en ångpanna och någon af dem utöfvade förmanskap för de öfriga, allenast den sistnämnde skulle vara ansvarig för att föreskrifna anteckningar gjordes eller ansvaret härför skulle hvila jämväl på de öfriga.

27 §.

Justitieråden *Lindbäck*, *Bohman*, *Grefberg* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig om följande yttrande:

»Här synes böra i första rummet stadgas hvad af § 32 endast indirekt framgår, eller att två kategorier af besiktningsmän skola finnas, nämligen *dels* sådana, som af kontrollmyndigheten förklarats behöriga att å ångpannor verkställa större besiktning, *dels ock* sådana, som kontrollmyndigheten förklarat behöriga att å ångpannor verkställa endast de uti mindre besiktning ingående undersökningar och prof.»

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitieråden *Carlson* och *Bohman* instämde, anförde: »Det remitterade förslaget innehåller lika litet som kommitterades förslag några bestämmelser därom, att besiktningsman bör vara ojäfvig. Kommitterade hafva i detta hänseende anført, att sådana bestämmelser i allt fall komme att blifva ändamålslösa, då med den af kommitterade antagna bestämning af begreppet ångpanneägare hvarje sådan bestämmelse skulle kunna kringgåås allenast därigenom att förfogandet öfver pannan öfverlämnades till annan person för det tillfälle, då besiktningsmannens befattning med pannan påkallades; och hafva kommitterade framhållit, att enligt deras mening hinder icke skulle förefinnas ens för att ångpanneägaren med laga verkan besiktigade sin egen panna, allenast han vore besiktningsman enligt författningens föreskrifter. I anledning af dessa uttalanden anser jag mig böra erinra, att för åstadkommande af en tillfredsställande kontroll det uppenbarligen är nödvändigt, att de föreskrifna besiktningarne verkställas af ojäfvige personer, samt att den af kommitterade uttalade farhågan för jäfsbestämmelsernas kringgående genom fingerade öfverlåtelse eller liknande åtgärder torde vara tämligen ogrundad, i ty att besiktningsman, såsom underkastad bestämmelserna i 25 kap. strafflagen, måste i hvarje särskildt fall efter bästa förstånd och samvete tillse, att jäf icke förekomme, därvid han naturligtvis har att lämna utan afseende veterligen fingerad öfverlåtelse. Jag hemställer alltså, att på lämpligt ställe i lagen måtte införas föreskrift, att besiktningsman skall vara ojäfvig, samt att för honom gälla enahanda jäf som för vittne, samt att vid besiktning af ångpanna, som ej tillhör kronan, skall såsom jäf anses, att besiktningsmannen af ångpanneägaren åtnjuter lön och underhåll.»

Justitierådet *Grefberg* yttrade: »Den af kommitterade i motiven yttrade, enligt hvad det vill synas jämväl af kommerskollegium hyllade

mening att, med hänsyn till kontrollen öfver besiktningsmans verksamhet, denne oberoende af förhållandet emellan honom och ångpanneägaren eller till och med såsom själf ägare af den ångpanna, som vore föremål för besiktning, skulle vara lämplig verkställa förrättningen, under villkor allenast att han ägde kompetens i tekniskt afseende, hvilat på en uppfattning, som, om den gjorde sig gällande, skulle, då sådant förhållande, hvilket i fråga om tjänsteåligganden vanligen medför jäfvighet, föreligger, i hög grad försvagat tillförlitligheten af besiktningen och bör således icke ligga till grund för lagstiftning. I stället torde för lagligheten af de föreskrifna besiktningarna stadgas, att besiktningsmannen måste vara ojäfvig och i fråga om jäf emot honom i tillämpliga delar kunna uppställas de bestämmelser, som äro gifna rörande jäf emot god man vid landtmäteriförrättningar med de tillägg, som pröfvas nödiga. Frågan om jäf förefinnes skulle det åligga besiktningsmannen, hvilken såsom sådan är underkastad ansvarsbestämmelserna i 25 kapitlet strafflagen, att själf pröfva med den påföljd, att, om föreliggande jäfvighet lämnas obeaktad, kontrollmyndigheten äger förklara besiktningen ogiltig.»

Justitieråden *Herslow*, *Lindbäck* och *Hellström* ansågo i likhet med hvad förut inom högsta domstolen yttrats, att det för åstadkommande af en tillfredsställande kontroll vore oundgängligen nödigt, att besiktningsmän vore ojäfvige och att stadgande i sådant afseende förty borde i lagen inrymmas.

Justitierådet *Carlson*, med hvilken justitierådet *Herslow* instämde, yttrade: »Då det knappast kan begäras, att ångpanneägare, som vill göra bruk af rättigheten att få besiktning verkställd genom kontrollmyndighetens försorg, skall styrka, att »i orten» icke finnes någon besiktningsman, som är ojäfvig och villig att åtaga sig förrättningen, synes det vara nödvändigt att göra denna rättighet ovillkorlig.

Ångpanneägaren torde ock böra tillförsäkras rätt att få besiktningen verkställd *inom viss kort tid*. På detta sätt torde blifva klart, att då mindre besiktning, som påkallats hos kontrollmyndigheten, icke verkställs, innan den i 20 § stadgade tiden tilländagått, ångpanneägaren är fri från ansvar, om han påkallat besiktningen viss tid därförinnan, men eljest icke.»

29 §.

Justitierådet *Lindbäck* anförde: »Föreskriften att ett exemplar af protokollet skall tillställas kontrollmyndigheten anser jag böra ändras därhän, att sagda exemplar skall till berörda myndighet insändas.

Justitierådet *Grefberg*, med hvilken justitieråden *Herslow*, *Carlson*, *Hellström*, *Bohman* och friherre *Marks von Württemberg* förenade sig, yttrade:

»För att ej besiktningsman må onödigt betungas torde första stycket af förevarande paragraf gifvas det innehåll, att det åligger honom att inom den föreslagna tiden till ångpanneägaren och kontrollmyndigheten insända de handlingar, hvarom här är fråga.

Enär med hänsyn till hvad förut inom högsta domstolen yttrats det är af vikt, att kontrollmyndigheten sättes i tillfälle att lämna ångpanneägaren nytt exemplar af det tillståndsbevis, som enligt 15 § skall utfärdas, i det fall att det af besiktningsmannen till honom öfverlämnade beviset förstöres eller förkommer, bör uttrycklig föreskrift meddelas därom, att ett exemplar af tillståndsbeviset skall öfverlämnas till kontrollmyndigheten samtidigt med öfriga i förevarande § omnämnda handlingar.»

Justitierådet *Lindbäck* ansåg likaledes det vara erforderligt, att ett exemplar af tillståndsbeviset samtidigt med protokollet öfver besiktningen afsändes till kontrollmyndigheten.

30 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken *högsta domstolens öfrige ledamöter* instämde, anförde:

»Då paragrafens affattning synes kunna gifva anledning till den förmodligen ej åsyftade tolkning att, i händelse någon sådan handling, som här afsåges, ej tillhandahölles förrättningsmannen, denne, oberoende af huruvida det för den ifrågavarande förrättningen vore af nöden att äga tillgång till handlingen, vore pliktig att införskaffa afskrift därpå, hemställer jag om sådan jämkning i redaktionen, att möjligheten af en dylik tolkning uteslutes.»

33 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitieråden *Bohman* och *Grefberg* förenade sig, yttrade: »Då det ej torde vara lämpligt och möjligen ej heller åsyftas att, såsom paragrafens ordalag innebära, klagan må äga rum öfver besiktningsmans åtgärd att underkänna en persons kompetens att sköta ångpannor, och än mera oegentligt synes vara att dylik åtgärd skall lända till efterrättelse, till dess

kontrollmyndigheten annorledes förordnat, hemställer jag om vidtagande af den ändring i paragrafen, som af nämnda erinringar kan föränledas.»

Justitierådet *Grefberg* tillade: »Enligt denna § skall ny besiktning ovillkorligen företagas, då så yrkas, men när dylik besiktning måste anses ändamålslös, ifall kontrollmyndigheten finner det vara uppenbart att till följd af ångpannans beskaffenhet tillstånd att bruka densamma icke kan komma att meddelas, synes förslaget härutinnan böra jämkas.»

Justitierådet *Lindbäck* anförde: »Af §:ns lydelse framgår icke med full tydlighet, om under uttrycket »besiktningsmans beslut» inbegripes sådant beslut, hvarigenom besiktningsman förklarar sig icke kunna godkänna sökandes kompetens till att sköta ångpannor. En redaktionsändring torde af sådan anledning erfordras.

Lagens bestämmelser rörande tillståndsbevis synas gifva vid handen, att dylikt bevis må utfärdas allenast af besiktningsman efter af honom verkställd större besiktning. Om nu besiktningsmannen finner sig icke kunna godkänna ångpannan och förty vägrar att utfärda tillståndsbevis, men kontrollmyndigheten, uppå förd klagan, anser pannan vara af beskaffenhet att böra godkännas, torde i slikt fall vara lämpligt, att kontrollmyndigheten själf utställde tillståndsbeviset till undvikande af besvär och omgång.»

34 §.

1 mom. Justitieråden *Herslow, Carlson, Lindbäck, Bohman, Grefberg* och friherre *Marks von Würtemberg* ansågo att af ordalagen icke framginge, hvilken ersättning förrättningsmannen ägde åtnjuta, därest genom ångpanneägarens förvållande förrättningsmannen, sedan han inställt sig å förrättningsstället, icke kunde verkställa den ifrågasatta förrättningen.

Justitierådet *Lindbäck* yttrade: »Enär åt uttrycket »i afbidan på förrättningens utförande» skulle kunna gifvas vidsträcktare betydelse, än därmed får anses vara åsyftad, hemställes, att samma uttryck utbytes mot »i och för förrättningens utförande».

2 mom. Justitierådet friherre *Marks von Würtemberg*, med hvilken justitieråden *Herslow, Carlson, Bohman* och *Grefberg* instämde, anförde: »Till förebyggande af missförstånd anser jag det böra bestämdt uttalas, att vid utfärdande af sådant intyg, som här afses, besiktningsman ej äger taga lösen för själfva intyget.»

35 §.

Justitieråden *Carlson*, *Lindbäck* och friherre *Marks von Württemberg* hemställde, att, då paragrafens affattning kunde framkalla tvekan, huruvida meningen vore, att ångpanneägaren skulle återgälda kostnaden för öfverbesiktning, så snart hans klagan icke föranledde ändring i besiktningsmannens beslut, eller allenast då berörda klagan befunnas sakna hvarje fog, paragrafen måtte uti nämnda hänseende förtydligas.

36 §.

Beträffande 1 mom. hemställde justitieråden *Carlson*, *Lindbäck*, *Bohman* och friherre *Marks von Württemberg*, med åberopande af hvad af dem yttrats vid granskningen af 20 §, att, därest nämnda yttranden vunne afseende, ordalagen i förevarande mom. måtte erhålla en där-efter lämpad affattning.

I fråga om 2 mom. förenade sig justitieråden *Lindbäck*, *Bohman* och friherre *Marks von Württemberg* om följande yttrande:

»För att göra stadgandet i 4 § effektivt lærer vara nödigt, att nämnda § här upptages bland de lagbud, för hvilkas åsidosättande straff bör enligt detta mom. ådömas; hvarjämte, om den rörande 17 § gjorda hemställan godkännes, däraf blir en följd, att också denna paragraf måste införas bland de uti förevarande mom. uppräknade lagrum.

Då öfverträdelse af hvad enligt andra stycket af 21 § åligger ångpanneägaren är att hänföra till sådant olofligt brukande af ångpanna, som i 1 mom. af 36 § åsyftas, hemställes, att åt nu förevarande mom. må gifvas sådan affattning, att detsamma icke, såsom enligt förslaget är fallet, äger tillämplighet å dylik öfverträdelse. Jämväl öfverträdelse af 24 § torde vara att anse såsom olofligt brukande af ångpanna och förty böra hemfalla under 1 mom. af 36 § och icke, såsom förslaget innehåller, under 2 mom.

Därest, på sätt vi vid 23 § 2 och 3 mom. hemställt, vissa nya stadganden fogas till dessa lagrum, föranledes därigenom behof af ändring i 2 mom. af 36 §.»

Justitierådet *Grefberg*, med hvilken justitieråden *Herslow* och *Hellström* instämde, anförde: »I fråga om denna paragraf hemställes:

att med hänsyn till hvad under 20 och 21 §§ anförts ångpanneägaren bör straffas enligt mom. 1, om han utan tillstånd brukar ång-

pannan och icke, såsom föreslagits, om han utan att innehafva tillståndsbevis brukar densamma;

att straff enligt mom. 1 måtte stadgas för öfverträdelse af det i 9 § gifna förbud emot gemensam rörledning till ångpannor med väsentligen olika arbetstryck;

att öfverträdelser af föreskriften i 21 § mom. 2 eller i 24 §, hvilka öfverträdelser innebära olofligt bruk af ångpanna, böra bestraffas enligt mom. 1, hvaremot med hänsyn till anmärkningen emot 17 § brott emot däri gifna föreskrift faller under mom. 2;

att förseelse emot stadgandet i 4 § beläggas med straff enligt mom. 2;

och att hvad angår 21 § endast förseelse emot mom. 1 af samma paragraf skall straffas enligt mom. 2.»

Justitierådet *Carlson* erinrade, att de af honom föreslagna ändringar i 23 § 2 mom. och 24 § föranledde uteslutande af hänvisningarne till dessa lagrum.

37 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitieråden *Carlson* och *Hellström* instämde, yttrade: »Därest lagen skall i här förevarande hänseende inlåta sig på det fall att flere skötare finnas — något som enligt min tanke ej är ovillkorligen nödvändigt — torde från den föreslagna bestämmelsen om förmannens ansvarighet böra undantagas förseelser, som skett utan hans vetskap och vilja och utan att försummelse i tillsynen kan läggas honom till last, för hvilka förseelser uppenbarligen den fungerande skötaren och ej förmannen bör drabbas af ansvar.

För den händelse att ångpanna brukas med för högt ångtryck och sådant sker under de omständigheter, som i 2 mom. afses, synes det ej vara billigt att, såsom förslaget innebär, den skyldige skulle drabbas af ansvar enligt såväl 1 som 2 mom., utan torde härvid allenast 2 mom. böra vinna tillämpning. Ett härtill syftande förbehåll synes alltså böra i 1 mom. inflyta.»

Justitierådet *Grefberg*, med hvilken justitierådet *Bohman* var ense, anförde: »Då förslagets affattning kan leda till den tolkning att, i fall åtgärd, som omförmäles i mom. 2, verkar, att det fastställda arbetstrycket öfverskrides, gärningen skall bestraffas efter såväl detta moment som mom. 1, men sådant uppenbarligen ej åsyftats, torde förslaget till förebyggande af berörda tolkning böra undergå någon jämkning.

Om flere personer samtidigt äro sysselsatta med skötseln af en ångpanna och endast den, som utöfvar förmanskap enligt lagen är kompetent att vara skötare, torde ett stadgande, att denne under alla förhållanden ensam skall bära ansvaret, icke alldeles sakna berättigande, men om däremot flera af skötarne besitta dylik kompetens, synes det obilligt, att förmannen skall straffas, oaktadt han med hänsyn till de omständigheter, under hvilka den olagliga åtgärden vidtagits, icke kunnat förebygga densamma. Frågan, huruvida gärningsmannen eller den, som utöfvar förmanskap, eller tilläfventyrs båda skola underkastas ansvar, är sålunda lämpligast att låta bero på domarens pröfning, till följd hvaraf bestämmelsen om hvem, som skall straffas, då skötarne äro flera och en af dem utöfvar förmanskap, bör uteslutas.»

Justitierådet *Lindbäck* var ense med justitierådet *Grefberg* ifråga om uteslutande af bestämmelsen angående hvem som skall straffas, då skötarne äro flera och en bland dem utöfvar förmanskap för de öfrige.

38 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg* anförde: »Att en handling eller underlåtenhet, som innefattar öfverträdelse af föreskrift i den nu föreslagna lagen, medför straff enligt allmänna strafflagen eller sjölagen, lär förträdesvis kunna inträffa i fall, då öfverträdelsen ledt till skada å person eller egendom, i hvilken händelse under vissa omständigheter ansvar enligt 14 eller 19 kap. strafflagen eller 25 kap. 15 eller 22 § samma lag eller 293 eller 306 § sjölagen kan följa. Att i dylika fall all tillämpning af de nu föreslagna straffbestämmelserna skall vara utesluten, kan jag för min del ej anse lämpligt. Det naturliga synes mig härvidlag vara att låta hvarje öfverträdelse af de politiföreskrifter lagförslaget innehåller i och för sig medföra ansvar samt vid sidan häraf ådöma det straff, som kan ifrågakomma enligt strafflagen eller sjölagen. Tydligast framträder detta, om öfverträdelsen pågått längre eller kortare tid innan skadan uppstår (t. ex. ångpannan har ej varit försedd med föreskrifven armatur eller har någon tid omhänderhafts af inkompetent skötare). Men äfven om så ej är förhållandet utan skadan utgör en omedelbart inträdande följd af någon enligt förslaget förbjuden åtgärd (t. ex. ångans uppdrifvande öfver fastställt tryck), anser jag tillräckligt skäl ej föreligga att låta allenast strafflagens eller sjölagens straffbestämmelser komma till användning. Därjämte vill jag framhålla, att den i 38 § föreslagna regeln så tillvida skulle kunna medföra stötande resultat, som det kunde inträffa, att påföljden af lagens åsidosättande

blefve lindrigare, om skada inträffat än i motsatt fall. Sålunda skulle, om en panna i följd af för högt ångtryck exploderat och någon vid explosionen erhållit skada, som medfört långvarig men likväl ej lifsfarlig sjukdom, den, som vore till skadan vållande, undslippa med det i 14 kap. 17 § strafflagen stadgade ansvar af böter ej öfverstigande 50 kronor, hvaremot han, om explosionen ej förorsakat någon kroppsskada eller allenast ringare sådan, kunde jämlikt förslagets 37 § dömas till högre bötesbelopp. Då härjämte af förslagets 38 § skulle blifva en följd, att han i sistnämnda lindrigare fall, men däremot ej i det förra, skulle kunna åtalas af allmän åklagare, synes mig uppenbart att, såvidt rör brott af här förut antydda beskaffenhet, den i nyssberörda paragraf intagna ståndpunkt ej låter försvara sig, åtminstone ej utan att i strafflagen vidtagas ändringar, om hvilka nu ej är fråga.

Snarare kunde då ifrågasättas, huruvida icke, då tillämpning förekommer af de i 19 kap. samt 25 kap. 15 och 22 §§ strafflagen gifna straffbestämmelser om vållande till *fara* eller *hinder* vid vissa samfärdsmedels begagnande, frågan om inträdande af de nu föreslagna ansvarspåföljderna borde förfalla; men för min del har jag ej heller för dessa fall trott sådant vara nödigt eller lämpligt.

Däremot torde det näppeligen kunna förnekas, att i det uti 287 § sjölagen omförmälda fall, att maskinist å fartyg gör sig skyldig till försummelse i fråga om förande af maskindagbok, tillräcklig grund saknas att, för såvidt felet är af sådan beskaffenhet, att ansvar enligt förslagets bestämmelser skulle kunna ifrågakomma, tillämpa jämväl dessa bestämmelser.

I vidare mån än nu är nämndt torde, så vidt jag kunnat finna, sammanträffande af förseelse mot förslagets stadganden och brott enligt strafflagen eller sjölagen näppeligen vara att förvänta. Vål torde äfven åtskilliga andra fall af dylikt sammanträffande kunna uttänkas, men då de fullständigt sakna praktisk betydelse och det enligt min tanke är uppenbart, att de ej gifva anledning att utesluta tillämpligheten af förslagets straffbestämmelser, anser jag ett närmare omnämnande af dessa fall ej tarfvas; utan inskränker jag mig till att, under åberopande af hvad nu blifvit anfördt, hemställa, att 38 § måtte uteslutas och i 36 § 3 mom. i stället göras ett tillägg, i syfte att tillämpning af sistnämnda stadgande ej må ifrågakomma, i händelse förseelse, som där omförmäles, är belagd med straff enligt 287 § sjölagen.»

Justitierådet *Grefberg*, med hvilken justitieråden *Hellström* och *Bohman* instämde, yttrade: »Det föreslagna stadgandet att, i fall å öfverträdelse af de i denna lag gifna föreskrifter straff är utsatt i all-

männa strafflagen eller sjölagen, förslagets straffbestämmelser ej skola gälla, innebär, att en handling ej kan i straffbar mening vara brottslig efter såväl förevarande lag som strafflagen eller sjölagen, och sålunda skola med afseende å dylik öfverträdelse hvarken de i 4 kap. 1 § strafflagen gifna regler om sammanträffande af brott kunna tillämpas eller särskilda straff efter såväl den ena som den andra lagen kunna ådömas. Vare sig, då fråga är om öfverträdelse af omförmälda beskaffenhet, att vid straffets utmätande berörda regler eller ådömandet af särskilda straff bör vid val emellan dessa två metoder gifvas företräde, synes dock hvardera metoden i och för sig hafva afgjort företräde framför det föreslagna stadgandet, att straffbestämmelserna enligt förevarande förslag skola förfalla, ett stadgande, hvilket, såsom inom högsta domstolen blifvit anmärkt, kan leda därhän, att straffet för en emot föreskrifterna i förevarande lag stridande handling blifver lindrigare, om handlingen tillika innefattar brott emot strafflagen. 38 § synes mig sålunda böra uteslutas ur förslaget, hvarjämte jag, under åberopande af hvad justitierådet friherre Marks von Würtemberg yttrat i fråga om 287 § sjölagen, förordar det af honom föreslagna tillägg till 36 § 3 mom.»

Justitieråden *Herslow* och *Carlson* ansågo, att åt denna paragraf borde gifvas det innehåll, att straffbestämmelserna i förevarande lag icke skulle tillämpas, om förbrytelsen enligt allmänna strafflagen eller sjölagen medförde svårare straff.

39 §.

Justitierådet *Lindbäck* anförde: »Då det ofta kan vara af vikt, att de personer, hvilka omförmälas i sista stycket, så skyndsamt som möjligt erhålla tillträde till ångpanna, som är i bruk, synes deras rätt i berörda hänseende icke, på sätt här stadgas, ovillkorligen böra vara beroende däraf, att de förut tillsagt ångpanneägaren om sitt ärende, utan bör det vara tillfyllest att, i händelse ångpanneägaren icke är å stället tillstädes, tillsägelsen göres hos arbetsföreståndaren.»

40 §.

Justitierådet friherre *Marks von Würtemberg*, med hvilken justitieråden *Herslow*, *Carlson*, *Lindbäck*, *Hellström* och *Bohman* instämde, yttrade: »Med hänvisning till hvad jag vid granskningen af 19 § 3 mom.

yttrat hemställer jag, att i förevarande paragraf ätte vidtagas den jämkning, som föranledes af den utaf mig tillstyrta ändring i nyssnämnda mom.»

41 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, sed hvilken justitierådet *Bohman* var ense, yttrade: »Då i åtskilliga fall, t. ex. vid öfverträdelse af det i 3 § 1 mom. intagna förbud mot brukande af ångpanna inom visst afstånd från annans tomt, tvifvel icke skulle kunna yppas, huruvida förseelse, som i denna lag afses, kan blifva föremål för målsägandetalan, något som jag för min del emellertid antager ej hafva varit åsyftadt, hemställer jag, att i förevarande paragraf måtte införas en bestämmelse, som tydligt utmärker, att dylika fall ej må äga rum.»

42 §.

Under åberopande af stadgandet i 328 § sjöla en hemställde *högsta domstolen*, att orden »där fartyget finnes, då åtalet anställes» måtte utbytas mot orden »dit den brottslige med fartyget först ankommer eller där han eljest träffas.»

Då af stadgandena i rättegångsbalken framträdde, huru klagan öfver beslut i förevarande mål skulle fullföljas, hemställde *högsta domstolen* vidare, att den i förevarande paragraf intagna föreskrift därom måtte såsom öfverflödigt och olämplig utgå.

43 §.

Justitierådet *Carlson* yttrade: »Giltiga skäl synas så mycket mindre förefinnas att tillerkänna allmän åklagare andel i böter för förbrytelser mot denna lag, som det kan antagas, att åtal för sådana förbrytelser i de flesta fall komma att ske på grund af angifveser eller underrättelser från kontrollmyndigheten eller yrkesinspektörerna.»

44 §.

Högsta domstolens ledamöter förenade sig om följande yttrande: »För den händelse att ångpanneägare, hvars tillståndsbrev jämligt första stycket af denna paragraf upphört att gälla, ådtager honom förelagda åtgärder, lära föreskrifterna i tredje stycket af 23 § 1 mom. böra

äga motsvarande tillämpning. Enär emellertid den i andra punkten af 44 §:s första stycke intagna hänvisning till 23 § icke med den affattning den i förslaget erhållit utmärker, att dylik tillämpning skall äga rum, torde sagda punkt böra erhålla den förändrade lydelse, som af anmärkta förhållandet föranledes.

Då någon anordning i syfte att bereda allmänheten kännedom om kontrollmyndighetens beslut att frångå ångpanneskötare hans kompetens ej synes vara ifrågasatt och svärligen lär kunna genomföras, torde det, om ej all verkan af dessa kontrollmyndighetens åtgärder skall förfelas, vara nödvändigt att i lagen intaga en bestämmelse om ansvar för den, som, medan han enligt kontrollmyndighetens beslut är obehörig att vara ångpanneskötare, likväl utför sådan befattning. Härjämte torde, vare sig denna hemställan vinner afseende eller ej, åt ansvarsbestämmelserna i 36 § 2 mom. böra gifvas sådan förändrad affattning, att ansvar kan komma att drabba ångpanneägare, därest han låter pannas skötsel utföras af den, som honom veterligen på grund af kontrollmyndighetens beslut saknar dylik behörighet.

Då här åsyftade ansvarsbestämmelser icke böra i lagen föregå de förbudsstadganden, till hvilka de hänföra sig, torde tredje stycket af 44 § böra inflyttas i IV artikeln.»

Justitierådet *Lindbäck* tillade: »Beträffande tredje stycket anmärkes, att kontrollmyndigheten torde böra äga i sin makt att, efter omständigheterna, förklara ångpanneskötare endast för viss tid obehörig att utföra dylik befattning.

Sista stycket innefattar det enda stadgande i förslaget, som antyder, att kontrollmyndighetens beslut må öfverklagas. Den plats, stadgandet erhållit, torde möjligen kunna framkalla tvekan, om detsamma skall gälla andra beslut än sådana, som föranledas af bestämmelserna i 44 §. Särskildt torde, med hänsyn därtill, att stadgandet finnes intaget framför 45 §, sådan tvekan kunna göra sig gällande beträffande beslut, hvarigenom kontrollmyndigheten kan komma att afslå ansökningar, som i 45 § afses.

På grund häraf anser jag lagen böra i anmärkta hänseendet förtydligas sålunda, att, i öfverensstämmelse med hvad rörande öfverklagande af besiktningsmans beslut ägt rum (33 §), på lämpligt ställe i lagen införas under en själfständig paragraf erforderliga bestämmelser angående klagan öfver beslutet af kontrollmyndigheten.»

Justitieråden *Bohman* och friherre *Marks von Württemberg* ansågo affattningen af näst sista stycket af förevarande paragraf böra så förändras, att af ordalagen med tydlighet framginge, att, sedan kontroll-

myndigheten förklarat en försunlig ångpanneskötare obehörig att utöfva sådan befattning, myndigheten, när omständigheterna därtill föranledde, ägde ånyo godkänna honom såsom ångpanneskötare.

47 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg*, med hvilken justitieråden *Lindbäck*, *Hellström*, *Bohman* och *Grefberg* instämde, yttrade: »I afseende å paragrafens första stycke anser jag det böra anmärkas, att regeln om föreningsmedlems befrielse från skyldighet att föranstalta om besiktning uppenbarligen ej, såsom förslagets affattning synes innebära, bör äga tillämpning i fråga om den besiktning, som jämlikt 44 §, jämförd med 23 §, skall äga rum sedan kontrollmyndigheten meddelat föreläggande angående viss åtgärd.

Den längre fram i förevarande paragraf intagna bestämmelsen om förverkande af de förmåner, som enligt förslaget kunna tilläggas en ångpanneförening och dess medlemmar, synes böra förändras därhän, att äfven andra försummelser från föreningens sida än de nyss förut i förslaget uppräknade kunna medföra förlust af ifrågavarande förmåner. Det låter tänka sig, att en förening väl iakttager föreskrifterna om anmälningar hos kontrollmyndigheten och vissa handlingars insändande till sagda myndighet, men visar uppenbar slapphet i tillsynen öfver de pannor, som falla under dess öfvervakande; och att föreningen under sådana förhållanden ej vidare bör för sina medlemmar åtnjuta befrielse från den kontroll förslaget åsyftar, torde vara uppenbart.»

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg* yttrade vidare: »I fråga om ångpanna å fartyg, som står under kontroll af godkändt klacifieringssällskap, innehåller förevarande paragraf att under vissa angifna förutsättningar någon kontroll enligt denna lag icke skall ifrågakomma.

Hvad härmed skall förstås är icke fullt klart. Ordalagen synas närmast åsyfta, att de föreslagna bestämmelserna om besiktningar samt om kontrollmyndighetens rätt att inskrida (44 §) och polismyndighets rätt att öfvervaka lagens efterlefnad (39 §) ej skola äga tillämpning. Den omständigheten, att besiktningar i förslagets mening ej skola äga rum, torde emellertid föranleda, att jämväl åtskilliga bestämmelser i förslaget, hvilka ej omedelbart afse dylika besiktningar men likväl med föreskrifterna därom äga sammanhang, varda otillämpliga. Såsom exempel härpå kunna nämnas de föreskrifter förslaget innehåller om tillståndsbevis, om arbetstryck och ansvar för dess öfverskridande, om vattenståndsmärke och ansvar för pannas brukande med

för lågt vattenstånd samt om anbringande å ventiler af högre belastning än vid senaste besiktning förekommit. Möjligen afses dock att lagen icke allenast i här antydda delar utan i allmänhet skall sakna tillämpning i afseende å nu omförmälda ångpannor. Till stöd för en dylik tolkning skulle kunna anföras såväl den titel lagen enligt förslaget skulle erhålla som ock den omständigheten, att ett uttryckligt uttalande ansetts vara af nöden därom, att föreskrifterna i 25 § äga giltighet äfven i fråga om dessa ångpannor. Å andra sidan är det i och för sig mindre troligt, att man skulle velat utesluta tillämpligheten af sådana delar af lagen som till exempel föreskrifterna om matareapparater och armatur eller om ansvar för säkerhetsventilers tillstängande.

Här tarfvas alltså enligt min mening under alla förhållanden ett förtydligande af förslaget. Men det synes mig äfven kunna med fog ifrågasättas, huruvida ej i sammanhang härmed sådan ändring bör vidtagas i förslaget, att här åsyftade ångpannor varda underkastade den kontroll, som enligt 39 och 44 §§ i allmänhet tillkommer polismyndighet och kontrollmyndigheten.»

Justitierådet *Grefberg*, med hvilken justitieråden *Hellström* och *Bohman* förenade sig, anförde: »I förslaget är ej tydligt uttaladt, huruvida ifråga om ångpanna å fartyg, som blifvit inregistrerad hos något af Konungen godkändt sällskap för klassificering af fartyg, lagen under de uppställda villkoren skall sakna tillämplighet i sin helhet eller endast beträffande de bestämmelser, hvilka angå den egentliga kontrollen, såsom större och mindre besiktningar, den åt kontrollmyndigheten inrymda befogenhet att föreskrifva särskilda säkerhetsåtgärder och den tillsyn, som tillkommer yrkesinspektör och polismyndighet. Vare sig att, såsom det vill synas, den verksamhet och tillsyn, som sällskapet i allmänhet utöfvar å ångpanna, inskränker sig till besiktningar för att utröna, huruvida ångpannan motsvarar fordringarna för fartygets inregistrering och klassificering för viss tid i sällskapet, eller att sällskapet utöfvar en mera vidsträckt verksamhet, böra dock de i lagen gifna föreskrifter sakna tillämplighet allenast i den mån dessa föreskrifter till följd af sällskapets verksamhet icke äro af behofvet påkallade. Huru omfattande denna verksamhet än må vara, förefaller det emellertid vara uppenbart, att åtskilliga bestämmelser i lagen, såsom ifråga om straff för öfverträdelse eller åsidosättande af vissa rörande bruket af ångpanna meddelade föreskrifter, böra, oberoende af den kontroll, sällskapet utöfvar, lända till efterrättelse, och det synes sålunda nödigt, att förslaget underkastas en så beskaffad omarbetning att otve-

tydligt kommer att framgå, i hvilka fall lagen skall gälla eller icke gälla beträffande nu ifrågavarande ångpannor.»

Justitierådet *Lindbäck* var beträffande ångpannor ombord å fartyg, hvilka vore inregistrerade hos något af Konungen godkändt sällskap för klassificering af fartyg, hufvudsakligen ense med justitierådet *Grefberg*.

Justitieråden *Herslow* och *Carlson* förenade sig om följande yttrande: »Beträffande den afdelning af denna paragraf, som angår ångpanneföreningar, instämma vi med justitierådet friherre *Marks von Würtemberg* därom, att Konungen äfven i andra fall än här angifvas, bör äga på anmälan af kontrollmyndigheten förklara, att föreningens medlemmar icke vidare må åtnjuta den stadgade befrielsen från kontroll enligt denna lag.

Därjämte anmärkes, att för de fall, då föreningsmedlem på grund af sådant förklarande eller i följd af utträde ur föreningen blir underkastad lagens föreskrifter om skyldighet för ångpanneägare att föranstalta om besiktningar, erfordras bestämmelser *dels* därom, huruvida tillståndsbeviset fortfarande under den i detsamma utsatta bruknings tiden skall äga gällande kraft på samma sätt som om det utfärdats vid besiktning enligt denna lag, och *dels*, därest så är förhållandet, om den tid inom hvilken första mindre besiktning skall hållas.

Beträffande senare delen af paragrafen instämma vi med justitierådet *Grefberg*, under erinran tillika att någon påföljd icke är stadgad för det fall, att ångpanneägaren underlåter fullgöra hvad här ålägges honom.»

48 §.

Justitierådet friherre *Marks von Würtemberg* anförde: »Denna paragraf innebär, att för vissa fall förslagets bestämmelser om ångpanneägare skola sakna tillämplighet i afseende å ägaren själf men i stället tillämpas å annan person. Hvilka fall som härvid äsyftas är emellertid enligt min tanke oklart, och ej heller finner jag det tydligt, hvem som enligt förevarande paragraf skulle kunna komma att träda i ägarens ställe.

Till de ångpanneägare, å hvilka på grund af denna paragraf förslaget öfverhufvud icke eller åtminstone ej omedelbart skulle äga tillämpning, höra uppenbarligen vissa, hvilkas rättsliga ställning ej medgifver att mot dem tillämpa förslagets ansvarsbestämmelser t. ex. omyndige samt s. k. juridiska rättssubjekt (bolag, föreningar, kommuner o. s. v.). Hit torde också med visshet kunna hänföras den, som upplåtit sin ångpanna åt annan att af denne brukas för egen räkning.

Möjligen har man vid paragrafens affattande åsyftat allenast dylika ångpanneägare och vissa andra med dem jämförliga. Möjligt är emellertid ock, att man velat åt paragrafen gifva en långt vidsträcktare innebörd, i det man tänkt sig, att i hvarje fall då en ångpanneägare åt annan person uppdragit en viss tillsyn och bestämmanderätt öfver pannan, ägaren borde fritagas från tillämpning af förslagets bestämmelser och dessa i stället göras tillämpliga å den, som erhållit uppdraget. Hvad slags uppdrag härför skulle tarvvas är äfvenledes ovisst, men paragrafens ordalag synas ej utesluta möjligheten af en så vidsträckt tolkning, att t. ex. de föreslagna ansvarsbestämmelserna komme att drabba personer i mera underordnad förmansställning, såsom verkmästare, arbetsförmän och gårdsrättare, så att ägaren förblefve ansvarig endast i det fall, att han utan något slags mellanhand utöfvade sin bestämmanderätt öfver ångpannan och dess brukande.

Att den sålunda påpekade otydligheten i fråga om ansvarsbestämmelsernas tillämpning varder undanröjd, torde vara af synnerlig vikt.

I afseende å den ståndpunkt lagen härutinnan bör intaga synas öfvervägande skäl tala för att låta ansvaret i allmänhet hvila å ångpanneägaren själf och ej å hans underordnade. Till stöd härför kan anföras icke allenast, att hvarje annan regel måste förblifva mer eller mindre obestämd och i tillämpningen medföra svårigheter, utan ock att det för lagens effektivitet är af vikt, att ägaren tillhållas att själf hafva tillsyn å ångpannan och kontrollföreskrifternas efterlefnad.

Ett antagande af denna hufvudgrundsats nödvändiggör emellertid, såsom af det föregående framgår, särskilda regler angående vissa slag af ställföreträdare. I detta afseende synes böra gälla, att de för ångpanneägare stadgade ansvarsbestämmelserna skola i händelse ångpannan tillhör någon, som står under förmyndare eller annan laga målsman, äga tillämpning å denne, samt att, där ångpannan äges af bolag, förening eller annat samfund eller af stiftelse eller annan sådan inrättning, nämnda bestämmelser skola gälla den eller dem, som äga företräda samfundet eller inrättningen. I fråga om ångpanna, som tillhör staten eller kommun, kan dock af lätt insedda skäl sistnämnda regel ej genomföras, utan torde därvidlag annan utväg ej stå till buds än att lägga ansvaret å den, som näst öfver skötaren har att utöfva tillsyn å ångpannan, med föreskrift att, om denne till förekommande af förseelse mot lagen gjort hvad på honom ankommit, men i följd af öfverordnads åtgärd eller vållande förseelse likväl ägt rum, ansvaret drabbar den öfverordnade; och torde liknande regler vara af nöden för det ej helt

och hållet otänkbara fall, att ångpanna tillhör förening eller annat samfund och ej någon är satt att företräda samfundet.

Kommer lagen att upptaga föreskrifter, som i nu antydd riktning modifiera de i 36 och 37 §§ förekommande ansvarsbestämmelserna, torde 48 § i hvad den har afseende å andra i förslaget intagna föreskrifter om ångpanneägare befinnas till största delen öfverflödig. En närmare undersökning af sistnämnda föreskrifter lär utvisa, att de samma utan svårighet låta sig tillämpa äfven i sådana fall, då ångpanneägaren i rättsligt afseende företrädes af annan person, eller då den faktiska tillsynen öfver ångpannan utöfvas af någon hans underordnade. Att för dylika fall uppställa en regel, enligt hvilken lagen i alla dess delar borde tillämpas å annan än ägaren, torde äfven medföra vissa oegentligheter, i hvilket afseende må exempelvis framhållas, att en bokstaflig tillämpning af 48 § skulle, såvidt rör kostnader, som ångpanneägaren enligt tidigare bestämmelser i förslaget skulle vidkännas, leda till det orimliga resultat, att ägarens representant eller underordnade skulle definitivt drabbas af dessa kostnader.

Enligt min mening bör alltså stadgandet i 48 § utbytas mot bestämmelser, hvilka på här förut angifna sätt reglera frågan om ansvarighet för ångpanna, tillhörande juridiskt rättssubjekt eller person, som står under laga målsman; och torde dessa stadganden, såsom på det närmaste sammanhängande med en del af straffbestämmelserna i 36 och 37 §§, helst böra införas näst efter 37 §.

För ett särskildt fall, nämligen det redan antydda, att ångpanneägare upplåtit pannan till annan att brukas för dennes egen räkning, synes det emellertid riktigt och nödigt att gifva en regel sådan som den i 48 § intagna, och torde paragrafen, så till vida som den åsyftar detta fall, böra kvarstå.

Möjligen kan det ock sättas i fråga, huruvida icke i samband med de af mig nu föreslagna ändringar i förslaget, borde i 23 § införas stadgande om rätt för besiktningsman, som enligt hvad där föreskrifves skall tillställa ångpanneägare protokoll eller annat skriftligt besked, att om ångpanneägaren eller någon, som honom företräder, ej är tillstädes öfverlämna handlingen till hans husfolk eller tjänare på platsen.»

Justitieråden *Hellström*, *Grefberg* och *Bohman* förenade sig om följande yttrande:

»Denna paragraf, hvilken gifver föga ledning huruvida ångpanneägaren eller annan person i dennes ställe skall underkastas lagens bestämmelser, torde afse att omfatta alla de fall, då de med bruket af ångpanna

förenade förpliktelser icke kunna eller lämpligen böra åligga ägaren, såsom då ångpannan tillhör staten, kommun, bolag, förening eller annat samfund, eller den, som står under annans målsmansskap. Till dessa fall hör äfven, att ägaren upplåtit nyttjanderätten till ångpannan åt annan, och torde äfven böra räknas, att annan person under vissa förhållanden i sin egenskap af disponent eller föreståndare för industriell inrättning eller eljest på grund af sina åligganden äger att förfoga öfver ångpanna hörande till inrättningen. Äganderätten kan nämligen, äfven i fråga om enskild ägare, icke i och för sig medföra förpliktelse enligt lagen, ty en dylik förpliktelse skulle innebära, att ägaren vore underkastad lagen, innan han ens ägde kännedom om sin äganderätt, eller fastän han eljest faktiskt vore urståndsatt att ställa sig lagen till efterrättelse. I hvarje särskildt fall, då underlåtenhet att vidtaga i lagen föreskrifna åtgärder, hvilka enligt lagens lydelse ålegat ångpanneägaren, föreligger, måste det sålunda bero på omständigheterna, huruvida denne eller annan person skall bära ansvaret och någon uttömmande regel för lösning af frågan härom lär näppeligen kunna uppställas, men det föreslagna stadgandet, hvilket innehåller att förpliktelserna och ansvaret skola hvila å den, som »närmast har att förfoga öfver ångpannan», är något dunkelt och torde därför ej läggas till grund för lagstiftning i ämnet. Enligt motiven till kommitterades förslag afses med ett sådant stadgande, att den, som vid den tidpunkt, hvarom i det särskilda fallet är fråga, har att bestämma huruvida ångpannan skall brukas, är ansvarig för att de i lagen gifna bestämmelser iakttagas, och hvad sålunda uttalats angifver meningen åtminstone tydligare än förslaget enligt dess affattning.»

Justitierådet *Lindbäck* yttrade: »På sätt inom högsta domstolen redan blifvit framhållet kräfves förtydligande af ifrågavarande paragraf. Särskildt är detta, såsom justitierådet friherre Marks von Würtemberg erinrat, angeläget för en riktig tillämpning af ansvarsbestämmelserna i 36 och 37 §§, såvidt de skola gälla ångpanneägare. Att med uttrycket »ångpanneägare» afses — förutom sådan, ej under annans målsmanskap stående person, som brukar honom tillhörig ångpanna — jämväl förmyndare eller annan målsman för ångpanneägare, så ock den eller dem, som äga att företräda sådana ångpanneägare, hvilka utgöras af bolag, förening eller annat samfund eller stiftelse eller annan dylik inrättning, torde vara så uppenbart, att uttryckligt lagbud därom ej läser vara erforderligt. Däremot torde i 48 § böra meddelas föreskrift i den syftning, att, därest ägare af ångpanna genom arrende — eller hyresaftal eller annorledes på annan öfverlåtit nyttjanderätten till pannan, den

föreslagna lagen skall, så länge öfverlåtelsen är gällande, äga tillämpning icke å ångpanneägaren utan å den, till hvilken rätten att bruka ångpannan sålunda öfverlätits. Till lösning af spörsmålet, hvilken är att anse såsom ångpanneägare i lagens mening, då ångpanna brukas för statens eller kommunens räkning, torde erfordras ett stadgande, gående ut därpå, att hvad lagen innehåller rörande ångpanneägare skall hafva tillämpning dels å befälhafvare på sådant statens eller kommuns fartyg, ombord hvarå användes ångpanna, som är underkastad kontroll enligt lagen, dels ock å den, som eljest i förhållande till staten eller kommunen är att betrakta såsom ledare af eller styresman för företag eller inrättning, hvarför ångpanna brukas, såsom chefer för gas- och elektricitetsverk, vattenledningsverk med mera, dock med det undantag, att de kostnader, som jämlikt den föreslagna lagen kunna drabba ångpanneägare, skola af staten eller kommunen vidkännas, staten eller kommunen obetaget att för återbekommande af utgifvet kostnadsbelopp väcka anspråk mot befälhafvaren, ledaren eller styresmannen, i mån af befogethet.

På grund af hvad sålunda anförts tillstyrker jag, att det under § 48 föreslagna stadgande måtte utgå och att i stället upptagas bestämmelser af den innebörd, som nu af mig angifvits.»

Justitierådet *Carlson* utlät sig: »Det är enligt min mening uppenbart, att straffet för de öfverträdelser, som omnämnas i 36 § 1 och 2 mom. icke alltid bör drabba ägaren af ångpannan, och sålunda, om denna är en juridisk person, den eller de, som äga företräda honom. Han eller de eller några af dem kunna vara utan skuld och felet kan ligga endast någon af dem eller annan person till last. I sådant fall bör straffet drabba den skyldige och ingen annan. Den skyldige kan efter omständigheterna vara en person, som obehörigen tagit ångpannan i besittning och bruk; en person, som på lega innehåft ångpannan; ångpanneskötaren om denne t. ex. sedan manometern kommit i olag, utan att därom underrätta ångpanneägaren eller annan förman, fortfarande att begagna ångpannan; en såsom egendomsförvaltare, fabriksföreståndare eller i annan egenskap hos ångpanneägaren anställd person, som vidtagit åtgärd eller gifvit befallning eller underlåtit att vidtaga åtgärd eller gifva befallning, som på honom ankommit; en ledamot eller föredragande i den styrelse för ett statens förvaltande verk, i den kommunala förvaltningsnämnd eller i den styrelse för bolag, förening eller stiftelse, som ägt företräda ångpanneägaren och så vidare. Det synes mig vara omöjligt att härom uppställa annan regel än straffet skall drabba den eller dem, som kunna anses hafva felat, samt att

presumtionen ligger emot ångpanneägaren och sålunda, om denne är en juridisk person, mot den eller dem, som ägt företräda honom. Hvad nu är sagt gäller i hufvudsak äfven om sådan öfverträdelse af ångpanneägaren, som omnämnes i 37 § 1 mom. Att lämna någon förklaring i lagen om betydelsen af ordet »ångpanneägare» på öfriga ställen torde icke vara nödigt. Jag hemställer alltså om omarbetning af 48 § i den riktning, som nu angifvits.»

Justitierådet *Herslow* instämde hufvudsakligen i de mot denna paragraf framställda anmärkningar.

Ur protokollet
Erik Ölander.

*Utdrag af protokollet öfver finansärende, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 7 mars 1906.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
 BIESÈRT,
 friherre MARKS von WÜRTEMBERG,
 TAMM,
 SIDNER,
 HELLNER,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
Justitieråden: LINDBÄCK,
 RAMSTEDT.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmälde chefen för finansdepartementet, statsrådet Biesert i underdånighet:

Högsta domstolens genom note ur protokollet öfver finansärenden för den 18 december 1903 inhämtade utlåtande öfver det vid samma protokoll fogade förslag till lag angående kontroll å ångpannor.

Efter redogörelse för utlåtandets innehåll anförde föredragande departementschefen i underdånighet:

»Med anledning af hvad inom högsta domstolen anmärkts rörande ifrågavarande lagförslag har detsamma i vissa delar underkastats om-arbetning.

Sålunda har ur 1 § uteslutits förklarandet att lagen ej skulle äga tillämpning å ångpanna af sådan beskaffenhet, som omförmäles i mom. b) af samma §. I stället har i 2 § införts ett stadgande att ångpanna, om det efter besiktning utrönes, att dess explosionskraft ej öfverskrider viss gräns, under vissa förutsättningar ej vidare är underkastad lagens bestämmelser. Då det ansetts nödigt, att dylik panna på något sätt identifieras, samt att det ångtryck, som, för att pannan ej skall falla under lagens bestämmelser, ej får öfverskridas, finnes angifvet, har till 12 § fogats ett 2:dra mom., innehållande bestämmelser härom. Därjämte har den i 34 § intagna taxa å förrättningsarfvoden kompletterats med en bestämmelse angående arfvode till förättningsman för besiktning, som å dylik panna förekommer.

I 1 § har vidare införts en bestämmelse, angifvande hvad det remitterade förslaget jämväl åsyftat skola gälla eller att lagen ej äger tillämpning å ångpannor vare sig å utländska fartyg eller å svenska fartyg, som begagnas allenast i fart mellan utrikes hamnar.

De i sista punkten af 1 § förekommande definitioner hafva uteslutits såsom obehöfliga, hvilket föranledt någon jämkning af ordalagen i mom. a) af 1 §.

I anledning af en inom högsta domstolen framställd erinran har bestämmelsen i 3 § 1 mom. om uppförande af skyddsmur för vissa ångpannor utsträckts att gälla äfven de fall, då dylika pannor brukas på mindre än viss bestämdt afstånd från allmän väg, gata eller annan öppen plats, där människor i allmänhet vistas. Hvad inom högsta domstolen i öfrigt hemställts i fråga om skärpning af reglerna rörande uppställning af ångpannor af 1:sta och 2:dra klassen har funnits ej böra föranleda ändring i det remitterade förslaget, enär strängare föreskrifter i nu berörda hänseende skulle kunna verka alltför hämmande på industriens utveckling.

Inom högsta domstolen framställda anmärkningar hafva föranledt att 7, 11, 12, 13 och 14 §§ i viss mån underkastats omarbetning; liksom i 15, 17 och 18 §§ vidtagits ändringar i öfverensstämmelse med därom gjord hemställan.

Vid 19 § 2 mom. har inom högsta domstolen anmärkts, att orden »på eget ansvar» borde utbytas mot annat uttryck, som bättre angäfve hvad därmed åsyftades. I anledning häraf hafva nämnda ord ur lagrummet uteslutits, hvaremot i 37 § 3 mom. intagits en bestämmelse att för vissa förseelser, som begås af skötare, som i 19 § 2 mom. omförmäles, svarar ångpanneägaren i skötarens ställe.

Då, på sätt inom högsta domstolen framhållits, det ej är lämpligt att låta ångpanneägares rätt att bruka en ångpanna vara beroende därpå att han i original innehar bevis om tillstånd därtill, utan det torde vara tillfyllest att göra rätten att bruka ångpanna beroende af allenast den fordran att vederbörligt tillståndsbevis är i gällande kraft, har åt 36 § 1 mom. gifvits en härefter lämpad affattning; i sammanhang härmed hafva jämväl 20 och 21 §§ underkastats viss ändring.

I 23 § hafva införts nya bestämmelser, åsyftande att komplettera reglerna angående förfarandet i anledning däraf att ångpanna vid mindre besiktning befunnits bristfällig, hvarjämte i 24 § angifvits några exempel å sådana arbeten, som förnämligast äro att hänföra till större reparation.

För det fall att flera personer äro samtidigt sysselsatta med skötseln af en ångpanna, och någon af dem utöfvar förmanskap för de öfriga, synes erforderlig garanti för att de i 26 § omförmälda anteckningar varda verkställda vinnas, om skyldighet därtill åligger allenast förmannen, hvadan i 26 § införts föreskrift härom.

Det remitterade förslaget innehöll ej några bestämmelser om jäf för besiktningsmän. För åstadkommande af tillfredsställande kontroll torde emellertid föreskrifter i sådant hänseende böra meddelas, och har till följd häraf, i enlighet med ett inom högsta domstolen framställt förslag, intagits ett stadgande härom.

Ansvarsbestämmelserna i 36 och 37 §§ hafva fullständigats och i viss mån undergått ändring, hvarjämte stadgandet i 38 § att lagens ansvarsbestämmelser ej skulle gälla i de fall, då å öfverträdelse straff funnes utsatt i allmänna strafflagen eller sjölagen, utgått och ersatts med en föreskrift i dylik riktning i 37 § 2 mom. allenast för det där afsedda fall. I stället hafva i 38 § införts bestämmelser, angifvande hvem de för ångpanneägare stadgade ansvarsbestämmelser skola gälla i fråga om ångpanna, som tillhör s. k. juridiskt rättssubjekt eller någon, som står under förmyndare eller annan laga målsman.

I fråga om den frihet från kontroll, som medlem af sådan ångpanneförening, som i 47 § omförmäles, bör medgifvas, har samma § underkastats ändring i vissa hänseenden, hvarjämte åt ägare af ångpanna ombord å fartyg, som är inregistrerad hos s. k. klassificerings-sällskap, gifvits i hufvudsak enahanda frihet från kontroll som åt medlem af ångpanneförening.

Slutligen har inom högsta domstolen beträffande 48 § påpekats, att densamma kräfde förtydligande, hufvudsakligen med hänsyn till ansvarsbestämmelserna i lagen. På sätt inom högsta domstolen framhållits, torde det för lagens effektivitet vara lämpligast att, då ång-

panna brukas för ångpanneägarens egen räkning, låta ansvaret för kontrollföreskrifternas åsidosättande i allmänhet hvila på honom själf. Har däremot ägaren upplåtit ångpanna till annan att brukas för dennes räkning, torde den sistnämnde böra drabbas af ansvar, som här afses. I anledning häraf har hvad vid 48 § inom högsta domstolen anmärkts föranledt att, jämte det, på sätt redan nämnts, i 38 § införts stadganden rörande tillämpning i de där afsedda fall af de för ångpanneägare stadgade ansvarsbestämmelser, åt 48 § gifvits ett innehåll, syftande allenast på det fall att ångpanneägaren till annan upplåtit nyttjanderätten till pannan.

I öfrigt hafva vissa §§ i lagförslaget underkastats omredigering eller mindre viktiga ändringar.»

Föredragande departementschefen uppläste härefter det sålunda jämkade lagförslaget och hemställde, att detsamma måtte Riksdagen till antagande föreläggas.

Justitierådet Lindbäck åberopade hvad af honom vid ärendets behandling i högsta domstolen blifvit yttradt, i den mån det ej vid förslagets omarbetning vunnit beaktande.

Statsrådet friherre Marks von Würtemberg yttrade:

»Såsom ledamot i högsta domstolen har jag deltagit i förslagets behandling därstädes. Af de anmärkningar, som då från min sida framställdes, hafva vid förslagets omarbetning de allra flesta blifvit iakttagna. I en eller annan punkt, där så ej är fallet, har jag, efter öfverläggning med andra ledamöter af statsrådet, ansett mig böra frånträda hvad af mig anmärkts; och instämmer jag alltså med föredragande departementschefen.»

Jämväl statsrådets öfriga ledamöter biträdde föredragande departementschefens hemställan.

Med bifall till denna hemställan tacktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen Regenten i nåder förordna, att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilagan vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Algot Wahlin.